

A FELSŐBORSODI REF. EGYHÁZMEGYE

1916-IK ÉVI MÁJUS HÓ 4-IK NAPJÁN SAJÓSZENTPÉTEREN
TARTOTT TAVASZI ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

SZUHAY BENEDEK

EGYHÁZMEGYEI PAPI FŐJEGYZŐ.

A FELSŐBORSODI REF. EGYHÁZMEGYE

1916-IK ÉVI MÁJUS HÓ 4-IK NAPJÁN SAJÓSZENTPÉTEREN
TARTOTT TAVASZI ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

SZUHAY BENEDEK

EGYHÁZMEGYEI PAPI FŐJEGYZŐ.

A FELSŐBORSODI REF. EGYHÁZMEGYE 1916 MÁJUS 4-IK
NAPJÁN SAJÓSZENTPÉTEREN TARTOTT TAVASZI ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak :

Vadászi Pál,
esperes,

Ragályi Béla,
egyházmegyei gondnok

elnöklete alatt

Botos József,
Elek József,
Barna Gyula,
Kazay Géza

papi tanácsbírák.

Miklós Ödön,
Zsóry György,
Bónis Aladár,
dr. Orbán Barna,
dr. Görgey Sándor
világi tanácsbírák.

Szuhay Benedek, egyházmegyei papi főjegyző.

Dr. Nagy Barna, világi főjegyző és ügyész.

Szentmártoni Dániel, papi aljegyző.

Svingor József, egyházmegyei dékán.

Bartha Gyula, Bálint János, Dakó Lajos, Doktor Gyula, Demeter Bertalan, Hubay Mihály, Kerekes János, Kun József, Kovács Béla, László Sándor, Lenkey Gyula, Lőkös Sándor, Molnár József, Nagy Barna, Pozsga József, E. Tóth József, Tussay János, B. Varga Imre lelkészek, Cseh József, Gyarmathy Béla, Komjáthy Aladár, Kőrössy István, Tóth Sándor s.-lelkészek.

A tanítótétel részéről: Gőző Ferencz, Szügyi László.

Ezeken kívül gyülekezetek képviselői, tanítók, közeli és távoli vendégek szép számban.

1. A sajszentpéteri ref. templomban tartott istenítisztelet után átmenve a díszes városháza nagy tanácstermébe, itt esperesünk következő imával emelte lelkünket Istenhez :

Felséges Isten, édes jó Atyánk! ki a szívek mozdulását, mint a vizeknek folyását, szabadon hajtod ide s tova, szent tisztelettel borulunk le előtted ez ünnepélyes alkalommal, mert Te vagy az élet, az éltető erő kiapadhatatlan forrása, ugy a szellemi, mint az anyagi, a természeti világban. Mindkettőben éreztetted velünk eddig is

a Te isteni jóságodat és hatalmadat, érezteted most is, midőn lelkünk nyugalmát a világháboru pokoli zaja resz-ketteti meg és nem tudunk sehol menedéket találni. Hozzád jövünk hát, óh, erős köszálunk! és hozzád támasz-kodunk, mint gyöngerepke az élő fához, mert ha Te velünk vagy, nem félünk, nem rettegünk.

Igen! nem rendül meg benned vetett bizodalunk most sem, bár ugy tetszik néha, hogy kiáltásunktól távol van a segedelem. De ne légy tőlünk távol, óh, népek és nemzetek Istene! sőt tekints le ránk magas fénylakodból hü magyar népedre, mely most mintha egy nagy siralom-házban volna — mint egykor Izrael népe a babiloni vizek mellett — csak sir, csak kesereg eltűnt örömeinek romjai felett. Óh, mert nem tudja, hogy meddig tart még közös anyánk, a haza szenvedése, nem tudja, hogy mikor jön fel a rég óhajtván várt béke fényes szivárványa, mikor fogjuk majd élvezni a szabadulás tiszta levegőjét!

Könyörületed puha bársonykendőjével töröld le az árvák, a kesergő szülők arczáról a siró fájdalom gyászos könnyeit, hős ifjaink homlokáról a véres-poros verejtéket, hogy a győzelem reményében kibontott zászlót diadalra vigyék s a szellők szárnyai mindenfelé hirdessék, hogy a magyar név ismét méltó régi, dicső hirnévéhez.

Minket pedig, mint az egyház és haza szent érdekeinek hü munkásait, ruházz fel a szeretet és bölcsesség lelkével. hogy e viharos időben is előrevihessük közös haladásunk szent ügyét s a kivivott szabadság zászlóját a lelkesedés tüztől áthatott szellők szárnyai lengessék mindenfelé.

Jelen tanácskozásunkat pedig áldd meg sikerrel, kívánt előmenetellel, hogy minden tetteink a te dicsőségedre, egyházaink, iskoláink, főleg pedig hazánk javára szolgáljanak. Amen.

E szívünket-lelkünket Istenhez emelő felséges alkalmi ima elhangzása után Ragályi Béla egyházmegyei gondnokunk szívélyesen üdvözlővén a jelenvoltakat,

a közgyűlést megnyitotta.

2. Olvastatott Vadnay István járási főszolgabíró urnak 1595/916 számú végzése, mely szerint a f. hó 4-én megtartandó egyházmegyei közgyűlésre engedélyt ad.

Tudomásul vétetik.

3. Őszi közgyűlésünk 81 sz. jegyzőkönyvi határozata folytán a nyomtatásban megjelent s minden egyháznak és világi férfiainknak 8 nappal a gyűlés előtt megküldött esperesi jelentés felolvasottnak tekintetvén, e jelentés, mint az egyházmegye múlt évi szellemi és anyagi életének hű tükré, jegyzőkönyvbe vétetik következő szövegezéssel:

Nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés!

Mint a nyílt tengeren evező hajó a csendes enyhelyet adó kikötőbe, úgy vonulunk el most mi is egyszerű zajtalan munkaterünk e megszokott helyére, hogy mint egyházmegyénk ez időszerinti órállói, a múlt és jövő között képzel ezen határdombon megállva, az előttünk levő komoly és szent célok javára egyesítsük erőinket, szedjük össze tehetségeinket, mert most nemcsak az egyház, hanem a haza is többet vár tőlünk, nem véres kard hordozásával, hanem az édes anyai sziv melegével hivatgatván bennünket, mint honfiakat, a kultura álarcza alatt ránk zudult ellenségeink legyőzésére. Igen! Elmondhatjuk, hogy veszélyben a haza! De most a költőnek azon vádszerű panasza nélkül: »Nem, nem az ellenség, önfia vágta sebét.« Most idegen, hálószővő kezek aknamunkái ontottak először vért a tőle szinte megborzadt földre, amiből aztán, mint forrásból, egy még most is áradó véres tenger nőtte ki magát, melyen sok szenvedéssel, de világra szóló dicsőséggel harcolnak nemzetünk hős fiai, úgy, hogyha ezután a harci erények példányképeit akarjuk az újabb nemzedéknek felmutatni, nem lesz szükség az óvilág hőseit képzeletünk elé állítani, mint a hazaszeretet és vitézség nagy alakjait, hanem itt lesz az 1848-al kapcsolatosan e nagy világháboru hőseinek egész serege, kikre, mint a harci dicsőség, a lángoló hazaszeretet és sokat szenvedett kitartás neves és névtelen bajnokaira, mindenkor a legnagyobb büszkeséggel, de egyszersmind a legszentebb kegyelettel tekinthet egyideig vissza a háboruk veszélyeitől — hitünk szerint — megszabadult jövő.

Igaz, hogy a dicsőség babérait a vérontás tövis koronájával, annak kinos borzalmaival lehet megszerezni, de hát fény árnyék nélkül, rózsza tövis nélkül nem képzelhető. A feltámadást, hogy az annál ragyogóbb fényű, határaiban szélesebbkörű legyen: A Gecsemáné győzelmeinek kellett megelőznie. Éjszakából kell a nappalnak kibontakoznia, elvi harcokból a

szent eszméknek, igazságoknak. Éppen ez okból hiszem, hogy azokban a dicső harcokban, melyek a magyar vitézséget világhírűvé tették, nem pusztán politikai, hanem oly nemzetfentartó erő is lüktet, mely mint tavasz a természetet: újjászüli a benső lélek- és élet nélküli civilizációt, új alakot ad az erkölcsi felfogásnak, a társadalmi közéletnek és a majdnem száműzött *isten-fogalom* el fogja foglalni uralkodói helyét a lelkek felett. Ez azonban nem azt teszi, hogy az erkölcsi romlottságnak a közélet minden rétegeiben, annak minden viszonylataiban magvaszakad, mert a legtisztább csermely vize is iszapot hord magával. A jó és rossz tudásának fája, — amit a szentírás mond, — míg ember lesz a földön, soha ki nem szárad; de legalább remélhető lett, hogy az erkölcsi élet levegőjében az eddiginél több lesz az oxigén-tartalom. Vajha megvalósulna e jövőnkben rejtőző sejtelem s tetté válna minden honfiai remény!

E közös édes anyának, a hazának, a mi magyar ref. egyházunk is egyik édes gyermeke, ki mint a múltban, úgy most a jelenben is, a legédesebb, a legrajongóbb szeretettel ragaszkodik a már oly sok vérkeresztiséget kiállott ezeréves anyához, mert ez neki veleszületett, protestáns hitelveiből kifolyó szent kötelessége, mire Jézusunk is oly kitűnő példát adott, midőn hazája és a főváros Jeruzsálem sorsa felett kesergett. Hiszen már gyermekeink ajakán a haza szent neve zendül meg legelőször a család után iskoláinkban. Az ifju az itt hallott szent eszmék hatása alatt kél szárnyaira, szent lelkesedéssel a jövő felé. Az élet terhei alatt elfáradt öreg a hazája és egyháza iránt teljesített kötelességeinek tudatában alkotja meg multakon merengő lelkének tápláló emlékképeit s ezek hatása alatt megy sirjába is.

Az itt elmondott eszmék, igazságok hirdetésére, lelkiismeretes terjesztésére vagyunk hivatva, főleg mi, lelkészek, kik mint a magyar prot. Sion jelenlegi őrállói, a nép között élve, kezünket ennek üterén tartva, kell hogy beleéljük magunkat ennek kedély- és gondolatvilágába, hogy örömeiben és fájdalmaiban osztozhassunk, mint Jézus, ki a bünösökkel, a vámszedőkkel együtt mulatott, de csak azért, hogy a társalgás örömei között is nemesse, javítsa szívöket, lelköket egyaránt; de együtt is sirt környezőivel hazája végromlása felett. Mint jó pásztornak az ő juhait közt: úgy kellene, sőt *kell* nekünk is örködni hiveink felett, hogy a nyáj el ne széledjen, vagy az álrühába öltözött farkasok el ne lopkodják, vagy oly betegséget ne kapjanak, mely egész belső világjokat elárasztva kórtüneteivel, ragályos és sirig tartó legyen. Ezért van nagy szükség, főleg napjainkban, *a papi prudenciára, a belmisszióra*, minek helyes alkalmazása mindig a hiveinek körülményeit teljesen ismerő lelkész belátásától függ, amihez §§-okat csak az élet iskolája adhat, nem leirt törvények halmaza.

Hogy a lelkész nagy hivatottságot kívánó munka mezején önállóan, sikerrel munkálkodhasson, kell hogy lelke buzgó működése, egész tettereje ne tapadjon a röghöz, az anyagiak kereséséhez, mert ez ezerféleképen szegi

szárnyát a lélek magasabb röptének. Ezért biztosítani kell számára az anyagi megélhetés föltételeit, hogy egészen hivatalának élve, el ne maradjon a haladó kortól, sem készülség. sem a társadalmi követelmények szempontjából. Az egyházak el is mennek e tekintetben a díjlevél tartalmának határáig, de nagyobb dotációt nem adnak még a mostani drágaság idejében sem. A Konventnek kellene e tekintetben megindítani a legszélesebbkörű akciót az e. törv. IV. t.-cz. 2. §-ának c) pontja alapján. Ezáltal némileg pótolhatná azt a kárt, amit a lelkészeknek és tanítóknak okozott azáltal, hogy a buza árát 11, a gabona árát 9 fillérben állapította meg literenként mi által igen nagy veszteséget szenvedtek az illetők. A hivek teher csökkentése tehát nem eredményezte a méltányossági érzés kilátásba helyezett fokozását, sőt visszaesést szült annyiban, hogy a fent irt árnál magasabb követelés bírósági ügynek nőtte ki magát, a kívánatos jó viszony feldulását vonván maga után sok egyházban.

A megindítandó mozgalomhoz járulhatnának az egyházkerületek, egyházmegyék és anyagi erejük szerint, annyival inkább, mert az államtól — mostani helyzetére hivatkozva — keveset, vagy éppen semmit sem várhatunk, pedig a magyar ref. egyházaknak és hivatalnokainak adandó segélydus kamatozással térülne vissza, nemcsak abban a tényben, hogy ezáltal önmagát erősbitené, hanem azon nagy czélok szolgálata által is, melyeket mi egyházi és iskolai életünk mezején oly hiven teljesítünk, szemben a nemzeti eszmékért, ideálokért nem lelkesülő és az államtól mégis jobban dotált nemzetiségi hazafiatlan törekvésekkel. Nem mondhatjuk, hogy egyházaink és hivatalnokainak helyzete a multtal szemben nem javult az adócsökkentési és tőkéssegély, valamint a kongrua és korpótlék folytán, de a megélhetési viszonyok is változtak, amelyek több-több követelményekkel állanak elő ugy anyagi, mint szellemi téren, úgy, hogy elmondhatjuk, hogy drága lett a tudomány.

Lelkészeink szomorú anyagi helyzetéről lévén szó, önként vetődik gondolatunk a lelkészözvegyekre, kiknek anyagi helyzete, habár a javítás utján van is, de mégis igen sok kívánni valót hagy hátra. Egyházmegyénk e tekintetben előljár sok mások felett, mert áldozatkészséggel megalkotott tőkénknek rájuk nézve áldásos hatása van. Ez teszi lehetővé, hogy a gyámtári választmány javaslata szerinti 20¹/₁₀ emeléssel az innen, az egyházkerület és országos gyámtárból jövő segélyek enyhítsék a nyomort, töröljék a könyeket az özvegyek ajkán és a tisztességes szegénységgel együtt öröklött özvegyi gyászfátyol ne boruljon teljesen üres kenyeres kosarakra, míg keblére nem öleli az özvegy édes anya szerepére vállalkozott krisztusi szeretet földi megtestesülése, a *Kálvineum*. Igen, a *Kálvineum*, ez a *nem Péter*, hanem *Kálvin filléreiből* alkotott *Pantheon*, mi nemcsak könnyeket töröl samaritánusi kezekkel, hanem a testvéri harcot megszüntető béke temploma is lett, melynek alkotóira mindig a legnagyobb hálával fog visszaemlékezni e nagy örökséget élvező utódok áldozatkészségében nyilatkozó szent kegyelete.

Ezen általánosságban érintett nagy elvek és kérdések után áttérek saját belső ügyeinkre.

Mindenek előtt bejelentem, hogy főtisztelendő és méltóságos dr. *Tüdős István* püspök urat azon alkalomból, hogy a főrendiházba jogainak gyakorlása végett behivatott, egyházmegyém nevében 1197/915 szám alatt üdvözöltem, mi által azt hiszem, hogy egyházmegyei közgyűlésünk, sőt egyházaink kívánságának is eleget tettem, azon imaszerű hó óhajtásunk kíséretében, hogy az isteni gondviselés öröködjék szeretett főpásztorunk drága élete felett, hogy sokáig lehessen családjának feje, egyházkerületünknek, sőt a magyar protestantizmusnak egyik vezére, munkás tagja, a kulturális érdekek oszlopa.

2755/1915. sz. püspöki körlevél tartalmát 1032/915. sz. a. közöltem lelkésztársaimmal, mely szerint mindenféle segélyek csak a saját céljaikra fordítandók és ez okmányolt számadással igazolandó.

3093/915. sz. a. püspöki felhívásra 1228/915. sz. a. jelentettem, hogy azon évi nyugdíjintézeti és közalapi járulékunk az egyházmegyei pénzkezelő 529/915. sz. jelentése szerint teljesen befizettetett.

A püspöki hivatal értesített, hogy *Abaházy* Endre martonyi, *Kovács* Gusztáv bánhorváti, *Fövényesy* Béla sajóvelezdi, *Bátky* Lajos bántapolcsányi tanítók a m. kir. honvédelmi miniszter ur rendeleteivel a népfölkelési tényleges szolgálat alól bizonytalan időre felmentettek.

Nagy szenzációt keltett a magyar kormánynak a püspöki hivatal által 260/1916. sz. a. közölt azon intézkedése, mely szerint a szegény lelkészek részére hadisegély folyósítását rendelé el, hogy ezáltal is enyhítse a lelkészcsaládok nyomorát, mit a háboru mellett a nagy drágaság is előidézett. A tanítók már e segílyt élvezik, de a lelkészek még mindig csak *várákozna*k utána.

Püspöki 277/1916. sz. intézkedés folytán az igényjogosultságot bejelentő lelkészekről azok nevét, szolgálati helyét, életkorát, szolgálati idejét feltüntető kimutatást szerkesztett az esperesi hivatal, hogy így a segílyt igénylő lelkésztársakat illetőleg minden kívánható információ rendelkezésre álljon a konventi elnökségnél, illetőleg a minisztériumban.

E folyó évi február 13-án kaptam hivatalom a püspök ur 342/1916. sz. hivatalos levelét, melyben közli a kir. tanfelügyelő ur hozzá intézett azon megkeresését, hogy a hatósága alá tartozó iskolaszékeket — miután a népiskola VI. osztályát e folyó tanévben végző tanulók létszáma február 1—16. között volt bejelentendő a tanfelügyelőségnek — megfelelő eljárásra utasítani sziveskedjék. Ez alkalommal az iskolaszéki elnökök által bejelentendő az is, hogy az iskolájukban a szorgalmi idő meddig tart és hogy a záróvizsgát, mely időben (április—június hónapok melyik felében) óhajtják megtartani. Ezen eljárásra — 151/1916. sz. a. intézkedvén — felhívtam az illetők figyelmét.

552/1916. sz. püspöki körlevél bejelenteni kéri azokat a lelkészeket,

akik e folyó évi július hó 1 től az I., illetőleg a II. korpótlék élvezetébe léptek. Valamint megküldi e szám alatt a vallás- és közokt. miniszternek 155481—1915/VII. el. sz. a. a konventi elnökséghez intézett ezen leiratát:

„Az eltűnt nőtlen tanítók államsegélyét az eltűnés igazolása után a vezetésem alatt álló minisztérium beszünteti, míg az eltűnt családos tanítók államsegélye, illetőleg annak azon része, melynek felvételére a tanító jogositva volt, a meghatalmazott által továbbra is akadálytalanul felvehető. Az eltűnt tanító helyére alkalmazott segédtanító díjazására csak az esetben helyezhetek államsegélyt kilátásba, ha az eltűnt tanító egyéves önkéntesi minőségben vonult be s minthogy csak 800 koronán felüli illetményeire volt igénye, államsegélye, vagy annak egy része rendelkezésre áll. Ha azonban az eltűnt tanító összes illetményeit s így államsegélyét is teljes összegben élvezte, az alkalmazandó segédtanító díjazására államsegélyt még arra az esetre sem helyezhetek kilátásba, ha az eltűnt nőtlen volt, mert ha az később előkerül, összes illetményei s így államsegélye is, utólag visszamenőleg kiszolgáltatandók lesznek. Ilyen esetekben tehát a segédtanítók díjazására előre biztosított fedezet nem áll rendelkezésemre.“

Nagyban foglalkoztatja a közvéleményt a sárospataki főiskolai theologiai és jogi akadémiái tanári kar emlékirata a főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez, melyben a két fakultásnak Miskolcra leendő áthelyezése mellett hoznak fel széles körben világot szolgáltató érveket, melyeket itt felhozni fölöslegesnek tartok, mivel azok már mind ismeretesek, úgy az emlékirat, mint az egyházi és politikai lapok útján. Anélkül, hogy a közgyűlésünk e kérdésben leendő állásfoglalásának eleibe vágnék, jelentem, hogy egyházmegyei lélkészi értekezletünk az áthelyezést *elvben* elfogadta, oly feltétel alatt, hogy ez a nagyfontosságú ügy — bármikor legyen is a végleges döntés — előbb az egyházmegyékhez adassék le hozzászólás végett, hogy azok aztán e kifejlendő körülmények higgadt, komoly megfontolásával nyilatkozhassanak a már eddig is felhozott és ezután is felhozandó ellenérvek felhasználásával.

Alkalomadtán közlöm főtiszteletű püspök urnak 854/1916. sz. körleveléből, hogy

Murányi János lelkésztársunk közvetítése útján a „Magyar élet- és járadék biztosító intézet“ u. n. nyugdíjbiztosítási ajánlatokat fog szétküldeni a ref. lelkészekhez, kiknek figyelmét előzetesen felhívom az ajánlatokra, miután a bemutatott tervezeteket és számításokat püspök ur ajánlja. Célja az, hogy az országos lelkész nyugdíj- és özvegy-árvagyámintézet által nyújtandó segélyen felül még bizonyos özvegyi nyugdíjat biztosítson a felhozandó példák szerint, amelyeket itt részletesen ismertetni nem akarok, nehogy ismétlést kövessék el.

Nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés! Nagyjainkról, egyházi vezérférfiainkról megemlékezni mindig tisztességes dolog, sőt erkölcsi szent kötelesség. Éppen ezért emlékezzünk meg a dunamelléki egyházkerület ref. püs-

pökéről, Petry Elek budapesti lelkész urról, kit mint hittanárból lett egyházkerületi főjegyzőt emelt a közbizalom a püspöki székbe, a Török Pál, Szász Károly és dr. Baksay Sándor örökébe. Üdvözljük tehát mi is e nagy férfiut; kívánva, hogy sokáig lehessen e magas polczon egyházkerületének lelkes vezére, a magyar protestantizmus eszményeinek szolgálatában a nagy elődök nyomain járó lelkes apostola!

Tisztelettel jelentem továbbá, hogy egyházmegyei közalapi múlt évi számadásainkat a közalapi végrehajtó bizottság 1350/1916. szám alatt változtatás nélkül jóváhagyta.

Az egyházlátogatási jegyzőkönyvekből a következő részleteket jelenthetem:

I. Adakozások.

Abod: Az urasztalára kenyeret a presbyterek adtak s két alkalommal bort Kis Lajos.

Alacska: Alsó Gál József egy alkalommal kenyeret és bort adott az urasztalára.

Balajt: Nagyságos Ragályi Béla ur az urasztalát kenyérrel és borral egész éven át ellátta s a parochiális könyvtár részére több értékes füzetet ajándékozott. Horváth János lelkész neje a hadikórház beteg katonáinak husvétii urvacsorájához 10 koronát, kenyeret és bort ajándékozott. Az egyház nőtagjai, a lelkészné vezetésével, élelmet és italt több izben gyűjtöttek össze és szállítottak be Miskolczra a sebesült katonák részére. Borsodfalva felépítésére, elesett tanítók özvegyei és árvái javára, vak katonák s rokkantak részére stb., ugy a gyülekezet tagjai, mint az iskolás gyermekek több izben adakoztak 620 korona értékben. Dropkó István gondnok az iskola részére beszerzendő »Európa« térképére 25 koronát ajándékozott.

Bánfalva: Az urasztalára méltóságos Vladár Ervin főgondnok ur három alkalommal bort; Lőrincz András, Tussay János, Tóth László egy-egy izben kenyeret, A. Mátyás István egy alkalommal kenyeret és bort adtak.

Bánhorvát: Negyvenhárom helybeli leány urasztali, szószéki és papszéki teritőt vett 200 korona értékben. Özv. Ruszkai Istvánné hősi halált halt férje emlékére egy ezüst urasztali poharat, 60 korona értékben; L. Csehes József, hősi halált fia emlékére egy ezüst kenyérosztó tányért 50 korona értékben; ifj. A. Berentés István (Amerikából) egy ezüst boros kancsót 170 korona értékben; Vas Andrásné keresztelési teritőt 10 korona értékben ajándékoztak. Egyesek Isten dicsőségére s az elhalt hősök emlékoszlopára 103 koronát adtak és a sebesült katonakórház részére 175 korona értékű ruhát és élelmiszert gyűjtöttek a leányok. Az egyház egy darab harangot felajánlott és el is küldött a hadviselés céljaira (600 korona). Urvacsorai kenyeret a presbyterium tagjai, egy izben pedig özv. Ruszkai Istvánné adott kenyeret és bort.

Bántapolcsány: Zsigó János 5 kor., Anga Istvánné 5 kor., Anga József 5 kor., Nagy József 5 kor. Urvacsorai kenyeret a presbiterek sorba adnak.

Berente: Isten dicsőségére Czakó Pál 2 korona. Az urasztalára kenyeret és bort adtak egy-egy izben Mata István, Hankó Jánosné, Pogány Károlyné, özv. Boczki Józsefné, Pogány Lajos, Czakó Ferencz.

Boldva: Az urasztalára kenyeret és bort adtak: özv. Gyuricskó Sámuelné, özv. Kocsis Sándorné, K. Gyuricskó István.

Borsod: Domokos Zsuzsanna és István Isten dicsőségére Amerikából küldtek 25 koronát. Az urasztalát egy-egy alkalommal kenyérrrel és borral ellátták Nagy Sándor körjegyző, özv. Vajda Istvánné, Kovács József és neje.

Damak: Urasztalára kenyeret a presbitérium adott.

Dédes: Isten dicsőségére egyesek 113 korona 30 fillért adtak. Urvacsorai kenyeret a presbiterek sorba adtak.

Disznóshorvát: Koncz János a harctérről, Ladányi József, Vécsei István 10—10 koronát, Csabai Ferencz a harctérről, Szini Fodor Józsefné, Varga Bertalan, K. Varga Béla, Bakk Ferencz 5—5 koronát, Csabai Lajosné 4 korona, özv. Pasiczki Jánosné, ifj. Barnóczki Györgyné 3—3 korona, Demeter Jánosné, Szakács Borbála 2—2 koronát adtak. Kenyeret a presbitérium tagjai és Ladányi József egy alkalommal, bort V. Fedor József egy alkalommal.

Edelény: Isten dicsőségére adakoztak néhai Takács János végrendeletileg 400 koronát, Antal József 10 koronát, Schejp Frigyes 7 korona 50 fillér, özv. Bécsi Sándorné 5 korona, Monták Istvánné, özv. Tóth Pálné, özv. Csapó Istvánné, Csiszár Lajos 4—4 koronát. Kelemen János a szószékre egy bársony terítőt 90 korona értékben. Urvacsorai jegyeket ajándékoztak: Drótos János, Kelemen István, idősb. Berentés István, Kelemen Lajos, Balogh Sándor és ifj. Fazekas Jánosné.

Felsőkelecsény: Gál Péter 20 korona, Imri Pál, Varga János 10—10 korona, H. Andó István 9 korona, Veres Jánosné 6 korona, B. Andó János 4 korona, ifj. Deák Károlyné, ifj. Andó Sámuel 5—5 korona, Nagy Jánosné, Dézsik György, Lovász László, Varga Andrásné, Kalinszki Mártonné, idősb. Szegő János 2—2 koronát adományoztak. Urasztalára kenyeret Andó Sámuel, Varga János, Deák Károly, B. Andó János, Szabó József egy-egy alkalommal bort és kenyeret ifj. Szabó István egy alkalommal.

Felsőnyárád: Urasztalára kenyeret és bort Szabó Lajosné, Feledi Sámuelné, Ondro Ferenczné egy-egy alkalommal adtak.

Finke: Isten dicsőségére adtak: Szendi József 5 korona, Varró János 4 korona, özv. Várnai Gyuláné és özv. Fazekas Jánosné 2—2 koronát. Urvacsorai kenyeret és bort adtak: Bencze János, Marton Ferencz és idősb. Molnár Károlyné.

Hangács: Urasztalára Amerikából Hunyadi Julianna, Gaszó Julianna, Bencze János 10—10 koronát adományozott. Molnár Józsefné 6 korona, Hajdu János, özv. Gaszó Istvánné, Kerekes Istvánné, Lipták Pál, Kerekes Mária kenyeret és bort adtak.

Hegymeg: Urasztalára kenyeret és bort Kókai János, Stépán Gyula,

Szabó Lajosné, György Deák József, Száz János és Farkas József lelkész adományozott.

Kondó : Az urasztalára kenyeret és bort adott egy alkalommal Tózsér János, Kiss József gondnok négy alkalommal kenyeret és Varga József egy ízben bort.

Lak : Urvacsorai kenyeret a presbiterek sorba adnak.

Ládbesenyő : Az urasztalát kenyérrrel és borral ellátták Füleki Bertalan gondnok, Tóth József, Tóbiás György presbiterek, H. Varga Sándor, Szemán Józsefné, Tóbiás Istvánné egyháztagok.

Martonyi : Isten dicsőségére adakozás volt 12 korona. Úrvacsorai jegyeket adományoztak a következők : Koós János és ifj. Nyárádi János, harcztéren levő katonák egy-egy alkalommal kenyeret és bort, ifj. Bakk Istvánné, Szakál József, Kádár Pál presbiterek egy-egy alkalommal kenyeret és bort, Kiss János egy alkalommal kenyeret.

Mályinka : Idősb. Mihály Lajos 15 korona, ifj. Mihály Lajos harcztérről, Tóth Lajos sebesült katona 10–10 korona, Cs. Pál Lajos 6 korona, Furmán János, N. N. 3–3 korona, Remenyik Istvánné Amerikából, N. N. 2–2 korona. Urasztalára egy-egy ízben kenyeret és bort adtak Csernely Károly, D. Kulcsár Sámuel, D. Kulcsár Lajos, Kecskeméti József, idősb. Mihály András, L. Kulcsár Lajos.

Meszes : Az urasztalát kenyérrrel és borral ellátták : Balázs Borbála, Nagy Lajos, Csabai Józsefné, Nagy József, Máté Borbála.

Nagybarcza : Borsós Péter 20 korona, Kohlmann Tamásné, szül. Kecskési Jolán urnő egy bársony terítőt adott a szószékre. Urvacsorai kenyeret a presbiterium tagjai adnak.

Nekézsen : Özv. Rigó Sándorné harczban elesett férje emlékére 6 koronát, Rigó Lajos a harczmezőről 4 koronát, Lukács Gáborné Isten dicsőségére 5 koronát, Görzson Lajosné férje emlékére 5 koronát, Varró István családja 5 koronát, Magyar Gyuláné 2 koronát, Magyar Gyuláné a keresztelő edényre egy kendőt, Konkoly Gyula harczos Isten dicsőségére 2 koronát, Magyar Ilona 2 koronát, ifj. Manó István konfirmandus 2 koronát, Fóz Ilona Isten dicsőségére 3 koronát, Bak János 2 koronát, ifj. Fóz Lajos a harcztérről 10 koronát, Molnár Lajosné Isten dicsőségére 3 koronát, Pamlényi Gyula konfirmandus 2 koronát, Pamlényi Lajos 1 koronát, Pamlényi Gyuláné 1 koronát, ifj. Magyar Zsigmondné 4 koronát, Varró Istvánné 4 koronát, Magyar Ferencz Márton a harcztérről 2 koronát, Magyar György a harcztérről 5 koronát, Magyar Benjámín a harcztérről 1 koronát, Ango Istvánné leánya emlékére 2 koronát, ifj. Ango István a harcztérről 3 koronát, Balog Benjamin gondnok 10 koronát, összesen 86 korona.

Katonák karácsonyára gyűlt 14 korona. A háboru által elpusztult falvakra gyűlt 195 korona. A vak katonák részére begyűlt 64 korona.

Az 1915-ik évben tehát adakoztak a hivek 359 koronát.

Sajóivánka : Urvacsorai kenyeret a presbitérium tagjai, bort pedig minden

alkalommal özv. báró Radvánszky Béláné önmagyméltósága adományoztak.

Sajókaza: Ifj. Bukó János alapítványul 700 korona, Hitelszövetkezet iskolai célra 50 korona, özv. Pócs Lajosné egy urasztali terítőt 24 korona értékben, ifj. Sáfrány Lajosné 5 korona, urvacsorai kenyeret Simon Pál, Bukó Gábor, Török János, Sáfrány András, özv. Pócs Lajosné és özv. Imres Istvánné egy-egy alkalommal, bort pedig báró Radvánszky-család négy ízben, özv. Pócs Lajosné és özv. Imres Istvánné egy-egy ízben.

Sajókazincz: Az urasztalára kenyeret és bort adtak egy alkalommal Kuttor György, kenyeret a lelkész neje, Aranyas János, Pogány István.

Sajókápolna: Az urasztalára kenyeret és bort Szikszai József két ízben, Szabó Bálint, Lehotai János, Madarász Mihály, Üsztök József egy-egy alkalommal adtak.

Sajólászlófalva: Idb Lukács József Isten dicsőségére 6 kor., az urasztalára Csontos András két alkalommal kenyeret, Juhász Lajos és Kakszi István egy-egy alkalommal kenyeret és bort adtak.

Sajószentpéter: Isten dicsőségére adakoztak: Oláh József, Olasz József 10—10 korona, ifj. Veres Pál 7 korona, Szabó Pál 6 korona, Gardi Pálné, Kőrösi Julianna 5—5 korona, ifj. Sas István a harcztérről 4 korona. Urvacsorai kenyeret adtak Lossonczy Jenő főgondnok, Szabó Györgyné, Visegrádi János, H. Egri Jánosné és Galicza Józsefné, szül. Balog Klára, bort Csitkó József, Király József és Oláh József egy-egy ízben.

Sajóvámos: Herczeg Odeschalchy Gyuláné urnő tőkéssegély törlesztésére 120 kor., szegények segélyezésére 580 kor., szegények temettetésére 110 koronát adományozott. Isten dicsőségére Demeter János, Vladár István és neje, Vörös Mihály és neje Hővizi Julianna Amerikából 22—22 korona, Szigeti Ferencz, Porcsalmi Sámuel 10—10 korona.

Sajóvelezd: Isten dicsőségére néhai idősb. F. Jobbágy Mihály hagyományozott 100 koronát. A presbitérium tagjai 50 korona értékű urvacsorai kenyeret és bort adtak. Konfirmandusok 42 korona, Pogány István őrmester 20 korona, F. Jobbágy Mihályné, Csák Mihály sebesült katona, Ács Tóth József Amerikából, Vastyán Pál 10—10 korona, Szabó Pál 6 korona, Pál János Varsóból, Miskolczi Pál, Tóth Mihályné, özv. Garan Istvánné 5—5 koronát adományoztak. Hadi jótékonycélokra az egyház tagjai 1891 korona 41 fillért adakoztak.

Szakácsi: Isten dicsőségére Fűzi Pál, Fűzi Tamás 10—10 korona, Dudás Józsefné 6 korona, Nagy Károlyné 5 korona, Bene Mihályné 4 korona, Kiss Istvánné 2 korona, Székely Jánosné róm. kath. 1 koronát adott. Templomalapra Somogyi János lelkész 50 korona, Fűzi Gábor, idősb. Kiss József 20—20 korona és Bene Mihályné 4 koronát ajándékozott. Urasztalára kenyeret és bort Fűzi Pál, Fűzi Gábor, Madarasi László, Kiss József, Almási András és Gatyás Illésné adományozott.

Szendrő: Isten dicsőségére adakozás 2 korona. Az urasztalára egy ízben kenyeret és bort Topoz Dániel, Miskolczi Tamás. Egy ízben kenyeret Beregszászi Bertalanné.

Szendrőlád : Isten dicsőségére adakoztak : Ifj. B. Rőcsei István 30 korona, Fóris Ferenczné 10 koronát. Különféle hadi jótékony czélra gyűjtés volt összesen 108 korona. Az urasztalát minden alkalommal kenyérral a presbitérium tagjai, borral mélt. özv. Kubik Béláné urnő látták el.

Szilvásvárad : Isten dicsőségére Tózsa András 12 korona, Boros Imre, Turzó Gáspár 10—10 korona, Papp Lajosné 8 korona, Berecz Sándor Szerz Józsefné 2—2 korona, Berecz Lászlóné, Varró Andrásné 6—6 korona, Varró Lajos 7 korona, Fónagy László, Tóth András, Varró Gyula, Szerz Gáborné, Varró Simon 2—2 korona, Horkai Lajos 10 korona, Varró Józsefné, Brassó Andrásné, Boros Györgyné 3—3 korona, ifj. Eperjessy Lajosné, Kiss Istvánné 5—5 korona, Géczy Gábor, Orbán Ambrus, Brassó Lajos Amerikából, Orbán József 4—4 korona, ifj. Dallos Józsefné, Dallos József, Papp Ferencz, Boros Jánosné, Brassó Józsefné, Varró Gyuláné, Orbán Márton 3—3 korona, Simon Imréné, Brassó Lajos, Tóth Andrásné, Varró Imréné, Dallos Mártonné, Berecz József, Kaknics János, Boros Andrásné, Czakó Mihályné, Varró Miklós 2—2 korona, Bakk János 1 korona, őrgrof Pallavicziny Alfonz 16 m³ tűzifát az iskola fűtésre adtak. Úrvacsorai kenyeret és bort egy-egy izben Brassó Lajos, Boros István. Kenyeret egy-egy izben Bakk János, Berecz Lajos, Varró Márton, Brassó Lajos. Bort két izben Grünbaum Ábrahám és Thurzó Gáspár 1 izben adományoztak.

Szuhogy : A hat urvacsora osztás alkalmával a hivek 69 korona 34 fillért, Amerikából Fóris Lajos 25 korona, Fóris Bálint 35 koronát ajándékoztak.

Tardona : Isten dicsőségére Tóth Zsigmond, Lovas József, Darmó Julianna 5—5 korona, Balla István 3 korona, Gyenes Mihály, Kiss Istvánné 2—2 koronát adtak. Úrvacsorai kenyeret Lovas János, Kulcsár Zsigmond, idősb. Tóth Lajos, Górn Istvánné, Tóth János, Balla István egy-egy izben adományoztak.

Tornaszentjakab : Isten dicsőségére adakozás 33 korona. Az urasztalát kenyérral és borral a hivek látták el.

Vadna : Úrvacsorai kenyeret és bort egy-egy izben Kiss Márton István, Válint György, Szabon György, özv. Szabon Andrásné, Liptai Mihályné és Tóth Lajosné közösen, Varga Gábor egy izben kenyeret adtak.

Varbó : Az urasztalára kenyeret minden alkalommal a presbitérium tagjai, Tóth László gondnok és Papp Károly presbiter egy-egy alkalommal bort adtak.

Ziliz : Urasztalára kenyeret a hivek sorban adnak. Soron kívül egy-egy alkalommal kenyeret és bort Nagy István és Béres József adományozott. Isten dicsőségére Horváth Károly és özv. Kolláth Károlyné 10—10 korona, Sebő Sámuel, Vadászi Piros, Tóth János 2—2 korona, Tóth Erzsébet, Kulcsár Barna és Tóth Imre 1—1 koronát adtak. A zilizi ref. énekkar orgona alapra 72 korona 84 fillért adományozott. A presbitérium diszes aranykönyvvel ajándékozta meg az egyházat.

Összes adakozás : 8152 korona 88 fillér.

II. Építkezések.

Balajt	---	---	---	---	---	---	---	---	264	kor.	—	fill.
Barczika	---	---	---	---	---	---	---	---	38	»	50	»
Bánfalva	---	---	---	---	---	---	---	---	205	»	24	»
Bánhorvát	---	---	---	---	---	---	---	---	89	»	70	»
Bántapolcsány	---	---	---	---	---	---	---	---	21	»	30	»
Boldva	---	---	---	---	---	---	---	---	140	»	66	»
Damak	---	---	---	---	---	---	---	---	250	»	—	»
Dédes	---	---	---	---	---	---	---	---	102	»	93	»
Disznóshorvát	---	---	---	---	---	---	---	---	71	»	54	»
Dövény	---	---	---	---	---	---	---	---	51	»	15	»
Felsőkelecsény	---	---	---	---	---	---	---	---	115	»	74	»
Felsőnyárád	---	---	---	---	---	---	---	---	25	»	90	»
Lak	---	---	---	---	---	---	---	---	923	»	87	»
Mályinka	---	---	---	---	---	---	---	---	93	»	22	»
Nagybarcza	---	---	---	---	---	---	---	---	31	»	52	»
Nagyvisnyó	---	---	---	---	---	---	---	---	377	»	48	»
Nekézseny	---	---	---	---	---	---	---	---	244	»	10	»
Nyomár	---	---	---	---	---	---	---	---	181	»	—	»
Ózd	---	---	---	---	---	---	---	---	2840	»	—	»
Rudabánya	---	---	---	---	---	---	---	---	139	»	38	»
Sajóecseg	---	---	---	---	---	---	---	---	57	»	56	»
Sajóivánka	---	---	---	---	---	---	---	---	445	»	61	»
Sajókaza	---	---	---	---	---	---	---	---	657	»	87	»
Sajólászlófalva	---	---	---	---	---	---	---	---	250	»	—	»
Sajóvamos	---	---	---	---	---	---	---	---	320	»	—	»
Sajóvelezd	---	---	---	---	---	---	---	---	54	»	60	»
Szendrő	---	---	---	---	---	---	---	---	5149	»	—	»
Szilvásvárad	---	---	---	---	---	---	---	---	424	»	10	»
Szuhogy	---	---	---	---	---	---	---	---	47	»	96	»
Szakácsi	---	---	---	---	---	---	---	---	21	»	92	»
Tardona	---	---	---	---	---	---	---	---	25	»	70	»
Vadna	---	---	---	---	---	---	---	---	139	»	62	»
Ziliz	---	---	---	---	---	---	---	---	340	»	—	»
Összesen	---	---	---	---	---	---	---	---	14141	kor.	17	fill.

III. Pénztári állás.

Egyházak	Bevétel		Kiadás		Maradvány		Hiány		Jegyzet
	K	f.	K	f.	K	f.	K	f.	
Abod --- --- ---	4859	52	3637	05	1222	47			
Alacska --- --- ---	8342	79	3446	88	4895	91			
Balajt --- --- ---	5107	03	4554	52	552	51			
Barczika --- --- ---	4364	62	4226	09	138	53			
Bánfalva --- --- ---	4633	09	4586	18	46	91			
Bánhorvát --- --- ---	12113	11	12054	37	58	74			
Bántapolcsány --- --- ---	3142	36	2732	25	410	11			
Berente --- --- ---	4067	31	2215	76	1851	55			
Boldva --- --- ---	6772	76	5842	31	930	45			
Borsod --- --- ---	15617	36	14434	47	1182	89			
Damak --- --- ---	10040	26	9092	57	947	69			
Dédes --- --- ---	3093	65	2652	92	440	73			
Disznóshorvát --- --- ---	6138	08	5936	50	202	03			
Dövény --- --- ---	2386	63	1481	55	905	08			
Edelény --- --- ---	7539	06	6482	71	696	35			
Felsőkelecsény --- --- ---	3968	56	1980	67	1987	89			
Felsőnyárád --- --- ---	4016	57	3940	87	75	70			
Finke --- --- ---	1513	02	1218	58	294	44			
Hangács --- --- ---	4294	79	4019	77	275	02			
Hegymeg --- --- ---	4056	13	3773	72	282	41			
Kondó --- --- ---	4379	26	3705	84	673	42			
Lak --- --- ---	10235	50	9991	73	243	77			
Ládbessenyő --- --- ---	6703	27	5838	93	864	34			
Martonyi --- --- ---	8120	34	8050	75	69	60			
Mályinka --- --- ---	5940	39	6695	64	244	75			
Meszes --- --- ---	2179	46	1567	88	611	57			
Nagybarcza --- --- ---	9981	66	8033	50	1948	16			
Nagyvisnyó --- --- ---	6791	20	6600	62	190	55			
Nekézseny --- --- ---	5798	44	5020	56	777	88			
Nyomár --- --- ---	3167	47	2048	06	1119	41			
Ózd --- --- ---	9259	71	8332	13	927	58			
Parasznia --- --- ---	4365	53	4242	49	123	04			
Radostyán --- --- ---	9683	21	8154	50	1528	71			
Rakaczaszend --- --- ---	1530	95	1193	05	337	90			
Rudabánya --- --- ---	3844	98	3649	65	195	33			
Sajóbábony --- --- ---	7513	79	7508	97	4	82			
Sajóecseg --- --- ---	15371	67	13451	39	1920	28			
Sajóivánka --- --- ---	5238	36	4468	46	769	90			
Sajókaza --- --- ---	10471	33	8707	75	1763	58			
Sajókazincz --- --- ---	8130	63	6477	55	1653	08			
Sajókápolna --- --- ---	8683	67	8037	69	645	95			
Sajólászlófalva --- --- ---	3456	92	3095	99	360	93			
Sajószentpéter --- --- ---	10337	54	9406	62	930	92			
Sajóvamos --- --- ---	7390	04	6201	56	1188	48			
Sajóvelezd --- --- ---	10652	50	7613	39	3039	11			

Egyházak	Bevétel		Kiadás		Maradvány		Hiány		Jegyzet
	K	f.	K	f.	K	f.	K	f.	
Szalonna	4571	20	4208	59	542	61			
Szakácsi	1713	62	1459	98	253	64			
Szendrő	13106	86	11194	15	1912	71			
Szendrőlád	5549	95	5462	65	87	30			
Szilvásvárad	3787	47	2631	12	1156	35			
Szuhogy	2556	66	2077	04	479	62			
Tardona	5191	24	4135	76	1055	48			
Tordaszentjakab	1319	25	1044	97	274	28			
Vadna	4976	66	3880	59	1096	07			
Varbó	6758	31	4497	99	2260	32			
Ziliz	4221	49	3778	32	443	17			
Összesen :	252049	24	305670	60	39091	03			

IV. Tőkepénzek.

Abod, templomépítési alap	11219	22	K
Alacska	3260	—	"
Balajt	1397	72	"
Barczika	1626	90	"
Bánfalva, Lónyai Anna alap	8490	—	"
Bánhorvát, egyház fentartási alap	354	15	"
Bánhorvát, építkezési tőke	4800	—	"
» harang alap	525	44	"
» emlékoszlopra (elesett hősöknek)	103	50	"
» alapítvány	150	—	"
Bántapolcsány	2637	38	"
Berente	6312	56	"
Boldva	5791	42	"
Borsod	16030	06	"
Dédes	710	50	"
Disznóshorvát	11036	66	"
Dövény	179	98	"
Edelény	8161	93	"
Felsőkelecsény	900	—	"
Felsőnyárad	7076	70	"
Finke	899	38	"
Hangács	1166	81	"
Hegymeg	1941	88	"
Kondó	6000	—	"
Lak	2000	—	"
Ládbessenyő	424	78	"
Mályinka	2903	—	"

Nagybarcza	---	---	---	---	---	---	---	---	19170:29	K	
Nagyvisnyó	---	---	---	---	---	---	---	---	8009:30	„	
Nekézseny	---	---	---	---	---	---	---	---	695:70	„	
Nyomár	---	---	---	---	---	---	---	---	1158:32	„	
Ózd	---	---	---	---	---	---	---	---	1423:50	„	
Parasznya	---	---	---	---	---	---	---	---	7950:74	„	
Radostyán	---	---	---	---	---	---	---	---	1550:70	„	
Rudabánya	---	---	---	---	---	---	---	---	1767:10	„	
Sajóbáborny	---	---	---	---	---	---	---	---	1576:—	„	
Sajóecseg	---	---	---	---	---	---	---	---	636:94	„	
Sajókápolna	---	---	---	---	---	---	---	---	1912:93	„	
Sajókaza	---	---	---	---	---	---	---	---	1900:—	„	
Sajókazincz	---	---	---	---	---	---	---	---	1740:—	„	
Sajólászlófalva	---	---	---	---	---	---	---	---	2017:—	„	
Sajószentpéter	---	---	---	---	---	---	---	---	28203:—	„	
Sajóvámos	---	---	---	---	---	---	---	---	12899:69	„	
Szakácsi	---	---	---	---	---	---	---	---	1213:59	„	
Szalonna	---	---	---	---	---	---	---	---	7716:26	„	
Szendrő	---	---	---	---	---	---	---	---	910:92	„	
Szendrőlád	---	---	---	---	---	---	---	---	4307:80	„	
Szilvásvárad	---	---	---	---	---	---	---	---	4274:70	„	
Szuhogy	---	---	---	---	---	---	---	---	637:68	„	
Tardona	---	---	---	---	---	---	---	---	12135:37	„	
Tornaszentjakab	---	---	---	---	---	---	---	---	1000:—	„	
Vadna	---	---	---	---	---	---	---	---	2075:67	„	
Varbó	---	---	---	---	---	---	---	---	200:—	„	
Ziliz	---	---	---	---	---	---	---	---	1997:84	„	
									Összesen	235181:21	K

V. Adóságok.

Abod	---	---	---	---	---	---	---	---	8000:—	K
Alacska	---	---	---	---	---	---	---	---	4000:—	„
Barczika	---	---	---	---	---	---	---	---	6759:30	„
Bánfalva	---	---	---	---	---	---	---	---	1000:—	„
Bánhorvát	---	---	---	---	---	---	---	---	4505:—	„
Bántapolcsány	---	---	---	---	---	---	---	---	2300:—	„
Berente	---	---	---	---	---	---	---	---	5000:—	„
Borsod	---	---	---	---	---	---	---	---	7000:—	„
Damak	---	---	---	---	---	---	---	---	14259:—	„
Dédes	---	---	---	---	---	---	---	---	1840:—	„
Disznóhorvát	---	---	---	---	---	---	---	---	3000:—	„
Dövény	---	---	---	---	---	---	---	---	10500:—	„

Edelény	---	---	---	---	---	---	---	---	2233·51	K
Felsőkelecsény	---	---	---	---	---	---	---	---	1000·—	"
Felsőnyárad	---	---	---	---	---	---	---	---	13082·—	"
Finke	---	---	---	---	---	---	---	---	2602·—	"
Hangács	---	---	---	---	---	---	---	---	7000·—	"
Hegymeg	---	---	---	---	---	---	---	---	4794·49	"
Kondó	---	---	---	---	---	---	---	---	6800·—	"
Lak	---	---	---	---	---	---	---	---	13000·—	"
Ládbessenyő	---	---	---	---	---	---	---	---	5650·—	"
Mályinka	---	---	---	---	---	---	---	---	4698·—	"
Meszes	---	---	---	---	---	---	---	---	5000·—	"
Nagybarcza	---	---	---	---	---	---	---	---	20191·91	"
Nekézseny	---	---	---	---	---	---	---	---	10570·—	"
Nyomár	---	---	---	---	---	---	---	---	4000·—	"
Ózd	---	---	---	---	---	---	---	---	13300·—	"
Radostyán	---	---	---	---	---	---	---	---	10000·—	"
Rakaczaszend	---	---	---	---	---	---	---	---	2200·—	"
Rudabánya	---	---	---	---	---	---	---	---	8000·—	"
Sajóbábony	---	---	---	---	---	---	---	---	5250·—	"
Sajóecseg	---	---	---	---	---	---	---	---	873·72	"
Sajóivánka	---	---	---	---	---	---	---	---	3000·—	"
Sajókaza	---	---	---	---	---	---	---	---	19000·—	"
Sajókápolna	---	---	---	---	---	---	---	---	3500·—	"
Sajólászlófalva	---	---	---	---	---	---	---	---	5000·—	"
Sajóvamos	---	---	---	---	---	---	---	---	5456·—	"
Sajóvelezd	---	---	---	---	---	---	---	---	3900·—	"
Szakácsi	---	---	---	---	---	---	---	---	2253·63	"
Szendrő	---	---	---	---	---	---	---	---	23500·—	"
Szendrőlád	---	---	---	---	---	---	---	---	14140·—	"
Szilvásvárad	---	---	---	---	---	---	---	---	1000·—	"
Szuhogy	---	---	---	---	---	---	---	---	1000·—	"
Tardona	---	---	---	---	---	---	---	---	3871·40	"
Tornaszentjakab	---	---	---	---	---	---	---	---	100·—	"
Ziliz	---	---	---	---	---	---	---	---	8600·—	"
Összesen									302729	96 K

VI. Lelkeszi alap.

Bánhorvát	---	---	---	---	---	---	---	---	150·—	K
Berente	---	---	---	---	---	---	---	---	1189·—	"
Boldva	---	---	---	---	---	---	---	---	2272·—	"
Borsod	---	---	---	---	---	---	---	---	2664·—	"
Disznóshorvát	---	---	---	---	---	---	---	---	3155·—	"
Felsőkelecsény	---	---	---	---	---	---	---	---	10434·—	"

Lak	735·38	K
Ládbessenyő	253·32	„
Nagybarcza	321·58	„
Nekézseny	4240·—	„
Parasznya	8112·—	„
Radostyán	4142·—	„
Rudabánya	751·60	„
Sajóecseg	380·—	„
Sajóivánka	1382·—	„
Sajókaza	1829·47	„
Sajókápolna	1680·—	„
Sajólászlófalva	924·—	„
Sajószentpéter, lelkészi	14738·—	„
Sajószentpéter, s.-lelkészi	1270·—	„
Tardona	200·—	„
Vadna	1667·—	„
Varbó	2612·—	„
Ziliz	475·—	„
Összesen	65577·35	K

VII. Tanítói alap.

Abod	2526·—	K
Berente	432·—	„
Boldva	416·80	„
Borsod	848·20	„
Disznóshorvát	1503·—	„
Felsőkelecsény	6986·—	„
Kondó	203·46	„
Lak	174·44	„
Ládbessenyő	198·—	„
Parasznya	4040·—	„
Radostyán	2096·—	„
Rudabánya	177·10	„
Sajóecseg	42·—	„
Sajókápolna	840·—	„
Sajókaza	1276·43	„
Sajólászlófalva	220·—	„
Sajószentpéter, tanítói	1560·—	„
Sajószentpéter, kántori	1345·—	„
Tornaszentjakab	2151·07	„
Vadna	408·67	„
Varbó	1328·—	„
Ziliz	306·—	„
Összesen	29078·17	K

VIII. Lelkeszi és tanítói közös-alap.

Boldva	---	---	---	---	---	---	---	---	590.—	K
Ládbessenyő	---	---	---	---	---	---	---	---	312·84	„
Sajóvámos	---	---	---	---	---	---	---	---	6645·83	„
Ziliz	---	---	---	---	---	---	---	---	400.—	„
Osszesen									7948·67	K

IX. Iskolák.

Kiválók: Balajt, Barczika, Bánhorvát, Borsod, Disznóshorvát, Dövény, Edelény, Felsőkelecsény, Finke, Ládbessenyő, Nagyvisnyó mindkettő, Sajószentpéter mindhárom, Sajóvámos, Sajóvelezd, Szalonna, Tardona, Vadna, Varbó. *Kielégítők*: Alacska, Bánfalva, Berente, Boldva, Dédes, Felsőnyárad, Kondó, Martonyi, Mályinka, Meszes, Nagybarcza, Ózd, Rakaczaszend, Rudabánya, Szendrő, Szendrőlád, Szuhogy, Tornaszentjakab. Szünetelt a tanítás, mivel a tanítók harctéren vannak: Abod, Bántapolcsány, Hangács, Nyomár és Szakácsiban. Lelkészek tanítottak nagy buzgósággal és eredménnyel: Damak, Hegymeg, Lak, Sajókápolna, Sajólászlófalva és Zilizen. Járvány miatt nem volt megvizsgálható: Szilvásvár.

X. Énekkar.

Alacska, Barczika, Bánfalva, Bánhorvát, Boldva, Damak, Disznóshorvát, Edelény, Felsőnyárad, Dövény, Hangács, Lak, Martonyi, Nagybarcza, Nyomár, Ózd, Parasznya, Radostyán, Sajóbábonny, Sajókápolna, Sajókaza, Sajókazincz, Sajószentpéter, Sajóvámos, Sajóvelezd, Szilvásvár, Tardona, Vadna, Varbó, Ziliz.

XI. Iskolai alap.

Lak: 2000 kor., Parasznya: 793 kor. 32 fill., Sajókaza: 6262 kor. 66 fill. Sajókazincz: 287 kor. 26 fill., Sajószentpéter: 21300 kor. Összesen: 30643 kor. 24 fillér.

XII. Egyházfentartási alap.

Boldva: 3189 kor. 76 fill., Damak: 800 kor., Hangács: 1660 kor., Hegymeg: 1470 kor. 37 fill., Lak: 20 kor., Nyomár: 476 kor. 56 fill., Sajóecseg: 1053 kor. 89 fill., Sajóvámos: 1200 kor., Ziliz: 295 kor. 41 fill. Összesen: 10106 kor. 09 fillér. Kivánatos volna az egyházlátogatási jegyzőkönyvekben feltüntetni, hol vannak egyházfentartási alapok s mily összegűek.

XIII. Iskolai könyvtár

Abod, Alacska, Balajt, Barczika, Bánhorvát, Berente, Boldva, Borsod, Disznóshorvát, Edelény, Finke, Felsőnyárad, Dövény, Hangács, Hegymeg, Kondó, Lak, Ládbessenyő, Martonyi, Mályinka, Meszes, Nagybarcza, Nagyvisnyó, Nekézsen, Parasznya, Radostyán, Rudabánya, Sajóbábony, Sajóecseg, Sajóivánka, Sajókápolna, Sajókaza, Sajókazincz, Sajólászlófalva, Sajószentpéter, Sajóvámos, Sajóvelezd, Szalonna, Szendrő, Szendrőlád, Szilvásvárad, Szuhogy, Tardona, Vadna, Varbó, Ziliz.

XIV. Énekkar-alap.

Balajt: 393 kor., Sajókápolna: 967 kor 20 fill. Összesen: 1060 kor. 20 fillér.

XV. Templom és torony-alap.

Boldva: 16 kor. 45 fill., Hegymeg: 2008 kor. 24 fill., Ziliz: 9436 kor. 40 fill. Összesen: 11461 kor. 09 fillér.

XVI. Orgona-alap.

Balajt	---	---	---	---	---	---	---	---	---	256.65	K
Borsod	---	---	---	---	---	---	---	---	---	1563.60	„
Disznóshorvát	---	---	---	---	---	---	---	---	---	424.72	„
Hangács	---	---	---	---	---	---	---	---	---	970.08	„
Ládbessenyő	---	---	---	---	---	---	---	---	---	457.92	„
Parasznya	---	---	---	---	---	---	---	---	---	2505.38	„
Sajóecseg	---	---	---	---	---	---	---	---	---	400. -	„
Sajószentpéter	---	---	---	---	---	---	---	---	---	577.74	„
Szalonna	---	---	---	---	---	---	---	---	---	173.22	„
Szendrő	---	---	---	---	---	---	---	---	---	451.28	„
Vadna	---	---	---	---	---	---	---	---	---	676.75	„
Ziliz	---	---	---	---	---	---	---	---	---	283.43	„
										Összesen	8740.77 K

XVII. Ifjusági könyvtári alap.

Borsod: 114 kor. 02 fill., Sajókápolna: 100 kor., Szalonna: 97 kor. 63 fill. Összesen: 311 kor. 65 fillér.

XVIII. Magtár.

Bánfalva: 1449.01 fill. kötvényeken; Bántapolcsány: 842 kor. tőkepénz, 61 véka rozs; Edelény: 26 köből, 2¹/₂ véka, 15 itce rozs; Mályinka:

103 hl. 26 liter kötvényeken; Meszes: 143 köböl; Nagybarcza: 7043 liter kötvényeken; Rakaczaszend: 660 kor. 42 fill.; Sajóbáony: 35 köböl rozs; Sajóvamos: 82 hl. 35 liter rozs, 76 hl. 6 liter zab, 61 hl. 90 liter árpa; Sajóvelezd: 3577 liter kötvényeken; Szendrő: 13310 kor. 19 fill.; Szendrőlád 426 kor. 09 fill.; Tornaszentjakab: 1220 kor. 10 fillér.

Nagyobb hátralék van: Alacska, Boldva, Damak, Sajólászlófalva egyház-községekben.

Mindezek elmondása után arra kérem lelkésztársaimat, hogy tegyék hiven kötelességüket *mindenkor*, de főleg e nehéz időben, midőn a sors büntető kezei reánk nehezültek. Hiveinkkel szivben, lélekben olvadjunk össze, így kérjük a kegyelem és szeretet Istenét, hogy szent orczájával forduljon felénk, sokat szenvedett hazánkat szabadítsa meg minél előbb a véres világháború szenvedéseitől, borzalmaitól, hogy a visszatért áldott béke äegise alatt haladva, beteljesedjék a legnagyobb magyar ember mondása: „Magyarország nem volt, hanem lesz!”

Ezek után a nagytiszteletű e. m. közgyűlés alkotó tagjainak szives figyelmét megköszönve, magamat ezutánra is sokszor tapasztalt jóindulat-jokba ajánlva, a legmélyebb tisztelettel vagyok, Sajószentpéteren, április 15. 1916.

Vadászy Pál,
esperes.

Az esperesi ima jegyzőkönyvbe vétele után az esperesi jelentés tárgyalatván, közgyűlés egyhangulag a jelentést magáévá teszi és szeretett esperesének a gondosan és lelkiismeretes buzgósággal összeállított jelentéseért őszinte és hálás köszönetet szavaz.

4. Barta Mihály, Dávid József, ifj. Szathmáry Király Pál tanácsbírák, dr. Ambrus István egyházmegyei ügyész és Benőcs Zsigmond vil. aljegyző, részben fontos elfoglaltságukra, részben a harctéren teljesítendő hazafias kötelességeikre való hivatkozással nem jelenhetvén meg közgyűlésünkön.

Igazolásuk tudomásul vétetett.

5. Az esperesi jelentés megemlékezővén arról, hogy a dunamelléki ref. egyházkerületnek osztatlan bizodalma a dr. Baksay Sándor püspök elhunytá után Petri Elek budapesti lelkész és egyházkerületi főjegyzőt választotta püspökévé

Közgyűlésünk a legőszintébb érzelemmel üdvözli
ujjonnan választott püspökét a Dunamelléki ref. egyház-

kerületnek, ki már a hazai legnépesebb egyház vezetésében és az ottani valláserkölc és hitélet belterjesebb művelése által is soha el nem évülő érdemeket szerzett magának, mint lelkész; mint főjegyző és író pedig szívvel-lélekkel összeforrott nemcsak egyházkerületével, de mindnyájunkkal, akik a sokszor száraz jegyzőkönyvi pontokban is megtudjuk látni ugy a nemes szívet, mint az anyaszentegyház és iskola szellemi és anyagi érdekeiért lángoló lelket, — mely óhajtja, hogy szegénységünk daczára is, csak haladjunk többről-többre, nyereségről nyereségre. S midőn őt a legmagasabb polczon szívünk teljességéből üdvözljük: őszintén kívánjuk, hogy a minden kegyelem Istene áldja és szentelje meg e kiváló férfiúnak minden nemes törekvését, minden üdvös munkálkodását, amit tenni elsősorban saját egyházkerülete, majd szélesebb értelemben a hazai prot. egyházak és iskolák érdekében jónak és üdvösnek lát. Fény nevére, áldás életére.

6. Olvastatott Bartha Mihály sajóvámosi lelkész, egyházmegyei papi tanácsbíró levele, melyben hálásan megköszönve az iránta eddig tanusított bizalmat, testi betegsége s a legközelebbi időben átélt lelki megrázkódtatások miatt minden, az egyházmegyénél viselt bizalmi állásairól visszavonhatatlanul lemond. Midőn ezt teszi: áldást kíván az egyházmegye minden tagjára.

Közgyűlésünk, bár jól tudja azt, hogy nevezett tanácsbíró nagy betegségen és még nagyobb lelki megrázkódtatáson ment keresztül, a közelmúltban hősi halált halt kedves fiát siratván; de épen azért, mert nekünk feltétlenül szükségünk van az ő kiváló erős ítélő és szervező képességére zöld asztalunknál; szükségünk van villanyozó hatással bíró szellemi szípkáira akkor, midőn elfáradunk a ránk nehezülő terhek viselésében: Közgyűlésünk a lemondást el nem fogadja, hanem arra kéri szeretett tanácsbíráját, hogy viselje tovább is e kiténtető tisztséget, — biztosítván őt arról, hogy meggyengült vállairól inkább szívesen leemeljük a tisztséggel együtt járó

terhek nehezebb részét, csak velünk maradjon, csak köz-
tünk maradjon.

7. Olvastatott Dávid József hangácsi lelkész és egyházmegyei papi tanácsbíró levele, melyben megköszönve az eddig iránta mindenkor tanusított bizalmat, 13 év óta viselt t.-birói s számvevőszéki állásairól egészségi okok miatt lemond. S midőn ezt teszi, köszöni az iránta eddig tanusított nagybecsü bizalmat, köszöni, hogy többszöri betegségéből származó baja miatt kisegítették, részint a nagyérdemü elnökség, részint szeretett tanácsbíró társai. Végül Isten áldását kéri az egyházmegyére.

Közgyűlésünk ismerve azon kiváló képességeket, melyekkel nevezett tanácsbíró magas tisztségével együtt járó közhasznu terheit mindig a köznyaszentegyház és iskola javára igyekezett emelni, ismerve nemes szívét, melylyel az egész szenvedő világot szerette kebelére ölelni; lemondását el nem fogadja, hanem arra kéri, mint édes anya hűséges gyermekét, hogy viselje tanácsbírói állását tovább is, remélve, hogy Isten neki visszaadja jó egészségét, — amikor is pontosan végezheti a reá bizott hivatalos kötelezettség nehéz, de azért mindig felemelő és üdítő hatásu terheit

8. Olvastatott Gyarmathy Béla és Komjáthy Aladár s. lelkészek kérvénye, mely szerint a mellékelt püspöki kibocsátvány és bizonyítványaik alapján a parasznyai, illetve az ózdi egyházba kérik magukat alkalmaztatni s így egyházmegyénkbe bekebeleztetni.

Nevezett segédlelkészeket, midőn jó reménységgel üdvözöljük őket, egyházmegyénkbe bekebelezzük.

9. Olvastatott Doktor Gyula sajókazinczi lelkész presbitériuma nevében is beadott kérvénye, melyben arra kéri egyházmegyénket, hogy Üveges Ida, a II-ik tanítói állásra megválasztott tanítónőt okmányai alapján beerősíteni méltóztassék.

A csatolt jegyzőkönyvek és az okmány felmutatása után nevezett tanítónő a II-ik tanítói állásra beerősítettik. S az esküt letévén, neki erről a bizonyítvány kiadatott.

10. Olvastatott dr. Baltazár Dezső tiszántuli ref. püspöknek, mint az ORLE nagynevű elnökének levele, melyben arra kéri egyházmegyénket, hogy az 1915. évi kongresszusának határozata alapján az országos ref. egyesület 10 korona tagdíjait szolgáltatnánk be az ORLE. pénztárosához.

Minthogy egyházmegyénk területén már régebbi idők óta az egyházlátogatóság szedi be kebelbeli testvéreitől a hivatalos kimutatás alapján a tagdíjakat s így cselekedett jelen évben is, elküldvén a begyűlt pénzt Svingor József egyházmegyei pénztárnok által rendeltetési helyére: újabb intézkedésre szükség nincs. — E jegyzőkönyvi kivonat az ORLE. elnökének megküldendő.

11. Olvastatott a lelkészértekezletnek 1916 április 13-án Sajószentpéteren tartott üléséről felvett jegyzőkönyv, melynek közérdekű pontjai következők:

a) Nagy Ferencz, Pataky Sándor, Somogyi János, Ivanovics Bertalan mivel nem igazolták az értekezletről való távolmaradásukat:

Közgyűlésünk által a szokásos 4—4 korona birságban elmarasztaltatnak mire értekezleti pénztárnok figyelme felhivatik.

b) Kimondván lelkészértekezlet, hogy a gyűlések állandósított helye Sajószentpéter lesz s azt is, hogy csak azon esetben hivandó össze ősszel az értekezlet, ha nagyon fontos közérdekű tárgyak megvitatására van szükség. S az eddigi 10 korona fuvar- és költségdíj az őszi gyűlés elmaradása esetén az egy tavaszi gyűlésre is felszámítható legyen.

Közgyűlésünk a határozatokat jóváhagyólag tudomásul veszi és megerősíti.

c) 6. pontjában tárgyalás és elfogadás után felterjeszti Szuhay Benedek papi főjegyzőnek az egyházmegyénk területén végzett belmisszióról való munkálatát, mely őszi közgyűlésünk 11. sz. és a kerületi őszi közgyűlés 33. sz. jkőnyvi pontjaiban leli magyarázatát. A terjedelmes jelentés így hangzik:

Nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés !

Őszi egyházmegyei közgyűlésünk 11. sz. pontjában és az egyh. ker. elnök ur felhívása folytán azzal vagyok megbizva, hogy a felsőborsodi ref. egyházmegye területén fekvő egyházak eddig észlelt lelkészi belmissziói működéséről adjak jelentést a kezeim között levő egyházközigazgatási jegyzőkönyvek és előadói jelentések alapján a nagytiszteletű és tek. egyházmegyei közgyűlésnek.

Ha pusztán a száraz jegyzőkönyveket venném alapul és pusztán az előadói jelentések szolgálnának belmissziói munkálkodásunk zsinórmértékeül: akkor elmondhatnánk, hogy mi, felsőborsodi lelkészek, e tekintetben még nem tettük meg azokat a lelkészi teendőket, amelyektől várják egynémelyek az anyaszentegyházaknak egészben vagy részben való megváltoztatását s kizárólag ettől várják a szebb és boldogabb jövőt. Csakhogy én azon meggyőződésben vagyok és leszek, hogy a gyülekezések léte vagy nemléte nem a divatos belmissziótól függ, hanem attól, hogy mink lelkipásztorok tükrök, példányképek vagyunk-e minden tekintetben a gondjainkra bizott nyáj előtt s elkövetünk e különösen a templomban, az iskolában s a felnőtt ifjak vallásos oktatása körül arra nézve mindent, hogy kötelességeink hiv és lelkiismeretes teljesítése után virágzó egyházi és valláserkölcsi élet legyen.

Mert mindaddig, míg az egyszerű parochia vonzóerővel bir és hiveink minden ügyes-bajos dologban minket, lelkipásztorokat keresnek fel, az egyik tanácskérés, a másik kívánságainak, kölcsönök kieszközlésének megvalósítása érdekében is: addig felesleges a házalás, a kilincselés, melyekre nézve sokunknak fájdalmas, inkább romboló, mint építő hatásu tapasztalataink vannak. Mert más a viszony, a helyzet, a körülmény egy nagyvárosi és más egy 4—500 lélekkel biró falusi gyülekezetben, ahol jóformán a lelkipásztor ismer személyesen minden egyháztagot. Én azon nézetemnek adok kifejezést, hogy egyházmegyénk területén, a kezeim között levő hivatalos adatok alapján ítélve, baj, veszedelem nincs. Mert amit a lelkészek elkövettek, úgy a kárpáti falvakra való gyűjtés, mint a hadikölcsönök összehozása érdekében és a százféle hadisegélyek, vörös kereszt, vak katonák, mezőlaborczi ref. templom tényleges segélyezésének megvalósítása körül: e fényes eredmények előtt szemét hunyni nem lehet, nem szabad! Sőt arról is biztos tudomásom van, hogy a legtöbb lelkész a hadifoglyokkal, sebesült katonákkal állandó levelezésben van. Buzgalommal keresi a harctérről eltűnteket, Vigasztalja az érettük aggódókat. Fölkeresi a barakkórházakban megsebesült katona-tagjait egyházának. Fölcserélni segíti az idegen kórházakat. Sőt még a hullák hazaszállítása érdekében is hathatósan közreműködik.

Hát a hadbavonult tanítók helyett való ingyen tanítás sokunk részéről már a második esztendőben 28—30 egyházban vajjon nem a legfelségesebb belmissziói munkálkodás-e? Melyek bár §§-okba nincsenek szedve, de azért némi elismerésre, méltányosságra talán számot tarthatnak! Nagy

erkölcsi erővel kell felfegyverkezve lenni annak a lelkésznek, ki a 6—12 éves, iskolába járó gyermekeknek minden tantárgyat lelkiismeretes buzgósággal, sok helyen kitűnő eredménnyel tanít, egy fillér díjazás nélkül, akkor, midőn a gyülekezetek tagjai még azt a csekély egyházi adót sem szívesen fizetik be az egyház pénztárába, — nemhogy drágasági pótlékról gondoskodnának.

Jól tudom én azt, hogy nekünk, lelkipásztoroknak nem a divatos vagyonthajhászást és meggazdagodást kell életcélul kitűzni. Azt is tudom, Jézussal szólva: A mi országunk nem a világból való! De ha Jézus, az Istenember még véres keresztjén is gondoskodott édes anyjáról, Máriáról János a szeretett tanítvány figyelmébe ajánlva őt: akkor nekünk lelkipásztoroknak is fontos kötelességünk az, hogy gondoskodjunk azoknak életfenntartásáról legalább, kiket Isten nekünk adott, akik minden kötelékkel ami szíveinkhez vannak forrva. És hogy állunk e tekintetben.

Az anyagi gondok legtöbbünket lenyűgöznek, földhöz vernek. Jogos szerződésünket a legtöbb helyen a gyülekezetek az egyházi adózás és az adócsökkentési segély életbelépte óta semmibe veszik, egyoldalulag ítélve magyarázzák. És nagy gyönyörűséggel szemlélik, hogy küzd, hogy vergődik a pap a lét és nem lét kínjai között! Hogy marad szántatlan és vetetlen a földje a legtöbb helyen? És ha orvoslásért hozzájok fordul lelkész és tanító: gyűlésekben való meg nem jelenés és szándékos templomkerülés rá a felelet. És a felettes hatóságnak, a legtöbb helyen bekötött szemmel kell néznie e kinos vergődést és tehetetlenül kell állnia e rettenetes emésztő küzdelmében lelkésznek és gyülekezetnek.

De mi Istentől adatott erőnk és tehetségünk mértéke szerint mégis végezzük fontos teendőinket, még a belmissziói munkamezőn is.

No de nézzük, a sok tekintetben egymástól eltérő egyházlátogatói jelentéseket, hogy lehetőleg tiszta képben álljon előttünk: mennyiben tettünk eleget a kívánalmaknak járások szerint:

a) *A sajószentpéteri járásban.*

1. Sajószentpéteren van énekkar, hitelszövetkezet, konfirmandusok kapnak emléklapot és bibliát. Vasárnap délután a leányok oktattatnak.

2. Alacsán van énekkar. Konfirmandusok csak emléklapot kapnak. Vasárnap leányok oktattatnak.

3. Kondón: Konfirmandusok csak emléklapot kapnak. Leányok vasárnap délután oktattatnak.

4. Varbón énekkar van. Konfirmandusok emléklapot és kisbibliát kapnak. A Téli Ujság terjesztetik. Felnőtt ifjak nem oktattatnak.

5. Parasznyán énekkar van. Konfirmandusok kapnak emléklapot és bibliát. Imakönyvek terjesztetnek. Vasárnap délután a leányok oktattatnak.

6. Radostyánban énekkar van. Konfirmandusok kapnak emléklapot és bibliát. Háborus imakönyvek terjesztetnek. Leányok oktattatnak.

7. Sajókápolnán. Énekkar van. Felolvasások, szavalatok tartatnak. Ima-

könyvek terjesztetnek. Konfirmandusok emléklapot és kisbibliát kapnak. Jár a Téli Ujság 24, a Vasárnap 16 példányban, továbbá a „Harangszó“ 8 példányban. Vasárnap d. u. mindkét nembeli ifjak oktattatnak a templomban.

8. Sajólászlófalván Konfirmandusok emléklapot kapnak. Vasárnap d. u. a leányok oktattatnak.

9. Berentén konfirmandusok imakönyvet és bibliát kapnak. Imakönyvek terjesztetnek.

10. Sajókazinczon van énekkar. Hítelszövetkezet. Imakönyvek terjesztetnek. Konfirmandusok kapnak emléklapot és bibliát. Nyári vasárnap d. u. mindkét nembeli ifjak oktattatnak a templomban.

A tíz egyházban jegyeztek 155.000 korona hadikölcsönt.

b) *A bánvölgyi járásban*: A lelkészek nyilatkozata és a látottak szerint az egyháziasság és vallásosság virágzó, mely úgy a szorgalmas templomba járásban, mint az Isten dicsőségére tett adakozásokban nyilvánult meg leginkább. Szilvásvárad, Bánhorvát, Sajóvezd e tekintetben mint követésre méltó példa tündöklök.

A belmissziót legjobban gyakorolja a szilvás-várad-i lelkész, ki konfirmandusok egyletét alakított s vallásos tartalmu iratokkal füzetekkel, bőven ellátja gyülekezetét. Egyházi lapjaink, minők: »Téli ujság«, »Vasárnap«, »Harangszó«, Protestáns naptár«, »Magyar naptár« szép számmal járnak a gyülekezetek tagjainak. Háborus ügyes-bajos dolgait jobbra a lelkészek intézik el a népnek. Élő összeköttetést tartanak fenn úgy a harctéri katonasággal, mint a hadifogyokkal. Mindkét nembeli ifjak minden egyházban vasárnap délután vallásos oktatásban részesülnek s a lelkészek a konfirmációra maguk készítik elő a növendékeket s emléklapot és kis bibliát mindenütt kapnak. Sajóvezden, Dédesben virágzó fogyasztási szövetkezet van. Szilvásváradon, Mályinkán, Tardonán, Bánfalán, Bánhorvát, Sajóvezden virágzó egyházi énekkar van, melyek azonban a tagok vagy tanítók nagy részének hadbavonulása miatt csak elvétve, ritkán végezhetik fontos teendőiket.

c) *Az edelényi járásban*: Az egyháztagok áldozatkészsége különösen hadi jótékony célra való adakozásban dicséretre méltóan nyilatkozott meg. Előljárt e tekintetben és épen azért külön felemlítést érdemel a halajti egyház. Énekkar 4 egyházban van; de működése a háboru miatt szünetel.

d) *A vámosi járásban*: A hivek áldozatkészsége mindenütt fokozott mérvben nyilvánult meg. Különösen katonai jótékony célokra adakoztak. Borsodfalva felépítésére eszközölt gyűjtéseknél, valamint a „Hadi Kölcsönök“ jegyzésénél a református hivek meglepő szép eredményt hoztak létre.

A járásból hat egyház tanítója vonult hadba, u. m.: Lak, Hegymeg, Damak, Ziliz, Nyomár, Hangács. Ezen egyházak iskoláiban a lelkészek végezték a tanítást, különösen vallás és ének tanításban megfelelő szép eredménnyel.

e) *A vadnai járásban*: Vallásos vagy ismeretterjesztő felolvasások

tartattak: Felsőnyáradon 4, Barczikán 3, Sajókazán 3 alkalommal. Vallásos iratok, lapok terjesztettek Felsőkelecsényben a „Téli Ujság“ 19. p., a Koszorú füzetek 20 p., Árvaházi naptár 10., Magyar naptár 10 pban. Sajóivánkán a „Téli Ujság“ 25, a „Vasárnap“ 20 pban jár. Sajókazán a „Téli Ujság“ 46, a „Vasárnap“ 10 p. Háborus iratok 40, a Magyar Naptár 60 pban. Vadnán a „Vasárnap“ 25, „Téli Ujság“ 10 pban. Ózdon a „Téli Ujság“ 110, a „Vasárnap“ 30; árvaházi naptár 40, Koszoru füzet 40 példányban. A konfirmándusok csak emléklapot kapnak Rudabányán és Szuhogyon; a többi egyházakban emléklapot és kis bibliát is.

Konfirmáltak egylete és Vasárnapi iskola nincs sehol; fogyasztási szövetkezet van Rudabányán, Szuhogyon, Disznóshorváton, Sajókazán. Hitelszövetkezet van: D.-Horváton és Szuhogyon, meg Sajókazán.

Ime, ezekben voltam szerencsés előadni az eddigi tettekben nyilvánvaló munkálkodását a fbersodi lelkészeknek. Az az óhajtam, hogy Isten segítségével tegyünk még többet, vivjünk ki még nagyobb eredményeket, hogy e tekintetben is vezethessünk. Hogy énekkaraink, melyeknek száma 30, most hallgatnak és csak elvéve, ritkán szerepelhetnek, úgy a temetéseknel, mint a templomban, ez azért van, mert úgy a karvezetők, mint az énekkar tagjai 40, illetve 60%-ban véres harcmezőkön küzdenek hazánk és nemzetünk legszentebb érdekeiért.

Kivánatos dolog volna azonban, hogy az egyházlátogatók valamely kész program, vagy előzetes megbeszélés alapján szednék össze jövőre a belmisszióra vonatkozó összes adatokat, amely adatok alapján aztán tisztább és világosabb lehetne az a kép is, melyet rajzolhatnák fbersodi belmissziói munkálkodásunkról.

Adja Isten, hogy úgy legyen!

S.-Kápolna, 1916 április 24.

Szuhay Benedek
belmissziói előadó.

Közgyűlésünk a belmisszióról készített hivatalos munkálatot midőn tudomásul veszi, az egész jelentést felterjeszti a főt. egyházkerületi közgyűléshez. Suhay Benedek és Szentmártoni Dániel jegyzőket pedig megbizsa, hogy a belmissziói adatok pontos összeszedésére nézve egyöntetű munkálatot készítsenek az egyházlátogatóság részére.

d) 8-ik pontjában Lökös Sándor megbízás folytán foglalkozván azon nagy horderejű kérdéssel, hogy a sárospataki theologiai és jogi akadémiák tanári karának azon véleménye, miszerint úgy az egyik, mint a másik akadémia helyeztessék át Miskolczra a

reformáció négyszázados emlékére, egyhangulag elfogadja a következő határozati javaslatot:

Lelkészerkezetlet közgyűlésünk a reformáció négyszázados évfordulóját bár egyáltalában nem tartja sem alkalmasnak, sem időszerűnek arra, hogy egy nagy és fényes multtal dicsekvő sárospataki kettős akadémia Miskolcra való áthelyezésének nagy horderejű kérdése fölvetetett épen a rettenetes világháboru tartama alatt, mindazonáltal e kérdés elől kitérni nem akarván, mindkét akadémia áthelyezését a tanári kar emlékiratában kifejtett indokok alapján helyesli, — amennyiben pedig az áthelyezéssel kapcsolatos jogi kérdések megadnák a lehetőséget s az anyagi feltételek előzetesen biztosítva volnának, javasolja értekezletünk, hogy az alkalmi indok mellőzésével, de mihelyt a háboru elmulik, a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés helyezze át Sárospatakról Miskolcra theológiai és jogi akadémiaját, a mindkét fakultás hallgatóit ellátó közös internátus szervezésével. Az áthelyezés folytán felszabadult kollégiumi helységek pedig a magára maradt főgymnázium növendékei számára szolgáljanak internátusul

Közgyűlésünk a lelkészerkezetlet határozati javaslatát elvileg elfogadja, magáévá teszi s arra kéri a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlést, hogy addig ne méltóztassék e rendkívül fontos ügyben döntenit, míg az egyházmegyék véleményét ki nem kéri

f) 10-ik pontjában elfogadásra ajánlja a lelkészözvegyek és árvák megrendítő nehéz anyagi helyzetén való segítés céljából Botos József következő határozati javaslatát:

Határozza el közgyűlésünk, hogy

1. Feliratban felkéri fölöttes hatóságaink utján a főtiszteletű és méltóságos konventet, hogy a lelkészek nyugdíjazását függessze fel azon időig, míg a mostani nehéz megélhetési viszonyok nem változnak s csak akkor nyugdíjazzon lelkészeket, ha ezt egyházi közérdek parancsolja.

2. A káplántartási segélyt utalványozza egy év eltelte után is az idősebb és beteg lelkészek és káplánjaik részére, vagy az ezen célú szolgáló államsegélyből, vagy a lelkészi nyugdíj és özvegyárvatári pénztárból.

Közgyűlésünk a nélkülözésekkel vivódó, szegény lelkészözvegyek és árvák tisztességes megélhetését biztosító indítványt elfogadva, arra kéri fölöttes főhatóságainkat, hogy ezt a lehetőség szerint megvalósítani méltóztassék.

g) 11-ik pontjában azon óhaját fejezvé ki értekezlet, hogy czélszerű lenne, ha a főtiszteletű és méltóságos konvent, mindig a kerületi gyűlések után tartaná meg üléseit, hogy így a hozzá fölterjesztett pontos és sürgős ügyek hamarosan elintézését nyerjenek:

Közgyűlésünk e fontos gyakorlati czélt szolgáló indítványt elfogadja és fölterjeszti a főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez.

h) 12-ik pontjában Elek József indítványára hivatkozva a mai rettenetes nagy drágaságra, melyet a lelkészek is nagy mértékben megéreznek, sőt sokan meg is sinylenek, fölterjeszti következő határozati javaslatát:

Tekintve azt, hogy az ország minden rendű és rangú összes tisztviselői és alkalmazottai a háboru okozta drágaság enyhítésére 20%-os háborus pótlékot kapnak, csupán a lelkészek azok, kik ebben nem részesülnek, daczára annak, hogy a lelkészek úgy a harctéren és kórházakban, mint idehaza a nép között a hivek lelkesítése, buzdítása, vigasztalása, a hazafias czélu adakozások sikeres vezetése s a hadbavonult tanítók helyett az iskolás növendékek oktatása érdekében nemcsak hazafias közszolgálatot, hanem nagy mérvű *kultur munkát* teljesítenek, kérje fel egyházmegyei közgyűlésünk a főtiszteletű egyházkerületet s ez a főtiszteletű és méltóságos konventet, hogy valamely alapból, vagy államsegélyből a lelkészeket méltányos és törvényes jöngon megillető háborus segélyben részesíteni méltóztassék.

E javaslat tiszteletteljes kérelemmel fölterjesztetik a főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez.

i) A könyv többi pontjai:

Tudomásul vétettek.

12. Olvastatott a missziói bizottság 1916 márczius 28-án felvett jegyzőkönyve, mely szerint úgy az ózdi, mint az abodi missziói lelkész rendes időben beterjesztették úgy a missziói évi jelentéseket, mint az egyházlátogatók a helyszínen felvett jegyzőkönyveket. Ezek alapján megállapítható, hogy az ózdi egyházban virágzó egyházi élet van. A lelkész az új segédlelkésszel karöltve végzi fontos teendőit. Kéri lelkész, hogy betegségére hivatkozva, a kilátásba helyezett segédlelkési állás minél előbb szerveztessék, mert égető szükség parancsolja ezt. Betegsége miatt kénytelen volt segédlelkészt alkalmazni, kinek ellátása egészen vállaira nehezült. Kéri, mint máskor is, a missziói segély fölemelését.

Abodon a jelentés szerint szünetel a missziói ügy. A lelkes tanító: Bakos János hadifogoly, a lelkész pedig csak kéthetenként vasárnap délután járhat ki isteni tisztelet tartásra Abodra; az ideiglenesen alkalmazott öreg tanító pedig képtelen a missziói kört látogatni. Az a kérelme lelkésznek, hogy jövőre legalább egy fél évig gondoskodják a felettes hatóság az iskolás gyermekek tanításáról, mert tanítás nélkül odajuthatnak, hogy szaporodni fog a kitérők száma.

Közgyűlésünk e jelentéseket és egyházlátogatási jegyzőkönyveket azon tiszteletteljes kérelemmel terjeszti fel főhatóságainkhoz, hogy az ózdi beteges lelkész mellett állandó káplántartási átalányról gondoskodni sürgősen méltóztassék. Ugy szintén Abodon is hathatós kényszer parancsolná — ha bár ideiglenesen is — egy tanító alkalmazását.

13. Olvastatott a segélyosztó bizottság 1915 november hó 17-én Sajószentpéteren tartott ülésének jegyzőkönyve, mely így hangzik:

J E G Y Z Ő K Ö N Y V,

felvétellett Sajószentpéteren, 1915. évi november hó 17-ik napján az esperesi hivatalban tartott segélyosztó bizottsági ülés alkalmával.

Jelen voltak: Vadász Pál esperes, Ragályi Béla egyh. megyei gondnok elnöklete alatt Botos József, Svingor József, Bónis Aladár, Elek József bizottsági tagok, ez utóbbi úgylis mint biz. jegyző.

1. Felolvastatott a tiszáninneri ref. egyházkerület pénztári hivatalának átirata, melyben arról értesíti esperesünket, hogy a felsőborsodi egyházme-gyéhez 1279 K 52 fill. összeget tett át segélyként leendő kiosztás végett. Ezt az összeget a bizottság következőleg osztotta fel:

I. Hollandi és Szükösi tár: 120 kor.

1. Özv. Ferenczi Istvánné tanítói özvegy	---	---	---	20 K.
2. „ Pap Dánielné	„	„	---	20 „
3. „ Nagy Sándorné	„	„	---	20 „
4. „ Bodnár Károlyné	„	„	---	20 „
5. „ Fodor Lajosné	„	„	---	20 „
6. „ Alacs Dánielné	„	„	---	20 „
				Összesen: 120 K.

II. Tolcsvai Nagy Gedeon-alap: 350 K.

1. Berentei egyház	---	---	---	60 K.
2. Dövényi egyház	---	---	---	60 „
3. Özv. Balogi Lajosné tanítói özvegy	---	---	---	50 „
4. „ Urbán Bálintné tanítói özvegy	---	---	---	30 „
5. Gööz Ferencz kitünő tanító	---	---	---	40 „
6. Halápi László	„	„	---	40 „
7. Szakács Boldizsár	„	„	---	40 „
				Összesen: 320 K.

Iskolai jutalomkönyvre kap:

1. Hegymegi egyház	---	---	---	10 K.
2. Kondói egyház	---	---	---	10 „
3. Laki egyház	---	---	---	10 „
				Összesen: 350 K.

III. Baldácsi-alap 809 K. 52 fill.

1. Ládbessenyoí egyház	---	---	---	30 K.
2. Hegymegi	„	---	---	40 „
3. Felsőnyárádi	„	---	---	30 „
4. Sajólászlófalvi	„	---	---	30 „
5. Mályinkai	„	---	---	30 „
6. Szakácsi	„	---	---	30 „
7. Bántapolcsányi	„	---	---	30 „
8. Rakaczaszendi	„	---	---	30 „
9. Martonyi	„	---	---	30 „

10. Bárdos István s.-lászlófalvi lelkész	---	---	---	---	60 K.
11. Doktor Gyula s.-kazinczi lelkész	---	---	---	---	40 „
12. Csapó János f.-nyárádi lelkész	---	---	---	---	40 „
13. Özv. Reho Jánosné lelkész özvegy	---	---	---	---	50 „
14. „ Ifj. Tóth Menyhértné „	---	---	---	---	50 „
15. „ Bodnár Istvánné „	---	---	---	---	50 „
16. „ Id. Tóth Menyhértné „	---	---	---	---	40 „
17. Ujlaky Vilma lelkész árva „	---	---	---	---	50 „
18. Demeter Borbála lelkész-árva	---	---	---	---	50 „
19. Simon Irma lelkész-árva	---	---	---	---	40 „
20. Özv. Kőkényesdy Pálné lelkész özvegy	---	---	---	---	50 „
21. Rác Zsigmond lelkészárva	---	---	---	---	9 K, 52 f.
Összesen :					809 K, 52 f.

2. Elnökség jelenti, hogy úgy az új államsegély: 2477 kor. 26 fill., mint a régi államsegély: 1214 kor. 22 fill., ez évre is az e. kerületi pénztártól elküldetett s mint az előbbi években, úgy most is, az új államsegély az egyh. megyei közigazgatási pénztár javára, a régi államsegély pedig a kebelbeli gyántár javára fordított.

Bizottságunk az elnökség jelentését midőn tudomásul veszi, egyszersmind javasolja a nt. egyházmegyei közgyűlésnek, hogy a régi államsegély 1214 kor. 22 fill., mely a Hangácson 1908. évi szeptember 1—2. napjain tartott e. m. közgyűlés jegyzőkönyvének 13. c. sz. határozata értelmében 5 év tartamára az e. m. gyántárnak adatott -- a jövő 1916-ik évtől kezdődőleg ismét eredeti céljára, vagyis $\frac{2}{3}$ -ad részben az e. m. közigazgatási pénztár s $\frac{1}{3}$ -ad részben az e. m. gyántár javára fordíttassék.

3. Elnökség jelenti, hogy az e. m. pénztárnok által a III-ik hadi kölcsönre 5000 korona névértékű zárolt kötvényt jegyeztetett s kéri ezen intézkedését jóváhagyólag tudomásul venni.

Bizottság a jelentést tudomásul veszi s jóváhagyását a nt. egyházmegyei közgyűlésnek tisztelettel ajánlja.

Ezek után a jegyzőkönyv felolvasatván, aláíratott.

Kmf.

Ragályi Béla
e. m. gondnok.

Vadász Pál
esperes.

Bónis Aladár
e. m. vil. tanácsbíró.

Svingor József

Botos József

bizottsági tagok.

Elek József
bizottsági jegyző.

Közgyűlésünk e jegyzőkönyvet egész terjedelmében elfogadja s kimondja határozatilag, hogy

1. a régi államsegély 1214 K 22 fill. 1916 évtől kezdődőleg ismét eredeti céljaira fordíttatik, vagyis $\frac{2}{3}$ -ad részben az egyházmegyei közigazgatási pénztár s $\frac{1}{3}$ -ad részben az egyházmegyei gyámtár javára;

2. örömmel veszi tudomásul, hogy egyházmegyei pénztárnok 5000 korona névértékű zárolt kötvényt jegyeztetett hadikölcsönre közigazgatási pénztárunkból

14. A Miskolczon tartandó tavaszi egyházkerületi közgyűlésre elnökségen kívül, mint képviselők, kiküldetnek:

Barna Gyula, Kazay Géza, Szentmártoni Dániel papi ;
Bónis Aladár, Dr. Orbán Barna, Dr. Görgey Sándor világi részről.

15. Olvastatott az egyházlátogatási számvevőszéknek 1916 márczius hó 28-án tartott ülésről felvett következő jegyzőkönyve:

J E G Y Z Ő K Ö N Y V .

Felvétetett Sajószentpéteren 1916. márczius hó 28-án tartott egyházlátogatási számvevőszéki ülés alkalmával.

Jelen voltak: Vadászy Pál esperes és Ragályi Béla e. m. gondnok elnöklete alatt: Barna Gyula, Elek József, Kazay Géza, Szentmártoni Dániel, Szuhay Benedek mint egyházlátogatók, továbbá Svingor József egyházmegyei dékán.

Tárgy: I. Az egyházlátogatók által beszédett pénzek számbavétele.

II. Az egyházközségek 1915. évi zárszámadásainak, a hit- és vallás-erkölcsi élet és az iskoláknak megvizsgálásáról szóló előadói jelentéseknek tárgyalása.

1. Az összjárásba kiküldött egyházlátogatók beszámolnak az egyházak, lelkészek és tanítók által befizetett összegekről, mely 8868 korona 10 fillér.

Ez összeg nyugták ellenében egyházmegyei dékánnak átadatott.

2. Előadók előadói jelentést olvasnak az általok meglátogatott egyházak hit- és vallás-erkölcsi életéről, az iskolai és belmissziói állapotokról, valamint a felülvizsgált gondnoki számadásokról.

A bánvölgyi járásban: (Előadó: Szuhay B.) A hit- és valláserkölcsei élet elevenen lángol. A hivek a templomot úgy hétköznapon, mint különösen vasár- és ünnepnapokon buzgón látogatják. Az áldozatkészség tettekben megnyilvánult, amennyiben hadi jótékony célokra tetemes összegeket hordtak össze a hivek. Az egyházlátogatók által végzett isteni tiszteleteken a hivek mindenütt oly szép számmal jelentek meg, hogy lehetetlen róluk a legnagyobb dicséret hangján megnem emlékezni.

Szilvásvárads és Bántapolcsány kivételével (az előbbi helyen járvány miatt, az utóbbi helyen tanító hiány miatt nem lehetett vizsgát tartani), minden iskolában vizsgálat tartatott s a vallás és énektanításra a *dédesi iskola* kivételével mindenütt kiváló gond volt fordítva, mit az eredmény igazolt. Szilvásváradon, Mályinkán, Bánfalán, Bánhorvátton, Sajóvelezden jól szervezett egyházi énekkar van.

Hadbavonult a járás tanítói közül a tardonai, mályinkai, bántapolcsányi, nagybarczai; időközben felmentetett a sajóvelezdi, bánhorvái és bánfalvai tanító. Mályinkán a hadbavonult tanító helyett Pataky János lelkész, Tardonán Palumbo Irma községi tanítónő, Nagybarczán Pozsga József lelkész tanított minden díjazás nélkül. Bántapolcsányban pedig a dédesi s. lelkész utasított legalább a vallás és énektanításra.

A gondnoki számadások mind megerősítendők. Jelentékenyebb hátralék csak Dédesben, Nagybarczán és Nekézsenben van. A hátralékok beszédére nézve a kellő intézkedések megtétettek.

Sőt mivel Tóth János volt nekézseni gondnok sem az iskolára kivezett s részben beszédett 4000 koronán felüli összeggel presbitérium előtt többszöri felhívásra nem számolt el, — sem 1500 korona kötvénybeli tartozását nem látta el biztos jótállókkal, még egyházmegyei meghagyásra sem s a neki akkor adott 30 napon belül sem rendezte hátralékos ügyeit: tisztelettel arra kéri előadó a nagytiszteletű számvevőszéket, hogy nevezett volt gondnoki megszámlatását, a kötvénybeli tartozás biztosítását még egyházmegyei ügyész közbejöttével is elrendelni a legszigorubban méltóztassék.

Számvevőszék megütközéssel veszi tudomásul, hogy Tóth János volt gondnok hivatalból folyó kötelességeinek s kötvénybeli tartozása rendezésének többszöri presbiteri felhívás, egyházmegyei közgyűlési meghagyás dacára sem tett eleget. S mielőtt ellene a fegyelmi eljárást megindítaná, fölkeri számvevőszékünk Tiszt. Bodolai Miklós nagyvisnyói lelkészt, hogy mint egyházmegyei megbízott, előre kitűzött időben minél előbb jelenjen meg a nekézseni egyházban, a presbitérium előtt számoltassa meg volt gondnokot, hogy mennyi az az összeg, mit beszédett, de vele el nem számolt, s mennyi a hátralék? Kötvénybeli tartozását pedig T. J. vagy fizesse ki, vagy pedig a presbitérium által is elfogadható két jótállóval biztosítsa ez összeget. Azon nem

remélt esetben azonban, ha Tóth János eleget nem tenne előlirt kötelességének: elnökségünk fölkéri számvevőszékünket, hogy azonnal egyházmegyei ügyész beavatkozását, illetve a peresítés megindítását elrendelni méltóztassék

Egyházmegyei megbízott végzett munkálatáról részletes jelentését a nagytiszteletű esperesi hivatalnak köteles beadni az egyházmegyei gyűlés előtt.

Mivel az előadói jelentés szerint a nagybarczai bresbitérium sem tett eleget azon kötelességének, hogy a templomra kivetett s még be nem fizetett mintegy 10000 koronát kitevő összeget, ha másképp nem tudná, kötvényekkel legalább biztosítsa s mivel a templomra kivetett összeg egyházmegyeileg is jóváhagyatott és megerősített, s mégis egyesek most még a kötvény kiállítását is megtagadják s ez által a tetemes összeg befizetését veszélyeztetik.

Számvevőszékünk a legszigorubban utasítja nevezett egyház előljáróságát, hogy a templomra kivetett, be nem fizert s már esedékes összeg befizetése iránt a törvényes lépéseket a közigazgatási hatóságnál haladéktalanul tegye meg, mert a hanyagságból vagy vétkes mulasztásból eredő károkért a presbiterek vagyoniilag is felelősek.

B) Az edelényi járásban (Előadó: Kazay Géza.) Az egyházakban a hit- és vallás-erkölcsi élet általában virágzik. — Az isteni tisztelet vasár- és ünnepnapokon délelőtt is, délután is megtartatik, mindenütt a hívek kellő buzgósággal látogatják a templomot. A harangozás köznapokon is mindenütt megtörténik, leginkább reggel.

Az egyháztagok áldozatkészsége különösen hadi jótékonycélra való adakozásban dicséretre méltóan nyilatkozott meg. Előljárt e tekintetben a balajti egyház — Ennek asszonyhívei 1915-ben 5 alkalommal gyűjtöttek és vittek be a lelkészné vezetése mellett személyesen nagyobb mennyiségű enni és inni valókat a sebesült katonák részére. A pénzbeli többszöri adomány is nagyobb összeget tett ki.

A gondnoki számadások mind megerősítendők, Martonyiban egyházi adóhátralék nincs. Több egyházban van csekélyebb mennyiségű. Három egyházban tetemes az adóhátralék. Behajtása iránt a törvényes intézkedés megtörtént.

Abodon egész éven át szünetelt a tanítás, mivel a tanító orosz fogoly. Szalonnán ideiglenesen okleveles tanítónő, Meszesen okleveles ovónő, Rakaczaszenden a lelkész végezte a tanítást.

Énekkar négy egyházban van. Működése a háboru miatt szünetel.

Az iskolákban az énektanítás terén csak a szendrői, az edelényi és ládbessenyői tanítók tudtak eredményt felmutatni.

Megjegyzendő, hogy Füleki Bertalan ládbessenyői gondnok a pénztári maradványból 650 koronát felmutatni nem tudott, mely összeg az egyházkerületnél levő adóság törlesztésére folyt be a hivekre kivetett egyházi adóból. Tőle egyházlátogatóság két biztos jótállóval ellátott kölcsön kötvényt (váltót) vett, utasítván, hogy ez összeget 60 napon belül kamataival együtt az egyházkerületi pénztárba fizesse be, minek megtörténtéről lelkész köteles jelentést tenni az esperesi hivatalnak.

Vagyonleltára nincs Ládbessenyőnek.

Örvendetes jelentés, hogy Szendrőben ugy a belhivatalnokok, mint az egyháztagok közt kivánatos csend, béke és nyugalom uralkodik. S hogy ez állandó legyen: azon a jelenlegi s. lelkész, ifj. Kőrössy István nagy tapintattal és buzgósággal működik közre.

Számvevőszékünk utasítja a ládbessenyői egyház lelkészét, illetve előljáróságát, hogy az egyházvagyon leltárát 2 példányban készítse el, gondnokait pedig arra, hogy az elköltött 650 koronát 60 napon belül kamataival együtt fizesse be egyházkerületi pénztári hivatalnak. Mindezekről jelentés teendő. Ezekért lelkésze és presbitériuma felelős.

C) A sajjószentpéteri járásban (Előadó: Barna Gyula): A hit- és vallás-erkölcsi élet megnyugtató. Az isteni tisztelet főleg ünnep- és vasárnapokon megtartatik. Hétköznapokon is harangoznak, azonban Sajószentpéter kivételével, csak akkor imádkoznak, ha hivek is vannak. Templomba megy a lelkész és tanító a gyermekekkel és énekelnek minden egyes alkalommal. Berentén még most sincs harangozó és a téli napok leszámításával hétköznap nem is mennek templomba. Sajókápolnán pedig a hivek hétköznap egyáltalán nem, vasárnap pedig gyéren látogatják egy idő óta a templomot. Csekély számú gyülekezeti tag jelent meg az egyházlátogatóság által végzett vasárnapi isteni tisztelet alkalmával is! Lelkész felhivatik e jelenség orvoslására.

A sajjókazinczi, sajjószentpéteri, alacskai, kondói, varbói, parasznyai, radostyáni, sajjólászlófalvi, sajjókápolnai és berentei egyházak számadásai szabályszerűen vannak elkészítve s így megerősítésre ajánlatnak.

Tetemes az adóhátralék Sajókazinczon 789 K, Alacskán 803 K 74 fill., Radostyánban 109 K 19 fill. és az 1915-re kivetett rendkívüli egyházi adóból 2134 K 56 fill., Sajólászlófalván 495 K 75 fill., Berentén 320 K 05 fill. Csekély Varbón, Kondón és Sajókápolnán.

Sajókazinczon a presbiterek a törvényben előírt kötelességeiket nem teljesítik s néha 3-szori meghívásra is alig lehet a presbiteri gyűlést megtartani. Egyházlátogatás alkalmával is egy presbiter jelent meg. E körjelenség megszüntetésére lelkész felhivatik.

Hadiszolgálatra bevonultak tanítóink közül: *Sajószentpéterről* 2, kik helyett a tanítást Nagy Jenő és leánya Nagy Paula odaadó szorgalommal végezték. *Kondóról*, itt ideiglenes tanító tanít. *Sajólászlófalváról*, hol a lelkész nagy pedagógiai tudással, kiváló eredménnyel, *Sajókápolnáról*, hol szintén a lelkész tanítja a 4. felső osztályt minden tantárgyra, minden díj nélkül, kitűnő eredménnyel, az alsó két osztályt Barkász Bertalanné tanítja hadbavonult férje helyett, mint okl. ovónő. *Berentén* ideiglenes tanító működik szép sikerrel.

Az előirt egyházadókönyvi nyomtatványt nem használják Alacsán, Kondón, Sajólászlófalván, ami ugy a számadások áttekintését, mint a lelkészek munkáját megnehezíti.

Számvevőszékünk tisztelettel javasolja, hogy Berentén harangozó fogadásra, a kondói sajlólászlófalvai, alacscai lelkészeket pedig az előirt egyházi adófőkönyv beszerzésére és vezetésére, a sajkazinczi presbitériumot pedig a törvényben előirt kötelességei pontos teljesítésére, hanyagságok indokolására utasítani méltóztassék egyházmegyénknek.

D) A vadnai járásban (Előadó: Szentmártoni Dániel): A hitélet, a hivek vallásos érzülete, egyházszeretete általában megnyugtató. A lelkészek e rendkívüli időben fokozott buzgalommal fáradoznak a hivek lelki gondozásán s több helyen szép eredményt érnek el e nemű munkásságukkal. Vasárnap és ünnepnapokon, főkép a gyülekezet nő tagjai, buzgón látogatják a templomot. Hétköznapiokon is szól a harang mindenütt, de sajnos, a hétköznapi istentiszteletek hova tovább elmaradoznak a hivek csekély száma, részvétlensége miatt. Az a boldog idő, mikor a munkás nép minden új reggelen előbb az Isten házáat kereste fel s csak azután ment a természet templomába, ma már nem egyéb, mint egy elmosódó álom! Már csak emlékezete van.

Minden egyházban népes gyülekezetet találtak a templomban, s örömmel látták, hogy ugy az ima, vagy prédikáció, mint az alkalmi beszéd kellő figyelemben és méltánylásban részesült.

A tanügy virágzik. A reáltantárgyak mellett kellő súly van fektetve a vallás- és énektanításra is iskoláinkban. Felsőkelecsényben, Felsőnyárádon, Sajóivánkán, Barczikán a hadbavonult tanítókat a lelkészek helyettesítik, dicséretes buzgalommal. Szuhogyon egy egyetemi hallgató végzi a kántortanítói teendőket odaadással. Rudabányán és Ózdon is megjelentek a társulati iskolákban.

A gondnoki számadások mindenütt megerősítendőek. A mult évi önkéntes adomány 11 egyházban 1144 koronára értékelhető s így átlagban 100 koronával több esik egy egyházra.

Sok egyházban tetemes a hátralék, közel 4000 korona van kint hiveink-

nél a vadnai járásban, minek oka az, hogy az egyházi előljárók nem élnék törvényadta jogukkal s nem veszik igénybe a közigazgatási hatóság támogatását s nem respektálják az egyházmegye rendelkezéseit, pedig egy pár hely kivételével nem tesznek eleget azon egyházmegyei utasításnak (1909. évi tavaszi e. m. gy. jegyzőkönyvének 25—3/f. pontja), mely szerint a gondnoki számadások január 31-ig mindenütt elkészítendőek.

Számvevőszékünk tisztelettel fölkéri az egyházmegyei közgyűlést, hogy a gondnoki számadások január 31-ig való elkészítését ismételten rendelje el s amely lelkész e neműi törvényben előírt kötelességének eleget nem tenne, ellene, hacsak a gátló körülményt nem igazolja, a fegyelmi eljárás megindítandó.

E) A vámosi járásban (Előadó: Elek József): az isteni tisztelet ünnep-, vásár- és hétköznapokon rendesen megtartatik s a hivek főleg ünnep- és vasárnapokon kellő buzgósággal látogatják a templomot mindenütt.

A hivek áldozatkézsége mindenütt fokozott mérvben nyilvánult meg. Különösen katonai jótékonycélokra adakoztak a hivek s Borsodfalva felépítésére eszközölt gyűjtéseknél, valamint a hadikölcsönök jegyzésénél a református hivek meglepő szép eredményt hoztak létre.

Az egyházi adó mindenütt rendesen kivettettet s a beszéd eredménye a nehéz idők daczára is, kedvező volt. Hátralék kevés maradt.

A gondnoki számadások szabályszerűen vannak elkészítve s okmányokkal felszerelve. Megerősítendő minden egyház gondnoki számadása.

A vagyoneleltárak a tényleges állapotoknak megfelelőleg kijavítottak.

A járásból 6 egyház tanítója vonult hadba, u. m. Lak, Hegymeg, Damak, Ziliz, Nyomár, Hangács. Ezen egyházak iskoláiban a lelkészek végezték a tanítást, különösen vallás és énekből szép eredménnyel. Általában a vallás és énektanításra kellő súly van fektetve.

Népiskolai ifjusági könyvtár nincs Nyomáron, mivel ugy a tanterem, mint a tanítói lakás olyan szűk, hogy a könyvszekrény elhelyezése lehetetlen.

Számvevőszékünk tisztelettel fölkéri a nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlést, hogy utasítani méltóztassék a nyomári egyházat ugy a népiskolai ifjusági könyvtár megrendelésére, mint a szekrénynek alkalmas helyről való gondoskodásra.

Vadászy Pál
esperes.

Ragályi Béla
egyházmegyei gondnok.

Szuhay Benedek
főjegyző.

Közgyűlésünk midőn az egyházak szellemi és anyagi életét hiven feltűntető jegyzőkönyvet tudomásul veszi, a gondnoki számadásokat, mind megerősíti és főjegyzőt

megbizzá, hogy a megerősítő záradékot azokra vezesse rá s a záradékot II-od példányokon küldje meg az összes egyházaknak az eredeti gondnoki számadásra való rávezetés céljából.

a) A számvevőszék azon intézkedése, hogy a nekézseni Tóth János volt gondnok megszámloltatására egyházmegyei megbizottat küldött ki, határozati erőre emeltetik.

b) A nagybarczai egyház előljáróságát a legszigorubban utasítja közgyűlésünk, hogy a templomra kivetett s közigazgatási hatóság közbenjöttével beszédhető nagymérvű hátralékok behajtásáról annyival is inkább gondoskodják, mert a presbitérium hanyagságából, vagy vétkes mulasztásából eredő károkért a presbiterek vagyoniilag is felelősek, az E. T. I. t.-cz. 46. §-a értelmében.

c) A ladbessenyői lelkész és presbitérium utasittatik, hogy az egyház vagyonleltárát 2 példányban annyival inkább állítsa ki 30 nap alatt, mert ellenkező esetben lelkész költségére közgyűlésünk egyházmegyei megbizottat fog kiküldeni. Gondnok pedig a kerületi pénztárnak az elköltött pénzt 60 nap alatt kamataival együtt fizesse ki. — Mindezekért lelkészt, gondnokot és presbitériumut teszi közgyűlésünk felelőssé.

d) A berentei egyházi előljáróság a legszigorubban utasittatik, hogy harangozó fogadásáról 30 nap alatt gondoskodják.

e) A sajlószőlőfalvi, kondói és alacsikai lelkészek pedig felhivatnak, hogy az előirt egyházi adófőkönyvek beszerzéséről és vezetéséről gondoskodjanak.

f) Meggyőződést szerezvén az egyházlátogatóság jelentése alapján közgyűlésünk arról, hogy a sajkazinczi presbitérium törvényben előirt köteleességeit nem teljesíti, amennyiben többszöri meghívásra sem jelennek meg az üléseken s hogy a bajnak idejekorán eleje vétessék s az anyaszentegyház szent és igaz érdekei megóvassanak: közgyűlésünk Barna Gyula és Miklós Ödön tanácsbírókat a helyszínére kiküldi, hogy a presbitérium indokait is

meghallgatva, az ottani állapotokról kimerítő jelentést tegyenek és pedig őszi közgyűlésünkre.

g) Mivel kitűnt, hogy sok helyen január 31-ére a gondnoki számadások nincsenek meg: közgyűlésünk ismételtén utasítja az érdekelt lelkészeket, hogy akkorára a gondnoki számadásokat mindenütt készítsék el, mert ellenkező esetben, ha csak a gátló körülményt nem igazolják: ellenök a fegyelmi eljárást megindítja.

h) Utasítja közgyűlésünk a nyomári egyház előljáróságát, hogy úgy a népiskolai ifj. könyvtár megrendeléséről, mint a szekrénynek alkalmas helyről szoros kötelességének ismerje gondoskodni.

16. Olvastatott a számvevőszéknek Miskolczon, 1916. évi április hó 6-ik napján felvett következő jegyzőkönyve:

J E G Y Z Ó K Ö N Y V,

felvétel Miskolczon, 1916. évi április hó 6-ik napján a felsőborsodi ref. egyházmegye számvevőszékének üléséről.

Jelenvoltak: Vadász Pál esperes, Ragályi Béla gondnok, Dávid József, Elek József, Zsóry György, Bónis Aladár egyházmegyei tanácsbírák; Svingor József egyházm. pénztárnok és dr. Nagy Barna egyházmegyei világi főjegyző s helyettes ügyész, mint jegyzőkönyvvezető.

I.

A számvevőszék, a Svingor József egyházmegyei pénztárnok kezelése alatt levő közigazgatási pénztárról és alapítványokról vezetett számadásokat szabályszerűen megvizsgálván, azoknak 1915. évi december hó 31-iki állását a következőkben állapítja meg:

A) Közigazgatási pénztár:

Összes bevétel	— — — — —	60,239 K 26 f.
Összes kiadás	— — — — —	59,759 „ 34 „
	Maradvány	479 K 92 f.
A pénztár saját tőkéje	— — — — —	48,314 K 18 f.
A kezelés alatt levő tőkék	— — — — —	205,500 „ 71 „
	Összes tőke	253,814 K 89 f.

B) A közigazgatási pénztár tulajdonát képező tőkék :

Saját tőkeállomány 1915. évi december 31-én	48,314 K 18 f.
Kézpénzmaradvány --- --- --- --- ---	479 „ 92 „
Kamathátralék --- --- --- --- ---	7,926 „ 22 „
A tár állása a kezelt tőkéken felül --- --- ---	56,720 K 32 f.
Az 1914. évi december hó 31-én volt --- ---	50,811 „ 71 „
Vagyonszaporodás 1915. évi december 31-én	5,908 K 61 f.
A közigazgatási pénztár saját tőkéje 1915. évi december hó 31-én --- --- --- --- ---	48,314 K 18 f.
Az 1914. évi december 31-én volt --- --- ---	41,621 „ 33 „
Tőkeszaporodás	6,692 K 85 f.

II.

A felsőborsodi ref. egyházmegyei pénztár által gyümölcsözőleg kezelt egyházi, lelkészi és tanítói hivatalok tőkeállománya az 1915. évi december hó 31-én :

Radostyáni ref. tanítói hivatal --- --- --- ---	2,096 K — f.
Szendrói ref. egyház „Egyházfentartási alapja“	110 „ 92 „
Radostyáni ref. lelkészi hivatal --- --- --- ---	4,142 „ — „
Hangácsi ref. egyház --- --- --- --- ---	1,166 „ 81 „
Sajóivánkai ref. lelkészi hivatal --- --- --- ---	1,382 „ — „
Nagyvisnyói „Sturman György alapítvány“ ---	200 „ — „
Boldvai ref. lelkészi hivatal --- --- --- ---	272 „ — „
Bánhorváti lelkészi és tanítói hivatal --- ---	125 „ — „
Varbói ref. lelkészi hivatal --- --- --- ---	2,612 „ — „
Sajókápolnai „Juhász és Vattay-alapítvány“ ---	252 „ 76 „
Varbói tanítói hivatal --- --- --- --- ---	1,328 „ — „
Felsőkelecsényi tanítói hivatal --- --- --- ---	6,986 „ — „
Borsodi tanítói hivatal --- --- --- --- ---	848 „ 20 „
Tardonai „egyházfentartási-alap“ --- --- ---	1,403 „ 07 „
Felsőkelecsényi lelkészi hivatal --- --- --- ---	10,374 „ 60 „
Hegymegi „egyházfentartási-alap“ --- --- --- ---	222 „ 50 „
Borsodi lelkészi hivatal --- --- --- --- ---	1,454 „ 52 „
Felsőnyárádi „Csik Ádámné-alapítvány“ --- ---	500 „ — „
Abodi ref. tanítói hivatal --- --- --- --- ---	2,853 „ 64 „
Bánfalvi ref. egyházi énekkar --- --- --- ---	125 „ 26 „
Vámosi lelkészi és tanítói faalap --- --- --- ---	6,645 „ 83 „
Dédesi ref. egyházi-alap --- --- --- --- ---	1,376 „ 57 „
Szakácsii ref. egyház --- --- --- --- ---	1,213 „ 54 „
Sajókazinczi ref. énekkar orgonaalapja --- ---	626 „ 35 „
Disznóshorváti ref. egyház orgonaalapja --- ---	424 „ 72 „
Tardonai „Urvacsorai boralap“ --- --- --- ---	840 „ 90 „

Borsodi egyház	— — — — —	1,900	K — f.
Hegymegi „tőkéssegélytörő-alap“	— — — — —	1,247	„ 87 „
Parasznyai „Botos József-alapítvány“	— — — — —	1,175	„ 96 „
Sajókápolnai ref. lelkészi hivatal	— — — — —	1,680	„ — „
Parasznyai ref. egyház	— — — — —	2,420	„ — „
Zilizi „orgonaalap“	— — — — —	296	„ 03 „
Parasznyai „tanítói hivatal“	— — — — —	4,040	„ — „
Vámosi „paplaképítési-alap“	— — — — —	2,850	„ 08 „
Parasznyai lelkészi hivatal	— — — — —	8,112	„ — „
Vadnai lelkészi hivatal	— — — — —	1,667	„ — „
Nyomári „Fekete és Miklós-alapítvány“	— — — — —	476	„ 56 „
Tardonai „Templom-toronyalap“	— — — — —	1,020	„ — „
Vadnai tanítói hivatal	— — — — —	408	„ 67 „
Bánhorvátai „Csizmadia Jenő-alapítvány“	— — — — —	525	„ 44 „
Bánhorvátai ref. lelkészi-alap	— — — — —	150	„ — „
Vadnai egyház „egyházfentartási-alapja“	— — — — —	4,411	„ 32 „
Vadnai egyház „orgonaalapja“	— — — — —	676	„ 45 „
Nagyvisnyói „kenderföldalap“ lelkész és tanítónak	— — — — —	63	„ 17 „
Ládbessenyői „ifj. Ando J. orgonaalap“	— — — — —	440	„ 64 „
Szendrői ref. egyház „orgonaalapja“	— — — — —	451	„ 28 „
Debreczeni G. alapítvány, Felsőnyárád	— — — — —	552	„ 69 „
Abodi ref. templomépítési-alap	— — — — —	4,494	„ 36 „
Vámosi „Nagy Péter-alap“	— — — — —	100	„ — „
Zilizi ref. lelkészi hivatal	— — — — —	75	„ — „
Sajókápolnai tanítói hivatal	— — — — —	840	„ — „
Vámosi „Márjássy Tivadar-alap“	— — — — —	1,000	„ — „
Zilizi egyház urasztali-alap	— — — — —	261	„ 85 „
Zilizi templomépítési-alap	— — — — —	1,781	„ 42 „
Sajószentpéteri egyház	— — — — —	7,000	„ — „
Zilizi „konfirmációi-alap“	— — — — —	48	„ 41 „
Szentpéteri ref. lelkészi hivatal	— — — — —	10,478	„ — „
Zilizi „vasuti kisajátítási összeg“	— — — — —	600	„ 30 „
Sajószentpéteri kántori hivatal	— — — — —	1,345	„ — „
Zilizi „Szabó János-alap“	— — — — —	200	„ — „
Sajószentpéteri segédlelkészi hivatal	— — — — —	1,270	„ — „
Zilizi lelkészi és tanítói faalap	— — — — —	400	„ — „
Sajószentpéteri tanítói hivatal	— — — — —	1,560	„ — „
Sajókápolnai „egyházfentartási-alap“	— — — — —	1,458	„ 93 „
Varbói Apostol M.-alapítvány	— — — — —	200	„ — „
Bánhorvátai „Serényi-alap“	— — — — —	150	„ — „
Lelkészértekezletti tőke	— — — — —	763	„ 02 „
Bánhorvátai „egyházfentartási alap“	— — — — —	148	„ 91 „
Szendrői ref. egyház magtári tőkéje	— — — — —	3,782	„ 93 „

Hegymegi egyház „toronyalapja“	---	---	---	2,008	K 24 f.
Sajóbábonyi ref. lelkészi hivatal	---	---	---	1,300	” — ”
Berentei ref. tanítói hivatal	---	---	---	432	” — ”
Boldvai ref. tanítói hivatal	---	---	---	416	” 80 ”
Berentei ref. lelkészi hivatal	---	---	---	1,189	” — ”
Ládbesseneyői ref. egyház	---	---	---	280	” — ”
Berentei ref. egyház	---	---	---	743	” 76 ”
„ ref. egyház	---	---	---	2,000	” — ”
Ládbesseneyői ref. lelkészi hivatal	---	---	---	447	” 38 ”
Kondói tanítói hivatal	---	---	---	220	” 56 ”
Ládbesseneyői tanítói hivatal	---	---	---	170	” — ”
Nagybarczai egyház	---	---	---	5,801	” 42 ”
Svingor József dékán kaucziója	---	---	---	9,000	” — ”
Sajókazai „Herke-alapítvány“	---	---	---	4,200	” — ”
Rudóbányai ref. tanítói hivatal	---	---	---	177	” 10 ”
Sajókazai „Vadnay Rudolf alapítvány“	---	---	---	2,000	” — ”
Rudóbányai ref. lelkészi hivatal	---	---	---	751	” 60 ”
Nagyvisnyói „Fövenyessy-alap“	---	---	---	400	” — ”
Disznóshorváti „egyházfenntartási-alap“	---	---	---	1,418	” 86 ”
Disznóshorváti egyház	---	---	---	2,402	” 60 ”
Balajti „Koós Pál orgonaalap“	---	---	---	60	” 15 ”
Sajólászlófalvi ref. lelkészi hivatal	---	---	---	924	” — ”
Sajólászlófalvi tanítói hivatal	---	---	---	220	” — ”
Parasznyai „egyházfenntartási alap“	---	---	---	1,010	” 27 ”
Sajólászlófalvi egyház	---	---	---	1,850	” 99 ”
Bántapolcsányi egyház	---	---	---	2,795	” 60 ”
Nagyvisnyói lelkészi alap	---	---	---	284	” — ”
Boldvai „Kecskéssy-Komjáthy-alap“	---	---	---	158	” 46 ”
Dédesi egyház magtártörkéje	---	---	---	805	” 80 ”
Boldvai lelkészi és tanítói hivatal	---	---	---	100	” — ”
Szendrői ref. egyház	---	---	---	2,426	” 75 ”
Boldvai lelkészi és tanítói faalap	---	---	---	90	” — ”
Sajóbábonyi egyház	---	---	---	1,000	” — ”
Ládbesseneyői „lelkészi és tanítói faalap“	---	---	---	312	” 84 ”
Radostyáni ref. egyház	---	---	---	490	” 94 ”
Rudóbányai ref. egyház	---	---	---	1,676	” 11 ”
Parasznyai „orgonaalap“	---	---	---	2,405	” 38 ”
Szentjakabi tanítói hivatal	---	---	---	2,151	” 07 ”
Szilvásváradai lelkészi hivatal	---	---	---	2,530	” — ”
Radostyáni „tökesegélytörő tőke“	---	---	---	1,060	” — ”
Disznóshorváti ref. lelkészi hivatal	---	---	---	3,155	” — ”
Disznóshorváti tanítói hivatal	---	---	---	1,503	” — ”
Csizmadia Jenő alapítvány	---	---	---	709	” 50 ”

Boldvai ref. egyház	—	—	—	—	—	2,601 K 66 f.
Nagybarczai templomépítési tőke	..	—	—	—	—	11,257 „ 71 „
Parasznyai építési pénztár	—	—	—	—	—	1,520 „ 02 „
Felsőnyárádi ref. egyház	—	—	—	—	—	2,657 „ — „
Balajti ref. egyház	—	—	—	—	—	577 „ 91 „
Bánhorváti építkezési-alap	—	—	—	—	—	1,700 „ — „
Egész összeg						205,500 K 71 f.

Kiadta : Vadnán, 1916. április 5-én

Svingor József,
e. m. dékán.

III.

Az egyházmegyei számvevőszék a Svingor József dékán által felmutatott számadásokat, kötelezvényeket, betéti könyveket megvizsgálván, mindent a legnagyobb rendben talált; a pénztári maradvány gyanánt jelentkező összeget dékán készpénzben a számvevőszék előtt felmutatta s így a számvevőszék indítványozza egyházmegyei közgyűlésünknek, hogy Svingor József dékán részére az 1915. évre a felmentvényt, a szokásos fentartással adja meg.

IV.

Indítvány folytán javasolja számvevőszékünk az egyházmegyei közgyűlésnek, hogy mondja ki határozatilag a következőket:

Tekintettel azon körülményre, hogy a háboru folyama alatt a nép között előállott pénzbőség következtében az egyházmegyei pénztárból kölcsönvett tőkék egyre nagyobb mennyiségben fizettetnek vissza s azok újabb kölcsönvevőknél ki nem helyezhetők: az egyházmegyei pénztár mindaddig, míg a háboru tart, illetve a pénzviszonyok másként nem alakulnak, sem egyházaktól, sem lelkészi avagy tanítói hivataloktól újabb betétet el nem fogadhat. Helyezzék el tehát az illetők tőkéiket saját felelősségükre, kellő biztosíték mellett, akár pénzintézeteknél, akár egyeseknél.

2. Egyházmegyei pénztárnok a hadikölcsönbe fektetett és a takarékpénztárilag kezelt tőkék után az 1⁰/₀ kezelési díjban nem részesíthető.

Pénztárnoknak a pénztárban kezelt 4000 korona kaucziója után a kamat 6⁰/₀-ban állapítatik meg.

3. Az egyházmegyei számvevőszék, pénztárnok, ügyész, továbbá az ellenőrzést gyakorolni köteles egyházlátogatók, lelkészek és gondnokok felelőssége egy újonnan készítendő szabályrendeletben körvonalazandók. E szabályrendelet készítésére esperes és egyházmegyei gondnok elnöklete alatt a számvevőszék tagjaiból, pénztárnok és ügyészből alakítandó bizottság küldetik ki. E bizottság előadójául Elek József, jegyzőjeül e. m. ügyész kéretik fel. A készítendő szabályrendelet őszi közgyűlésünkre megerősítés végett felterjesztendő.

4. Felhivatnak a lelkészek és gondnokok, hogy az egyházközségükben lakó egyházmegyei adósokról és jótállókról közgyűlési határozattal vezetni rendelt nyilvántartás adatait folyton éber figyelemmel kísérik, teljes felelősségük tudatában ellenőrizzék és ha akár az adósok, akár a jótállók vagyoni állapotában rosszabbodást észlelnének, arról a dékánnak azonnal jelentést tegyenek.

5. Tekintettel a fenforgó viszonyokra, egy másik egyházmegyei ügyészi állás is szerveztetik. Az eddig 300 koronában megállapított ügyészi évi tiszteletdíj a folyó évtől kezdődőleg 400 koronára emeltetik fel, akként, hogy mind a két ügyész egyenként külön-külön 200 - 200 korona évi tiszteletdíjat élvez.

V.

Ezen jegyzőkönyv tudomásulvétel és jóváhagyás, illetve határozathozatal végett felterjesztetik az egyházmegyei közgyűléshez.

Vadászy Pál,
espere-.

Ragályi Béla,
e. m. gondnok.

Dr. Nagy Barna,
h. ügyész, jegyzőkönyvvezető.

Közgyűlésünk a jegyzőkönyvben foglaltakat tudomásul veszi, pénztárnoknak — a szokásos fentartás mellett — a felmentvényt megadja s lelkiismeretes működéséért elismerését és köszönetét nyilvánítja.

A számvevőszék javaslatára pedig kimondja közgyűlésünk, hogy:

1. mindaddig, míg a háború tart, illetve a pénzvisszonyok másként nem alakulnak, az egyházmegyei pénztár sem egyházaktól, sem lelkesi avagy tanítói hivataloktól újabb betétet el nem fogadhat;

2. egyházmegyei pénztárnok a hadikölcsönökbe fektetett és takarékpénztárilag kezelt tőkék után az 1%-os kezelési díjban nem részesül, ellenben 4000 kor. kaucziója után 6%-os kamatot élvez;

3. egy új szabályrendelet készítését nem tartja szükségesnek;

4. lelkészek és gondnokok a helyi egyházmegyei adósok anyagi viszonyainak lelkiismeretes ellenőrzésére komolyan utasíttatnak;

5. egy második ügyészi állás szervezését kimondja, az új ügyészi állásra Dr. Nagy Barna világi főjegyzőt egyhangulag beválasztja s az eddigi 300 K ügyészi tiszteletdíj beszüntetésével mindkét ügyész tiszteletdíját a folyó évtől kezdődőleg 200—200 koronában állapítja meg.

17. Gyámügyi választmány beterjeszti a f. évi április hó 12-én Miskolcra felvett következő jegyzőkönyvét:

J E G Y Z Ő K Ö N V,

felvétel Miskolcra 1916 április 12-én tartott gyámügyi választmányi ülésben.

Jelen vannak: Botos József és Zsóry György elnöke alatt: Barna Gyula, Szuhay Benedek, Bónis Aladár választmányi tagok, Svingor József egyházmegyei dékán, Dr. Nagy Barna egyházmegyei h. ügyész; továbbá: Vadász Pál esperes, Ragályi Béla egyházmegyei gondnok és Elek József e. m. bírósági, mint meghívott vendégek.

1. Svingor József egyházmegyei pénztárnok bemutatván az egyházmegyei gyámügyi pénztárról és a különböző kisebb táraokról vezetett számadását az 1915. évről, kitünt, hogy

Évi bevétel	—	---	---	---	---	---	---	16954	K	14	f
Kiadás	---	---	---	---	---	---	---	16894	„	—	„
								Pénztári maradvány	60	K	14 f, mely

készpénzben felmutattatott.

A gyámügyi állása :

Pénztári maradvány	---	---	---	---	---	---	---	60	K	14	f
Kamatkozó tőkében	---	---	---	---	---	---	---	58570	„	74	„
Kamathátralékban	---	---	---	---	---	---	---	1321	„	91	„
Belépti dijhátralékban	---	---	---	---	---	---	---	280	„	—	„
								<u>60032</u>	K	79	f

A tőkeállomány :

1916 április 1-én	---	---	---	---	---	---	---	58370	K	74	f
1915 április 1-én volt	---	---	---	---	---	---	---	55276	„	13	„
								Tőke szaporodás	3094	K	61 f

Javasoljuk, hogy a háborús viszonyok által felidézett rendkívüli drágasági és nehéz megélhetési viszonyokra való tekintetből egy-egy özvegy 1915. évben élvezett 300 kor. nyugdíjáruléká-

nak 20%-ában (60 K) háborus segélyképen az 1916. évre mindenik özvegy részesítették.

Javasoljuk továbbá, hogy az évközben elhalt lelkészözvegy örököse az özvegyi évjáradékot azon hónap végéig számítva kapja, melyben a halálozás történt

II. Gyűléstartási alap.

Bevétel	---	---	---	---	---	---	---	---	---	4,271 K 52 f	
Kiadás	---	---	---	---	---	---	---	---	---	3,611 „ 50 „	
										Pénztári maradvány	662 K 02 f

A tár állása.

Pénztári maradványban	---	---	---	---	---	---	---	---	---	662 K 02 f	
Kamatoló tőkében	---	---	---	---	---	---	---	---	---	27,474 „ 90 „	
Kamathátralékban	---	---	---	---	---	---	---	---	---	1,340 „ 97 „	
										Összesen	29,475 K 89 f

Tőkeállomány.

1915 december 31-én	---	---	---	---	---	---	---	---	---	27,474 K 90 f	
1914 december 31-én volt	---	---	---	---	---	---	---	---	---	26,888 „ — „	
										Tőkeszaporulat	586 K 90 f

III. Bárczay alapítvány.

Bevétel	---	---	---	---	---	---	---	---	---	389 K 62 f	
Kiadás	---	---	---	---	---	---	---	---	---	352 „ 22 „	
										Maradvány	37 K 40 f

A tár állása.

Pénztári maradványban	---	---	---	---	---	---	---	---	---	37 K 40 f	
Kamatozó tőkében	---	---	---	---	---	---	---	---	---	2,836 „ 67 „	
Kamathátralékban	---	---	---	---	---	---	---	---	---	182 „ 14 „	
										Összesen	3,056 K 21 f

Tőkeállomány.

1915 december 31-én	---	---	---	---	---	---	---	---	---	2,836 K 67 f	
1914 december 31-én volt	---	---	---	---	---	---	---	---	---	2,820 „ 67 „	
										Tőkeszaporulat	16 K — f

IV. Somossy alapítvány.

Bevétel	---	---	---	---	---	---	---	---	---	68 K 87 f	
Kiadás	---	---	---	---	---	---	---	---	---	62 „ 50 „	
										Pénztári maradvány	6 K 37 f

A tár állása.

Készpénzben	6 K 37 f
Kamatozó tőkében	648 „ — „
Kamathátralékban	37 „ 76 „
Összesen	692 K 13 f

Tőkeállomány.

1915 december 31 én	648 K — f
1914 december 31-én volt	588 „ — „
Tőkeszaporulat	60 K — f

V. Szakáll-alapítvány.

Bevétel	448 K 92 f
Kiadás	395 „ 42 „
Pénztári maradvány	53 K 50 f

A tár állása.

Készpénzben	53 K 50 f
Kamatozó tőkében	2,042 „ — „
Kamathátralékban	96 „ 64 „
Összesen	2192 K 14 f

Tőkeállomány.

1915 december 31-én	2,042 K — f
1914 december 31-én volt	2,042 „ — „
Tőkeszaporulat	— K — f

VI. Iskolai könyvek alapja.

Bevétel	410 K 90 f
Kiadás	322 „ 50 „
Pénztári maradvány	88 K 40 f

A tár állása.

Készpénzben	88 K 40 f
Kamatozó tőkében	1,140 „ — „
Kamathátralékban	5 „ — „
Összesen	1,233 K 40 f

Tőkeállomány.

1915 december 31-én	1,140 K — f
1914 december 31-én volt	1,120 „ — „
Tőkeszaporulat	20 K — f

Mivel a Somossy-alapítvány kamatjából 25 koronát egy kebelbeli lelkészözvegynek (25 koronát) ki lehet adni évi segélyképen: erre a segélyosztó bizottság felhivatik.

Jegyzette:

Szuhay Benedek

e. m. papi főjegyző.

Közgyűlésünk a jegyzőkönyvben foglaltakat tudomásul véve, dékánnak — a szokásos fentartással — a felmentvényt megadja s a gyámügyi választmány javaslataira határozza, hogy

1. a folyó évben mindenik özvegy a 300 koronás nyugdíjjárulékának megfelelő 20⁰/₀, vagyis 60 korona háborús segélyben részesíttessék;

2. az évközben elhalt lelkész-özvegy örököse az özvegyi évjáradékot azon hónap végéig kapja, melyben a halálozás történt.

18. Olvastatott a felsőborsodi ref. tanító egyesület 1916. évi április hó 13-án Sajószentpéteren tartott választmányi ülésének jegyzőkönyve, melynek közgyűlésünket közelebbről érdeklő pontjai következők:

A 2-ik pont szerint az egyesület múlt évi bevétele	864 K 45 f
Múlt évi kiadása	426 K 68 f
	<u>Maradvány 437 K 77 f</u>

A 3-ik pont szerint az özvegyek évi segélye 15 koronáról 20 koronára emeltetett.

Az 5-ik pont szerint az egyesület takarékpénztárban elhelyezett 3400 K 70 f. gyámügyi alaptőkéjéből újabb 2000 K hadikölcsön jegyzése határozatott.

Közgyűlésünk mindezeket tudomásul veszi és megerősíti.

19. Múlt őszi közgyűlésünk 15. számú jegyzőkönyvi pontjára vonatkozólag a disznóshorváti egyház előljárósága jelenti, hogy a behivatalnokok fizetéséből künnlevő egyházi adóhátralékok ügyét részben sikerült elintézniük oly módon, hogy a behajthatlan össze-

geket törölték, a behajtható hátralékok összegét pedig: 150 K 40 f-t lelkésznek és tanítónak megfelelő arányban az egyház pénztárából előlegezték s a behajtást folyamatba tették. Egyben kitűnik a beadványból, hogy a Rudolf-bányatelepi hátralékok ügyét is előreláthatólag sikerülni fog békés uton elintézniök.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi s ez ügynek felülvizsgálásával a jövő évi egyházlátogatóságot jelentés bevárása mellett megbizza.

20. Mult tavaszi közgyűlésünk átiratban aziránt kereste meg a vármegyei alispán urat, hogy a közigazgatási uton nagymérvű zaklatásban részesült, sőt személyes szabadságában is megsértett Kiss Gyula alacsikai kántortanító ügyében a vizsgálatot elrendelni s ennek eredményéről esperesi hivatalunkat értesíteni sziveskedjék.

Miután az illetékes helyről ez ügyben mindeddig válasz nem érkezett, közgyűlésünk ismételten felkéri vármegyénk alispánját, hogy e mindnyájunkra nézve sérelmes ügy mikénti elintézéséről bennünket értesíteni kegyeskedjék.

21. Esperesünk ismételten jelenti, hogy még mindig akadnak lelkészek, kik a szavazók névsorát, költségvetést s más eféle egyházi iratokat ismételt sürgetésre sem terjesztik be az esperesi hivatalhoz, egyben indítványozza, hogy a hivatalos kötelességüket hanyagul teljesítő lelkészekkel szemben rendbirság alkalmaztassék.

Közgyűlésünk, bár megütközéssel vesz tudomást e szégyenletes dolgokról s bár indokoltnak látná, hogy az illető lelkészek hanyagsága pénzbírsággal is megtoroltassék, mindazáltal ezt még jelenben nem alkalmazza, hanem megbizza esperesünket, hogy jövő gyűléseinken névszerint jelentse be a kötelességmulasztó lelkészeket s egyelőre erkölcsi megrovásban fogjuk részesíteni azokat.

22. A mult őszi egyházkerületi közgyűlés jegyzőkönyvének 41—42. pontja értelmében

utasítja közgyűlésünk a kebelbeli lelkészeket, hogy a statisztikai ivenk kitöltését — különbeni fegyelmi eljárás terhe mellett — a legpontosabban eszközölgék.

23. Ugyanazon jegyzőkönyv 3-ik pontja értelmében

felhívja közgyűlésünk a tanügybizottsági elnököt, hogy az iskolalátogatási jegyzőkönyvekbe a nyert végbizonnyitványok számát is jegyeztesse be.

24. Ugyanazon jegyzőkönyv 6—5. pontja értelmében

utasítja közgyűlésünk a kebelbeli egyházak előljáróit, hogy templomainkban minden istentisztelet alkalmával zárt perselyeket tegyenek ki, az egyházlátogatókat pedig felhívja, hogy e rendelet végrehajtását esetről-esetre ellenőrizzék.

25. Olvastatott Elek József közalapi és lelkészi nyugdíjintézeti pénzkezelőnek következő jelentése:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés:

Az 1915-ik évre vonatkozó közalapi és országos lelkészi nyugdíjintézeti járulékok kezeléséről jelentésemet a következőkben van szerencsém előterjeszteni:

I. Az E. T. IV. t.-cz. értelmében egyházmegyénk anya-, leány- és fiók egyházaira az 1915-ik évre 29837 lélekszám után 8 fillérjével ki volt vetve 2386 korona 96 fillér közalapi járulék. Ez az összeg az év folyamán teljesen befizettetett s a Magyar Földhitelintézethez — mint a ref. egyetemes konvent központi pénztárához — beküldetett.

Számadásomat ugy az egyházmegyei, mint a központi közalapi végrehajtó bizottság jóváhagyta. Az 1916-ik évre vonatkozó kivetés is már megtörtént s a bizottság jóváhagyta, a mult évitől eltérés nincs.

II. Az országos lelkészi nyugdíj- és özvegy-árva-gyámintézeti járulékokra vonatkozólag tisztelettel jelentem, hogy az 1915-ik évre előirt belépési járulékok, 4⁰/₀-os kamatok, tagsági és fentartói díjak *mind befolytak*.

Elő volt írva összesen = 8127 kor. 80 fillér, befizettetett összesen = 8127 kor. 80 fillér, hátralék nem maradt semmi.

Végrevalahára elértük azt a régóhajtott szép eredményt, hogy egyházmegyénk semmiféle czimen nem tartozik semmivel.

Virágvasárnapi perselypénz begyűlt: a lelkészek nyugdíjintézete részére = 27 kor. 24 fillér, Gusztáv Adolf egyesületi adomány = 26 kor. 16 fillér, Reform. emlékünnepi perselypénz = 21 kor. 56 fillér.

A hozzám befizetett pénzek a Magyar Földhitelintézethez — mint a ref. egyetemes konvent központi pénztárához — minden egyes alkalommal pontosan beküldettek.

III. A lelkészi nyugdíjintézettel kapcsolatos özvegy-árva-gyámintézetből az 1915-ik évben 600–600 korona évi járadékban és 20⁰/₀-os drágasági pótlékban 120–120 korona összegben részesült 12 özvegy és 120 korona neveltetési segélyben, 24 korona pótlékban részesült 1 árva.

Lelkészeink közül 1 lelkésztársunk részesült évi nyugdíjban.

Számadásaimat úgy az egyházmegyei, mint az országos központi nyugdíjbizottság jóváhagyta. Az ügyvezetés körébe tartozó levelezések, *csekk* és *clearing* forgalmi pénzküldések, visszleszámitolások mindenkor az előírt szabályok szerint pontosan eszközöltettek.

Jelentésem tudomásul vételét kérve, mély tisztelettel maradtam Sajóbabonyon, 1916 évi április hó 24-én.

Elek József

egyházmegyei közalapi és nyugdíjinté-
zeti pénzkezelő.

Örvendetes tudomásul szolgál s pénzkezelőnek lelkiismeretes pontosságáért köszönet szavazzatik.

26. A dédes-tapolcsányi kettős egyház közakarattal elhatározta a már meglehetősen elavult lelkészlak és melléképületeinek szükségyszerű átalakítását, illetve renoválását oly módon, hogy ez építkezési munkálatok költségeire 11.200 koronát az egyházkerületi pénztárból kölcsönvesznek, mely összegből a tapolcsányi társegyház 1500 koronát önként elvállalt, a többit pedig az anyaegyház fogja fizetni. A jelzett kölcsön rendezésére mindkét egyház az évi adósegélyt (1486 K) kívánja fordítani, mit már idáig is egyházfentartási alap czímen kamatoztattak. A tervrajz, költségvetés, vállalati szerződés, valamint a presbiteri és közgyűlési jegyzőkönyvek becsatolása mellett tisztelettel kérik határozataik jóváhagyását, illetve a tervbe vett építkezések engedélyezését.

Közgyűlésünk a tényleg elodázhatlan építkezésre s a 11.200 koronás kölcsön felvételére a kért engedélyt kész örömmel megadja, elvárván, nevezett egyházak előljárói-

tól, hogy e tetemes befektetést kívánó építkezést körültekintő gonddal fogják eszközölni.

27. A zilizi egyház előljárói jelentik, hogy a lelkészt kánta szerint megillető rozs árát az eddigi 10 fillér helyett 14 fillérre emelték literenként s rendkívüli adóból ilyen árban fogják fizetni mindaddig, míg felsőbb hatóságunk a terménybeli járulékok árát újból nem rendezi.

Közgyűlésünk a zilizi egyház határozatát a becsatolt presbiteri és közgyűlési jegyzőkönyvek alapján szívesen megerősíti s mint követendő szép példát, a többi egyházaknak is figyelmébe ajánlja.

28. Olvastatott Pataky János mályinkai lelkész kérvénye, melyben jelezve a dédes-tapolcsányi egyházban végzett felügyelő lelkészi szolgálatait s felmerült fuvardijait, részére 100 korona tiszteletdíj megállapítását kéri.

Közgyűlésünk a kérelmet méltányosnak találva, a dédesi és bántapolcsányi egyházak gondnokait utasítja, hogy nevezett lelkésznek tiszteletdíja fejében 50—50 koronát 30 napon belül az egyház pénztárából fizessenek ki.

29. Pataky Sándor rakaczaszendi lelkész az iránt kérvényez, hogy mint debrétei állami iskolai hitoktatót, 100 korona évi fuvarátalányban részesíteni méltóztassék.

Egyházmegyénk ilyen célra alappal nem rendelkezvén, folyamodó kérvényét — lehető méltányos elintézés végett — a segélyosztó bizottságnak adja ki.

30. Soltész Kálmán szendrői tanító panaszolja, hogy új tanítói lakásán az építkezés még ma sincs befejezve s padja, pinczéje, verandája, sőt bekerítetlen kertje is használhatatlan lévén, tetemes anyagi károsodást kell szenvednie. Kéri egyházmegyei közgyűlésünket, hogy a helyi presbitériumot az építkezés haladéktalan befejezésére utasítani méltóztassék.

Közgyűlésünk a lelkész külön beadványából meggyőződven arról, hogy nem a presbitérium mulasztása, avagy rosszakarata, hanem a vállalkozó hadbavonulása akadályozza az építkezés befejezését s figyelemmel azon körülményre, hogy ha a vállalkozóval kötött szerződéstől eltekintve, házilag végeztetnék el a még hiányzó munkálatokat, az tetemes kiadási többletet okozna ma az egyház pénztárának, ez okból, bár a tanító kérelmét méltányosnak találja, de az adott viszonyok között érdemlegesen el nem intézheti, hanem felhívja a presbitériumot és folyamodót, hogy igyekezzenek ezt az ügyet kölcsönös jóakarattal belkörüleg megoldani.

31. Bármely tárból segélyt kérnek: a hegymegi, zilizi egyházak és Bodnár Károlyné tanítóözvegy.

E kérvények a segélyosztó bizottsághoz áttétetnek.

32. Olvastatott a kondói egyház előljáróságának kérvénye, melyben arra kéri közgyűlésünket, hogy a még 1907 június 28-án kelt és megjavított lelkészi díjlevelet az okmányok alapján megerősítés végett fölterjeszteni méltóztassék.

Mivel a régi díjlevél csatolva nincs s úgy össze nem hasonlítható a lelkészi jövedelem, hogy az emelkedés kitűnnék: utasítatik egyházi előljáróság, hogy a régi díjlevél egy példányát terjessze be az összes okmányokkal megerősítés végett.

33. Olvastatott a dédesi egyház presbitériumának jegyzőkönyvi kivonata 1915 december 19-éről, melyben jelenti presbitérium, hogy az állami iskola udvarát tanító kérésére körülkerítette, mivel tanító nagy buzgalommal tanította a gyermekeket s ígérte, hogy a fatelepítésben és fanemesítésben őket lelkesedéssel tanítja. Istálló építést is sürgetett, mivel ő ott Dédesben lelkészi teendőket is végez, pedig szerződése szerint csak kántori teendők végzésére van kötelezve s azt is kéri, hogy a tanítói földeket is használhassa. A presbitérium az építésre nézve úgy határozott,

hogyan az egyházmegyére terjeszti fel a fontos kérdést, hogy mitévő legyen? A tanítói földekre nézve pedig úgy határozott presbitérium, hogy annak haszonélvezetét a tanítóknak átadta, a lelkesi szolgálatok, a kántori teendők, a hitoktatás és a presbiteri jegyzőkönyv vezetéseért.

Egyben olvastatott Révész József dédesi állami tanító kérvénye, mely szerint a fentiek megtételét, teljesítését kérelmezi.

Közgyűlésünk az istálló építés ügyét átteszi a dédesi állami iskolagondnoksághoz megfelelő intézkedés végett. A többi presbiteri határozatokat megerősíti; de elvárja, hogy nevezett tanító vallás és énektanításból való képesítését megfelelő okmánnyal igazolja, mielőtt a javaknak végleges élvezetébe lépne.

34. Olvastatott Bodolay Miklós egyházmegyei megbízott jelentése és az a presbiteri jegyzőkönyvi kivonat, melyben beszámol a nekézseni egyházban 1916 április hó 14-én végzett munkájáról. Eszerint Tóth János volt gondnok 1500 korona kötvénybeli tartozását folyó év augusztus 2-ára ígérte megfizetni egyháznak s a kötvény alá a két jótálló mellé még kettőt íratott, mint készfizető kezeseket, névszerint: Dédesi István és Ujtózsa István presbitereket. Ez utóbbiak azonban kijelentették, hogy ha a tartozást a jelzett napra meg nem fizeti volt gondnok, jótállók lenni megszűnnek.

Volt gondnok templomépítési költségek címén tartozik 10 nap alatt átadni jelenlegi gondnoknak elszámolás végett 172 korona 92 fillér összeget tőkében és kamatban. Névszerint: Bánfali István részéről 63 K 44 f, Rigó Lajos részéről 34 K 32 f, Varró István részéről 51 K 71 f, Magyar Márton részéről 23 K 45 fillért.

A kintlévő iskolaépítési költség a kimutás szerint 1162 kor. 6 évi 8⁰/₀-os kamatai összege 825 kor. 48 fillér, mely összegnek behajtására Tóth János volt gondnok több ízben föl lett szólítva, de ezt nem teljesítette s így az egész tekintélyes összeg az ő hanyagságából maradt egyeseknél. A presbitérium a felelősséget érte nem vállalja, hanem arra kéri közgyűlésünket, hogy volt gondnokkal szemben az E. T. I. t.-cz. 126. §-át méltóztassék alkalmazni, vagyis a kezelése alatt álló egyházi javakért és a mulasztása által okozott kárért összes vagyonával legyen felelős.

Kiadatnak a szükséges iratok megfelelő intézkedés végett Dr. Nagy Barna egyházmegyei ügyésznek.

35. Olvastatott Csabay Ferencz nyugalmazott ref. tanító kérvénye, melyben arra kéri közgyűlésünket, hogy a Radostyánban rávetett évenkénti rendkívüli iskolaadót, 84 K 35 fillért vagy elengedni, vagy pedig megfelelő segélyben részesíteni méltóztassék.

Közgyűlésünk folyamodót kérelmével elutasítja, mivel nevezettnek saját birtoka van. Létező és fennálló terheit azonban radostyáni presbitérium figyelembe tartozik venni az E. T. III. t.-cz. 9. §. alapján.

36. A laki egyház 9000 koronás törlesztéses kölcsöntartozásának törlesztésére 2000 korona konventi tőkesegélyt kapott. Ez a segély a folyó évi márczius havában érkezett le az egyházhoz. A segély kérése és leérkezése közötti időben az egyházra nézve kényszerítően beállott a második tanítói állás szervezésének s ennek folytán új tanítói lakás és tanterem építésének szüksége. Az e célra szükséges 10,000 korona körüli összeget az egyház csak rendkívüli adóból és új kölcsönből lesz képes fedezni. Miután kilátás sincs arra, hogy az új kölcsön előnyösebb kamattal legyen megszerezhető a réginél, — javallatos az egyházra, hogy a kapott 2000 korona tőkesegélyt ne az enyhe kamatozású törlesztéses kölcsön apasztására, hanem az építkezésekből eredő újabb kölcsön apasztásával, a tanterem és a tanítói lakás felépítésének költségeire fordíthassa. Ezek alapján a laki egyház azt kéri, hogy ezek iránti kérvénye egyházmegyénk pártoló ajánlatával terjesztésük fel egyházkerületünk útján a főtisztelendő és méltóságos Konventhez. A 2000 korona jelenleg az Országos Központi Hitelszövetkezethetnél betétként kezeltetik.

Miután a konventi tőkesegély csak arra fordítható jogszerűen, amely célra az egyház kérte és a Konvent megadta s miután közgyűlésünk a laki egyháznak a viszonyok változása által indokolt kérelmét az egyház javára munkálónak ismeri fel, azt egyházkerületünk útján pártfogólag terjeszti fel a főtisztelendő és méltóságos Konventhez.

37. Olvastatott a sajóvelezdi egyház kérvénye, melyben előadja, hogy az 1913. évben 13,200 korona tőkesegélyért folyamosított lelkészlaképítés és adószágtörlesztés céljaira, de a Konvent csak 2000 koronát folyósított és csak a lelkészlaképítés céljára. Minthogy azonban a velezdi egyház előjárósága már a segély kérelmezésekor úgy gondolkodott, hogy ha megkapja is a kért tőkesegélyt, lelkészlakot nem épít addig, míg az iskolaépítésből és templomjavításból eredő 4200 korona adószágot ki nem fizeti, a most csak 2000 korona összegben és csak a lelkészlak építésére kapott konventi tőkesegélyt — eredeti szándékához képest — az előző építkezésekből eredő adószágtörlesztésére fordította, — presbitériumi és közgyűlési határozat folytán, mely határozatokban az egyház kötelezőleg igéri, hogy a jobbik idők bekövetkeztével és adószágtörlesztése után, az egyház tagjai, a más célra fordított 2000 korona tőkesegélyt az egyház pénztárába, a lelkészlak építésének céljaira visszatérítik.

Miután a meghatározott célra kért és meghatározott célra kapott tőkesegély igazoltan arra a célra fordítandó, amely célra a Konvent által adatott s az utóbbi engedelmével az más célra fel nem használható: közgyűlésünk a sajóvelezdi egyház eljárásától a jóváhagyást megtagadja s az egyház előjáróságát arra utasítja és kötelezi, hogy a kifejezetten lelkészlak építésére adott, de más célra rendeltetésellenesen felhasznált 2000 korona tőkesegélyt az egyház pénztárába késedelem nélkül térítse — felelőségének tudatában — vissza és ennek megtörténtét őszi közgyűlésünk előtt igazolja.

38. A tornaszentjakabi leányegyház közgyűlésünkhöz intézett kérvényben azt kéri, hogy terjesztessék fel pártolólag a főtisztelendő és méltóságos Konventhez abbeli kérése, miszerint a 126/1915. számú konventi határozattal a mályinkai egyház részére engedélyezett, de az által — állítólag — igénybe nem vett 2000 korona tőkekamatsegély a tornaszentjakabi egyháznak adassék az egyházmegyei pénztárból még ezután felveendő kölcsöntartozásának kifizetésére.

Közgyűlésünk e kérvény pártoló felterjesztését mellőzi és az ugy forma, mint tartalom tekintetében elhibázott kérvényt kellő átszerkesztés végett visszaadja a kérelmező egyház lelkészének.

39. A tornaszentjakabi leányegyház közgyűlésében egyhangúlag elhatározta, hogy a templom és iskola romlott tetőzetét újra fedeti, az omladozó kőkerítést pedig a templom körül kijavíttatja. Az e célokra közgyűlés szerint előreláthatólag szükséges 2000 korona építkezési költséget az egyházmegyei pénztárból felvenni határozott kölcsönből óhajtja fedezni, a kölcsönt pedig 10 évre elosztandó rendkívüli adóból szándékozik visszafizetni. Az építkezési terv és költségvetés készítésének mellőzésével s házilag óhajtja végeztetni. Egyházközgyűlési határozattal felszerelt kérvényben mindezekhez kéri egyházmegyei közgyűlésünk hozzájárulását és jóváhagyását.

Közgyűlésünk örömmel látja e kis egyháznak nagytettekre való elhatározását. A templom és iskolatetőzet ujrafedésére és a templom körüli kőkerítés kijavítására vonatkozó egyházközgyűlési határozatot jóváhagyja azzal, hogy az egyházhatósági felsőbb ellenőrzésnek az építkezési szabályrendeletünk értelmében való gyakorolhatása céljából, az építkezés megkezdése előtt, köteles az építendő egyház a képesített építőiparossal kötött és a költségvetést is magában foglaló építkezési szerződést Esperesünkhöz megerősítés végett beterjeszteni. Képesített építőiparos vezetése mellett a házilag való építkezést engedélyezni. Ugy szintén engedélyezni az egyházmegyei pénztárból az építkezés céljaira az egyház részére szabályszerű kötelezvényre leendő 2000 korona kölcsön felvételét, azzal, hogy köteles az egyház 10 év alatt 200 koronás évenkénti tőketörlesztéssel visszafizetni. Ezzel kapcsolatban az E. T. III. t.-cz. 16. §-a alapján feljogosítja a kérelmező egyházat arra, hogy e célra a hivekre 10 év tartamára osztályban sorozás alapján rendkívüli adót vethessen ki.

40. Az alacskai egyház azt kéri, hogy a lelkészlak avult tetőzetének eternit, esetleg gránit palával leendő teljes ujjafedése tárgyában a Zimmermann és Weisz sajoszentpéteri fakereskedő céggel kötött s az építkezés sürgősségére tekintettel esperesileg már megerősített építkezési szerződést az egyházmegyei közgyűlés is hagyja jóvá. A cég munkájaért 20 évi jótállást vállal. A vállalati összeg 2200 korona. Építtető egyház ezt az összeget az egyházmegyénk által már megerősített rendkívüli adókiivetésből fedezi. Presbiteri és közgyűlési határozat csatolva van.

Közgyűlésünk az esperesileg már megerősített s okmányolt építkezési szerződést a maga részéről is jóváhagyja.

41. A szendrői egyház azt panaszolja, hogy Csik Miklós volt gondnok és magtárnok, e tisztének viselése idejéből az egyházzal szemben keletkezett s általa elismert tartozásait a saját ígéretei, az egyház presbitériumának sürgetései, sőt egyházmegyénknek mult évi tavaszi közgyűléséből 38. jkvi. pont alatti tett intelme daczára mai napig sem rendezte, sem biztos jótállókkal ellátott kötelezvényekkel, sem pedig visszafizetéssel. Kéri tehát, hogy az egyházmegyei ügyész utján való behajtására feljogosíttassék

Közgyűlésünk utasítja a szendrői egyház előljáróságát, hogy a Csik Miklós elleni követelések behajtása céljából — az egyházmegyei ügyész utján — a szükséges joglépéseket haladéktalanul tegye folyamatba.

42. A borsodi egyházban a tanítói lak udvarán levő istálló padlás-gerendázata a tél folyamán leszakadt s emiatt a tetőszerkezet is megrendült. Helyrehozatala csak az egész tetőzet leszedésével és annak alapos kijavításával lehetséges. Az egyház a hasznavehető régi anyagot is újra be akarja építtetni. Ezekből a költségvetést csak a régi tetőzet lebontása után készíttetheti el. Ezek előadása mellett benyújtott kérvényében azt kéri, hogy engedjék meg részére a házilag való építkezés s ezek költségeinek a Borsod-Miskolczi Hitelbanknál elhelyezett 13.174 korona 46 fillér „Építkezési alap“ betétjéből való fedezése.

Közgyűlésünk kérelmező egyháznak a házilag való építkezésre és az „Építkezési alap“ betétjéből való fedezésére irányuló kérelmét teljesíti azzal, hogy köteles az egyház az építkezési költségvetést is magában foglaló szerződést — az építkezés megkezdése előtt — esperesünkhöz betérjeszteni. Esperesünket pedig feljogosítja az építkezési szerződésnek a szabályrendeletszerinti megejtésére.

43. A sajoszentpéteri egyház jelenti, hogy néhai Antóny János volt sajoszentpéteri egyháztag és presbiter végrendeletileg 20,000 koronát hagyományozott az egyháznak arra a célra, hogy mindig a sajoszentpéteri takarékpénztárban betétként kezelendő. Hagyománya tőkekamataiból elsősorban mindenkor a lelkésznek fizetni nem tudó szegény egyháztagok párbére fedeztessék, a többi kamat az egyház szabad rendelkezésére maradjon. E hagyomány az egyháznak hagyaték-biróságilag már jogerősen át is adatott s azt az egyház presbitériuma és közgyűlése a kijelölt célra hálás szívvvel és kegyeletes érzéssel elfogadta s egyidejűleg elhatározta a hagyományi összegnek alapítványszerű biztosítását és kezelését, megalkotván e célból a 4 példányban betérjesztett „Alapítványi okiratot“. Kéri mindezekhez a kérvényező az egyház az egyházmegye jóváhagyását.

Közgyűlésünk a hála és elismerés érzetével adózik a nemes gondolkodású és áldozatra kész hagyományozó emlékének, aki az ur szegényeinek sorsát gondviselő cselekedetével önmagának állított örökös emléket. Egyben a kérelmező egyház presbitériumának és közgyűlésének a meghatározott célú hagyományt elfogadó határozatát, valamint a hagyománynak alapítványszerű biztosítása és kezelése tárgyában alkotott „Alapítványi okiratot“ jóváhagyja és a záradékolás rávezetése után megerősítés végett a főtiszteletű egyházkerülethez felterjeszteni rendeli.

44. A sajóvamosi lelkész egyháza képviselőjében jóváhagyás végett betérjeszti a Hrabovszky Józsefné szül. Vitéz Anna sajóse-

nyei lakos által elhalt szülei emlékére tett, presbitériumi és közgyűlési határozattal elfogadott következő szószerinti tartalmu 500 koronás alapító levelet:

„Alapító levél. Alólirott Hrabovszky Józsefné szül. Vitéz Anna sajósenyei lakos, áldott emlékű szüleim: néhai Vitéz János református lelkész és Kovács Zsófia emlékére 500, azaz ötszáz koronás alapítványt teszek az alábbi feltételek mellett: 1. Az alapítvány neve: sajóvámosi református szegény alapja néhai Vitéz János református lelkész és neje Kovács Zsófia emlékére. 2. Az alapítvány célja: A Sajóvámoson és Sajósenyén lakó azon mindenkori református vallású szegényeknek karácsonyi szeretetadománnyal ellátása, akik arra leginkább rászorulnak, arra leginkább érdemek. A szeretet adománya lehetőség szerint élelem alakjában szolgáltatandó ki. 3. Az alapítványi tőke mindaddig kamatoztatandó, míg a tőkésített kamatokkal 1000, azaz egyezer koronára növekedik. 4. Segélyezésre az alapítványi tőke semmi körülmények között meg nem csonkítható. 5. A segélyezendőek névsorát minden évben a mindenkori sajóvámosi református lelkész és presbitérium állapítja meg a lelkész javaslata alapján. A segély a karácsonyi szent ünnepeket megelőző vssárnap délutánján, lelkész által a gondnok és egy presbiter jelenlétében osztandó ki. Az alapítványi tőkét a „Felsőborsodi egyházmegye pénztára“ kezeli; akinek jogot adok arra, hogy az alapító levélhez csatolt s a nyirbátori takarékpénztár II/437. számú betétkönyvén elhelyezett 500, azaz ötszáz koronás betétet felmondhassa és a tőkét kezelése alá vegye. 7. Az alapítványi tőke sem a felsőborsodi egyházmegye, sem a sajóvámosi református egyház által más célra fel nem használható. 8. Feltartom magamnak azon jogot, hogy körülményeim esetleges másként alakulása folytán a fent elősorolt feltételeket, a most átadott tőke érintetlenül hagyása mellett megváltoztathassam. Kelt Sajósenyén, 1916 év. Hrabovszky Józsefné, Vitéz Anna sk.“

Ez alapító levél 4 példányban, a presbitériumi és egyházközgyűlési elfogadó határozatokkal fel van szerelve s az alapító levélben említett 500 koronás betétkönyv mellékelve.

A gyermeki hálás szívtől sugalt nemes célú kegyeletes alapítványt közgyűlésünk is örömmel hagyja jóvá.

A jóváhagyó záradék rávezetése és a főtiszteletű egyházkerülethez megerősítés végett leendő felterjesztése előtt azonban az iratokat pótlás végett azzal adja vissza a kérelmező egyház lelkészének, hogy az alapító levelet a hónapot és napot is feltüntető keltezéssel két tanu előtt láttassa el és az egyházközgyűlés elfogadó határozatát is vezesse rá.

45. Minden jegyzőkönyvi pontok felolvastatván:

Meghitelesítették.

Közigazgatási bírósági ügyek.

I.

A sajókápolnai belhivatalnokok gabonaváltsági ügye.

JEGYZŐKÖNYV

Felvétetett a felsőborsodi ref. egyházmegye közigazgatási bíróságának Sajószentpéteren, 1916. évi május hó 4-ik napján tartott ülésében.

Jelen vannak: Vadászy Pál esperes egyházi, Ragályi Béla egyházmegyei gondnok, tárgyalást vezető világi elnök, Botos József, Barna Gyula (előadó), Elek József, Kazay Géza egyházi, Miklós Ödön, Dr. Görgey Sándor, Dr. Orbán Barna, Zsóry György, Bónis Aladár világi tanácsbírák, Dr. Nagy Barna ügyész, világi főjegyző, mint jegyzőkönyvvezető.

Felek részéről jelen vannak: Szuhay Benedek lelkész, mint felebbező panaszos, az egyház részéről pedig Szikszay József egyházgondnok, Tözsér Dániel és Kelemen József presbiterek.

Tárgy: Szuhay Benedek sajókápolnai lelkésznek az egyház elleni vitás rozs párbérmegváltási felebbezett ügye.

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitja s az ügy megjelölése után a jelenlévő bírósági tagokhoz és a felekhez intézett törvényszerű felhívásra adott nyilatkozatok alapján megállapítja, hogy a jelenlévő bírák közül Botos József egyházi tanácsbíró ez ügyben kiküldött vizsgálóbiztosként járt el s ez okból érdekelt, miért is az ügy eldöntésében részt nem vesz; megállapítja egyébként, hogy a többi jelenlévő bírák ellen sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltségi eset fenn nem forog, sem a felek részéről érdekeltségi kifogás nem emeltetett, miért is az érdektelen bírák kellő számban lévén jelen, a bíróságot szabályszerűen megalakultnak jelenti ki.

Konstatálja továbbá, hogy a felek szabályszerűen megidézettek és hogy törvényszerű felhívásra a felek részéről a bíróság illetékesége ellen kifogás nem tétetett.

Ezek után elnök elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását mire előadó a következőkben ismertette az ügy állását:

A sajakápolnai lelkész felebbezést adott be az 1915. évi szeptember 5-én tartott egyházközségi közgyűlésnek azon határozata ellen, mely a presbitérium helytadó határozatának megváltoztatásával felebbező lelkészt elutasította aziránti kérelmével, hogy a díjlevél szerinti rozsjárandóság megváltási ára hektoliterenként 16 koronában, vagyis literenként 16 fillérben állapittassék meg a belhivatalnokok részére, a sokkal magasabb piaci és a sokkal alacsonyabb normál költségvetés szerinti árak helyett, mely ugy az egyház, mint a belhivatalnokok érdekeivel méltányosan számotvető középár, avagy e helyett általányösszegben évi 500 K fizetessék a 9 filléres ár pótlásául a lelkész részére.

A közgyűlési határozat ellen még a gyűlésben bejelentett felebbezését beadványban is megindokolta és az ehhez csatolt presbitériumi és egyházközségi jegyzőkönyvekkel megvilágította a mult időkre nézve a vitás kérdés történetét.

Ezen ügyiratokból kitűnik, hogy a sajakápolnai egyház adósegélyért az 1909. évben folyamodott s részére az 1910. évben 2368 korona segély ki is utaltatott. A segély folyósítása előtt — az 1909. október 31-én tartott közgyűlésben — az egyház ugy határozott, hogy a segélyösszeg elnyerése után 5 évig nem tér át teljesen az új adózási alapra, hanem a segélyből évenként csak a munkát és fajarandóságot váltja meg, a segély többi részéből pedig egyházfentartási alapot gyűjt s addig a rozsjárandóságot és a mustváltságot a régi adózási alapon fizetik az egyháztagok az egyházpénztárba, sőt a rozsjárandóságot azontul is mindenkoron, még az utódaik is — vagyis a rozspárbért mindig vagy természetben, vagy mindenkori folyóárban azt díjlevelük értelmében így kapják meg a belhivatalnokok.

A segély folyósítása után — az 1910. évi augusztus hó 21-én tartott közgyűlésben azonban már ugy határozott az egyház, hogy a tekintélyes kisebbség óhajtására — teljesen áttér az egyházi törvények szerinti új adózási alapra. Ezt követőleg — 1910. év

szeptember 25-én — a presbitérium elhatározta, hogy a lelkész díjlevélszerű járandóságait az egyház a normálkötségvetés szerinti alapon fizeti. Így is történt. Ez a tényleges állapot tartott az 1915. évig, amikor az augusztus 22-én tartott presbiteri gyűlésnek a lelkész bejelentette, hogy — a rendkívül módon megváltozott életviszonyokra is tekintettel — nem hajlandó tovább díjlevélszerű rozsjárandósága helyett az eddigi eltűrt alacsony normál — költségvetés szerinti 9 filléres megváltási árral beérni, — de a folyó évre a magas piaczi árat sem igényli, hanem megelégszik hektoliterenként a mindkét félre méltányos 16 korona megváltási árral, avagy ehelyett évenkénti 500 korona általány váltság-összeggel. A presbitérium a kérelmet teljesítette, az egyházközségi közgyűlés azonban elutasította. Lelkész ez ellen a határozat ellen felebbezett.

Egyházmegyei bíróságunk múlt év őszi ülésében már tárgyalta az ügyet. A tárgyalás során elhangzott felvilágosító hozzászólások és nyilatkozatok megfontolása után az egyház képviselőjében jelen voltak arra kérték az elnökséget, hogy ezuttal a bíróság ne döntsön érdemileg a kérdés fölött, hanem egyházmegyei kiküldöttek útján kíséreltessék meg a helyszínen a gyülekezet felvilágosítása és a békés megegyezés remélt létrehozatala. A gyülekezet tulnyomó része ugyanis abban a hiedelemben és meggyőződésben van, hogy az egyház szükségleteiről az adósegély elnyerése céljából annak idején összeállított normálkötségvetés tételei és értékelései 10 évre kötelező hatályal a régi díjlevél rendelkezései helyébe léptek s a behivatalnokok ezek szerint kötelesek beérni a literenkénti 9 filléres gabona árral.

A bíróság nem térhetett ki az egyházküldötteknek e kérése elől, miért is akkor mellőzte az érdemi döntést s elhatározta a küldöttség kiküldését.

A küldöttség az 1915. évi október hó 31-ik napján megjelent Sajókápolnán és ott a presbiteri, majd az egyházközségi gyűlésekben megkísérelte a gyülekezet felvilágosítását meggyőzését és a békés megegyezés létrehozatalát. Lelkész az ezuttal tartott presbiteri ülésben a hadifogságban lévő s általa helyettesített tanító részére is kérte a vitás ügy rendezését akként, hogy vagy literenként 16 fillér, vagy pedig lelkész részére évi 500, a tanító részére pedig évi 250 korona állapíttassék meg, utóbbi általányösszegek

a 9 filléres áron felül a díjlevél szerinti rozsjárandóság megváltási értéke gyanánt A küldöttség munkája azonban teljesen meddő maradt, mert sem a presbitérium, sem a közgyűlés a kérdés érdeme fölött ezuttal még csak nem is határozott. Így került az ügy újra bíróság döntése alá.

Az ügy előadói ismertetése után a bíróság elnöke felhívta a jelenlévő feleket nyilatkozataik és esetleges indítványaik előterjesztésére.

Szuhay Benedek lelkész — a hadifogságban lévő tanító érdekében és megbízásából is — azt kéri, hogy az 1915. évre literenkénti 16 fillérben állapíttassék meg a megváltási ár, a jelen és jövő évekre pedig a díjlevélszerű szolgáltatásra köteleztessék; az egyház képviselőjében jelen volt gondnok és presbiterek pedig azt adták elő, hogy bár ők belátják a hivatalnokok kérelmének méltányos és jogos voltát, a gyülekezet felfogása és hangulata ellen azonban nem cselekedhetnek. Ujabb előadni valójuk nem volt.

Ezek után az elnök a tárgyalást befejezettnak nyilvánítja és a zárt ülésben tartott tanácskozás után nyílt ülésben kihirdeti a bíróság által egyhangulag hozott következő

ítéletet :

Az egyházmegyei közigazgatási bíróság a sajkópólnai egyház közgyűlésének 1915. évi szeptember hó 5-én hozott — belhivatalnokok díjlevél szerinti rozsjárandóságnak pénzbeli értékelését tárgyazó — felebbezett határozatát megváltoztatja, illetve megsemmisíti és kimondja, hogy a lelkészt és tanítót a díjlevélszerű rozsjárandóságok, vagy természetben, vagy pedig a mindenkori folyó (piaczi) árban illetik meg s azokat az egyház így köteles kiszolgáltatni.

Az 1915. évre visszamenőleg azonban az akkori folyóár helyett a megváltási árat a bíróság 16 fillérben állapítja meg literenként, kötelezván az egyházat arra, hogy a belhivatalnokok rozsjárandóságát ez alapon szolgáltatassa ki, végrehajtás terhével.

Eljárási költség nem merült fel.

Indokok:

A díjlevél, mint kétoldalu szerződés, ugy az egyházra, mint annak behivatalnokaira mindaddig kötelező, míg ez a törvényes formák betartásával megváltoztatva nincs. Tévedésben van tehát az egyház, amikor azt hiszi, hogy a normál-költségvetés céljaira történt összeírás és értékelés önmagában már az érvényes díjlevél hatályon kívül helyezését s kötelező erejének lerontását jelenti. E felfogást megdönti és kizárja a Konvent által e kérdésben hozott ismert elvi jelentőségű állásfoglalás, amely kimondotta, hogy az egyházmegyei adósegélybizottságok által megállapított normál-költségvetés kizárólag a segélyt kérő egyház normál szükségletének és ez alapon az egyházi III t.-cz. 12. §-ban előírt és az egyetemes adóalapról adandó 10 évig rendszerint állandó segélynek megállapítása céljaira szolgált és az a behivatalnokok díjleveleit, melynek megállapítása a fokozatos egyházi hatóságok törvényes jog- és hatáskörébe tartozik, nem érinti, miért is a díjlevelek alkalmazásánál vagy megújításánál a normálköltségvetés tételei, ezek között a termények felértékelései sem az illető egyházközséggel, sem az illető javadalmassal szemben nem kötelezők.

Miután pedig a sajkópólnai egyház és annak behivatalnokai között a díjlevéltől elért megállapodás sem egyházhatósági uton, sem még csak kötelező erejű magánegység formájában sem jött létre: a régi díjlevél fennáll hatályában s az egyházat, mint ilyet, kötelezően. Az a körülmény, hogy az egyház önalkotta határozataival, de egyházhatósági felsőbb megerősítés nélkül a díjlevél-szerű terményjárandóságokat időlegesen a díjlevéltől egyoldaluan eltérőleg s a ránézve előnyös, de egészen más célú szolgáló alacsony konventi értékelés alapján szolgáltatta ki a behivatalnokok részére s ezek pedig a vizályt kerülve és a megegyezést keresve, azt kényszerűen időlegesen így vették fel: legfelebb az ezen kérdés körüli rendezetlen és kifejezett joglemondás nélkül türt állapotot jelenti, de az az arra irányzott belső akarategység hiánya miatt önmagában sem az érvényben levő díjlevél rendelkezéseinek megváltoztatására, sem pedig a behivatalnokokkal szemben egyoldalú jogcsönkítésre nem vezethet.

A kifejezetteknél fogva a sajkópólnai egyházközség felebbezett

közgyűlési határozatát, miután az az élő és kötelező jogszabályokba ütközik és a behivatalnokok díjlevélszerű jogos érdekeit sérti, megváltoztatni, illetve megsemmisíteni kellett és a bíróság a konventi elvi állásfoglalás s az annak szellemében kifejlődött egyházi bírósági joggyakorlat értelmében a rendelkező rész szerint ítélte.

Az 1915. évre visszamenőleg azért állapította meg a bíróság a rosznak literenkénti megváltási árát — a köztudomásu magasabb akkori folyó áraknál alacsonyabban — csak 16 fillérben, mert felebbező panaszos a tanító képviselőjében is méltányosságból csak 16 fillért kért megváltási árként. Miután ez a marasztalt egyház érdekeit nyilvánvalóan sem sérti, sőt arra előnyös: az 1915. évre ezeket az árakat a bíróságnak el kellett fogadni. A folyó és a jövő évekre azonban a rendelkező rész elvi döntése az irányadó.

Mindezek alapján a bíróság a rendelkező rész értelmében ítélte.

Jelen ítélet a jelenlevő felek előtt élőszóval kihirdettetett s az ellen az egyház képviselőjében jelen küldöttek felebbezést jelentettek be.

Kmf.

Vadászy Pál s. k. esperes, egyházi elnök. **Ragályi Béla s. k.** e. m. gondnok, világi elnök. **Dr. Nagy Barna s. k.** világi főjegyző, jkvvezető.

II.

JEGYZŐKÖNYV

Felvétetett a felsőborsodi ref. egyházmegye közigazgatási bíróságának Sajószentpéteren, 1916. évi május hó 4-ik napján tartott ülésében.

Jelen vannak: Vadászy Pál esperes egyházi, Ragályi Béla egyházmegyei gondnok, tárgyalástvezető világi elnök; Botos József, Barna Gyula, Elek József, Kazay Géza egyházi, Miklós Ödön, Görgey Sándor, Dr. Orbán Barna, Zsóry György, Bónis Aladár világi tanácsbírák, Szuhay Benedek papifőjegyző, mint előadó, Dr. Nagy Barna ügyész, világi főjegyző, mint jegyzőkönyvvezető.

Felek részéről megjelentek: Füleký Bertalan egyházgondnok,

Tóth István, Tóth József presbiterek és Szabó Pál egyháztag. A panaszosok nem jelentek meg.

Tárgy: a ládbessenyői lelkész, tanító és harangozó panasa az egyház ellen a termény- és fajárandóságok díjlevél, illetve szerződésellenes kiszolgáltatása miatt.

Tárgyalástvezető elnök az ülést megnyitja s az ügy megjelölése után a jelenlevő bírósági tagokhoz és a felekhez intézett törvényszerű felhívásra adott nyilatkozatok alapján megállapítja, hogy a jelenlevő bírák közül Elek József egyházi és Bónis Aladár világi tanácsbírák, mint ez ügyben eljáró küldött vizsgálóbiztosok, ez okból érdekeltek s így az ügy eldöntésében részt nem vesznek, megállapítja egyébként, hogy a többi jelenlevő bírák ellen sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltégi eset fenn nem forog, sem a felek részéről érdekeltégi kifogás nem emeltetett, miért is, az érdektelen bírák kellő számban lévén jelen, a bíróságot szabályszerűen megalakultnak jelenti ki. Konstatálja továbbá, hogy a felek szabályszerűen megidézettek és hogy törvényszerű felhívásra a megjelent felek részéről a bíróság illetékessége ellen kifogás nem tétetett.

Ezek után elnök elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását, mire előadó a következőkben ismertette az ügyállást:

A ládbessenyői lelkész és tanító Esperesünkhöz 1915. évi február hó 11-iki és 1915. évi április hó 21-iki kelettel intézett beadványaikban azt panaszolják, hogy az egyház évek óta sürgető és a békés megegyezést kereső kérésük dacára sem hajlandó a díjlevélszerinti termény- és fajárandóságait természetben, avagy folyó, illetve méltányos megváltási árban kiszolgáltatni, hanem ragaszkodik ezeknek a normálköltségvetés szerinti konventi értékeléséhez, noha az egyház és a belhivatalnokok között e tekintetben a díjlevéltől eltérő kötelező megegyezés soha létre nem jött. Kérik, hogy Esperesünk kísérelje meg felvilágosító levél útján az egyháztagokat a belhivatalnokok kérésének jogosságáról meggyőzni: ennek sikertelensége esetén pedig kérik vitás ügyükben az egyházmegyei közigazgatási bíróság döntését, kijelentvén előbb, hogy az 1914. és 1915. évre egyaránt a folyó ár helyett megváltási árként literenkint buzáért 22, rozsért 16, zabért 8 fillért igényelnek, a fáért pedig a helyi beszerzési árat, utóbb azonban az 1915. évtől

kezdvé mindezeknek természetben, avagy folyó (piaczi) árban való kiszolgáltatására kéri kötelezni az egyházat.

Az 1915. évi április 21-iki beadványban a harangozó is csatlakozó kérelmet terjeszt elő fentiek értelmében, a saját szolgálati járandóságai tekintetében.

A február 11-iki beadvány után Esperesünk megkísérelte a gyülekezet levél általi felvilágosítását és meggyőzését, de sikertelenül. Az egyház az 1915. évi február 20-án és április 11-én hozott presbiteriális és az 1915. évi április hó 18-án hozott közgyűlési határozatokban kifejezte változatlan ragaszkodását az e kérdésben az 1913. évi július 20-án, 1914. évi október hó 11-én már hozott presbitériumi, továbbá az 1913. évi július 20-án és 1914. évi október hó 18-án már hozott közgyűlési határozatokhoz, melyek szerint a termény- és fajárandságot csakis a normálkötségvetés szerinti, illetve a konventi értékelés szerint hajlandó a belhivatalnokoknak kiszolgáltatni.

Eljárásának indokolására az egyház az iratok között 9. alatt csatolt beadványban azt hozza fel és iparkodik kimutatni, hogy a lelkész és tanító tényleges jövedelme többre megy, mint amennyi a normálkötségvetés tételei és értékelése szerint e czímen összeíratott s így ehhez viszonyítva, a belhivatalnokok nem szenvednek jövedelemcsonkulást, ha a fa- és terményjárandságokat a normálkötségvetés értékelése szerint szolgáltatja ki részükre az egyház.

Az 1915. évi őszén egyházmegyei bírósági ülés már foglalkozott ez ügyel, érdemben azonban nem döntött, hanem az ügyállás helyszíni felderítése és a kibékítő megegyezés létrehozatala érdekében bizottságot küldött ki. A kiküldöttek a helyszínen megjelentek, a vitás kérdést azonban békés megegyezéssel elintézni nekik sem sikerült. A vizsgálat során azt megállapították, hogy lelkésznek és tanítónak az egyházzal a díjlevéltől eltérő semmi féle kötelező megegyezése nincs, továbbá, hogy egy köbméter fa a helyszínen, a beszállítással együtt, az 1914. és 1915. években 10 koronáért beszerezhető volt. Jelenleg a község területéről fa nem szerezhető be, csak idegen községek erdejéből. A vizsgálat során a lelkész kijelentette, hogy az 1915. évre is beérni az 1914. évre kért megváltási árakkal, a tanító azonban fentartotta igényét a természetbeni illetve a folyó árban szolgáltatáshoz.

Az ügyállásnak előadói ismertetése után az elnök felhívta a jelenlévő érdekelteket nyilatkozataik és esetleges indítványaik előterjesztésére. Ezek ismertették a gyülekezet álláspontját, új előterjeszteni valójuk azonban nem volt.

Ezek után az elnök a tárgyalást befejezettnek nyilvánítja és a zárt ülésben tartott tanácskozás után nyílt ülésben kihirdeti a bíróság által egyhangulag hozott következő

ítéletet:

Az egyházmegyei közigazgatási bíróság a ládbessenői egyház presbitériumának és közgyűlésnek a lelkészi és tanítói termény- és fajárandóságok pénzbeli értékelését tárgyazó összes határozatait megsemmisíti és kimondja, hogy a lelkészt és tanítót a díjlevél szerint megillető terménybeli és fajárandóságok az egyház által vagy természetben, vagy pedig a mindenkori folyó (piaczi) árban szolgáltatandók ki, az 1914. és 1915. évekre visszamenőleg azonban a folyó ár helyett a megváltási árat úgy a lelkészi, mint a tanítói terményjárandóságokra nézve literenkint a búzáért 22, a rozsért 16, a zabért 8 fillérben, egy köbméter tűzifa megváltási árat pedig, a beszállítással együtt 10 koronában állapítja meg, kötelezvéen az egyházat úgy ezeknek kiszolgáltatására, mint a 10 koronában felmerült és megállapított eljárási költségnek az egyházmegyei közigazgatási pénztár részére leendő megfizetésére, végrehajtás terhével.

A harangozó panaszát a bíróság I. foku illetékes elbírálás végett a presbitérium hatáskörébe teszi át.

Indokok:

A díjlevél, mint kétoldalú szerződés, úgy az egyházra, mint annak behivatalnokaira mindaddig kötelező, míg az a törvényes formák betartásával megváltoztatva nincs. Tévedésben van tehát az egyház, amikor azt hiszi, hogy a normálköltségvetés céljaira

történt összeírás és értékelés önmagában már az érvényes díjlevél hatályon kívül helyezését s kötelező erejének lerontását jelenti. E felfogást megdönti és kizárja a Konvent által e kérdésben hozott ismert elvi jelentőségű állásfoglalás, amely kimondotta, hogy az egyházmegyei adósegélybizottságok által megállapított normál költségvetés kizárólag a segélykérő egyház normál szükségletének és ezalapon az egyház III. t.-cz. 12. §-ában előirt s az egyetemes adóalaptól adandó 10 évig rendszerint állandó segélynek megállapítása céljaira szolgált s a belhivatalnokok díjleveleit, melynek megállapítása a fokozatos egyházi hatóságok törvényes jog- és hatáskörébe tartozik, nem érinti, miért is a díjlevelek alkalmazásánál vagy megújításánál a normálköltségvetés tételei — ezek között a termények felértékelései — sem az illető egyházközséggel, sem az illető javadalmassal szemben nem kötelezők

Miután pedig a ládbessenyői egyház és annak belhivatalnokai között a díjlevéltől eltérő megállapodás sem egyházhatósági uton, sem még csak kötelezőerejű magánegyezség formájában sem jött létre: — a régi díjlevél fennáll hatályában s az egyházat, mint ilyet — kötelezően. Az a körülmény, hogy az egyház önalkotta határozataival, de egyházhatósági felsőbb megerősítés nélkül a díjlevél-szerű terményjárandóságokat időlegesen a díjlevéltől egyoldaluan eltérőleg s a ránézve előnyös, de egészen más célú szolgáló alacsony konventi értékelés alapján szolgáltatotta ki a belhivatalnokok részére s ezek pedig — a vizályt kerülve és a megegyezést keresve — azt kényszerűen, időlegesen így vették fel: — legfelebb az ezen kérdés körüli rendezetlen és kifejezett joglemondás nélkül túrt állapotot jelenti, de az az arra irányzott belső akarategység hiánya miatt önmagában sem az érvényben levő díjlevél rendelkezéseinek megváltoztatására, sem pedig a belhivatalnokokkal szemben egyoldalú jogcsontításra nem vezethet.

Mindezeknél fogva a ládbessenyői egyház presbitériumának és közgyűlésének az élő és kötelező jogszabályokba ütköző s a belhivatalnokok jogos érdekeit sértő határozatait megsemmisíteni s azokkal ellentétben a rendelkező rész szerint ítélni kellett.

Az 1914. és 1915. évekre visszamenőleg is meg kellett ítélni a magasabb értékelés szerinti megváltási árakat, mert az ügyiratokból kitűnik, hogy a panaszbeadás előtt is már követelték a

panaszosok a díjlevelük szerinti szolgáltatást, avagy legalább is a konventi értékelésnél méltányosan magasabb megváltási árakat. Ez évekre a folyó árak helyett a rendelkező §. részben kitett árak azért állapították meg, mert azokat a panaszosok így kérték s mert ezek az árak az ezidőbeni piaczi áraknál nyilván s köztudomásulag alacsonyabbak s így kedvezők a marasztalt egyházra. Bár a tanító az 1915. évre a szorosán díjlevélszerinti szolgáltatást igényelte a vizsgálat során — az 1914. évre általa is kért és elfogadott értékeléstől eltérően: mégis a bíróság a lelkészre és tanítóra egyaránt az egyenlő mértékkel való mérést ismerte fel helyesnek — különösen a marasztalt egyház érdekeivel és teljesítő képességével is számotvető közérdekű tekinteteknél fogva is.

A harangozó kérését és panaszát a bíróság a lelkész és tanító panaszával egyenlő jogi tekintet és együttes elbírálás alá vonhatónak nem találta, állásuk és alkalmaztatásuk elütő jogi belső-természeténél fogva. Az ő panaszát ez okból I-ső foku illetékes elbírálás végett a presbitérium hatáskörébe kellett letenni.

Mindezek alapján a bíróság a rendelkező rész értelmében ítelt.

Jelen ítélet az egyház képviselőjében jelenvolt érdekelt felek előtt élőszóval kihirdettetett, akik az ítélet ellen felebbezést jelentettek be annak marasztaló része miatt a főt. egyházkerülethez. A jelen nem volt lelkésszel és tanítóval az ítélet írásban közöltetik.

Kmft.

Vadászy Pál s. k.

esperes, egyházi elnök.

Ragályi Béla s. k.

e. m. gondnok, világi elnök.

Dr. Nagy Barna s. k.

világi főjegyző, mint jegyzőkönyvvezető.

Ezen jegyzőkönyvi pontokat jegyezték :

Szuhay Benedek papi főjegyző : 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 15., 32., 33., 34., 35., 45. pontokat.

Dr Nagy Barna világi főjegyző : 36., 37., 38., 39., 40., 41., 42., 43., 44. pontokat és az I., II. bírósági ügyet.

Szentmártoni Dániel papi aljegyző : 14., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31. pontokat.

JEGYZŐKÖNYV

felvétel a felsőborsodi ref. egyházmegye lelkészértekezletének 1916. évi április hó 13-án Sajószentpéteren tartott gyűlésében.

Jelen vannak Szentmártoni Dániel elnökle alatt: Vadászy Pál esperes, Almássy Lajos, Barna Gyula, Bartha Gyula, Batta József, Bárdos István, Bálint János, Botos József, Doktor Gyula, Demeter Bertalan, Elek József, Hubay Mihály. Kerekes János, Körössy István, Kun József, László Sándor, Lenkey Gyula, Lőkös Sándor, Nagy Barna, Pozsga József, Svingor József, Szuhay Benedek, Tóth József, Tusay János, Varga Imre lelkészek; Cseh József Gyarmathy Béla, Körössy István, Tóth Sándor segédlelkészek.

Jegyző: Varga Imre.

Távolmaradásukat igazolták: Balogh István, Bartha Mihály, Bodolay Miklós, Beregszászy Ferencz, Dakó Lajos, Horváth János, Kazay Géza, Csiky József, Csiky Zoltán, Dávid József, Farkas József, Kovács Béla, Lengyel Gyula, Molnár József, Nagy Lajos, Osváth Zoltán, Pataky János, Rozgonyi László.

Nem igazolták: Csapó János, Nagy Ferencz, Pataky Sándor, Somogyi János, Ivanics Bertalan.

1. A 37. dics. 1. versének eléneklése és Pozsga József új lelkésztársunk áhitattal előadott, buzgó alkalmi imádsága után, melyben a Mindenható segedelmét kéri hazánkra s egyházunkra, Szentmártoni Dániel elnök a tagok éber figyelme által kísért, következő szép beszéddel nyitja meg a gyűlést:

Nagytiszteletű Lelkészértekezlet!

Nem és nem szűnik a vihar, az Európát lángbaborító nagy világháború! Hiába hullatjuk könyeinket... hiába sóhajtok, rebegjük imáinkat... Már a második tavasz is reánk derült, anélkül, hogy meghozná a béke olajágának kizöldülését s eloszlatná annyi aggódó lélek töprenkedését...! Még ma sem telt be a mérték! Még ma sem tudhatjuk, mikor ér véget ez az ítéletes idő, ez a nagy világforgulás! S míg lelkünk egyik felével el-el-szállunk a messze távolba, azokra a szomorú helyekre, hol az ember-

szeretet örök, szent törvényét lábbal tiporja s gyilkos fegyverekkel hallgat-tatja el az ellenséges indulat s a vad embertelenség, addig a másik fele lelkünknek itt marad a hon határai között s egy oly nézőpontot keres, ahonnan széttekintve, állami életünknek s benne anyaszentegyházunk jövő-jének képét rajzolhassuk meg.

Igen! A jövőendő Magyarország sorsa különösebben érdekel ma bennünket! Jeleket látunk, álmokat álmodozunk a haza nagyságáról, dicsőségéről...! Szeretjük hinni, hogy most teljesül be a nagy Széchenyi mondása: „*Magyarország nem volt, hanem lesz!*“

Rengeteg pénz- és véráldozattal s erőink teljes megfeszítésével már közel 2 év óta alapozgatjuk ezt a jövőt. S nyugodtan reámutathatunk, hogy a magyar ref. lelkészi kar is megértette a kor intő szavát s bőségesen kivette s kiveszi a jelenben is részét ez alapvető, komoly munkából. Prédikáljuk az ígét mind alkalmas, mind alkalmatlan időben. Az áldozatos honszerelemre s a szamaritánusi tettek gyakorlására nap-nap után buzdítgatjuk hiveink lelkét. Még a lövészárkok sötétjébe is eljuttatjuk az evangyeliium világító szövetnekét. A haza oltárára odaadjuk jó szívvvel minden nélkülözhető fillérünket, sőt odaadják, feláldozzák sokan közülünk jó fiaikat is. Szóval megteszünk mi is mindent, mit e történelmi időkben tennünk szent kötelesség. S hitünk szerint megérdemelnők, hogy egy boldogabb honban jobb sorsnak legyünk mi is osztályosai. De vajjon remélhetjük-e? Van-e, lehet-e kilátásunk arra, hogy a nemzet nagy családjában mind erkölcsi, mind anyagi tekintetben olyan helyre juthatunk, mely állásunknál, képzettségünknel s végzett munkánknál fogva méltán megilletne bennünket?

Mert, hogy jelenlegi helyzetünk nem valami irigylésre méltó, azt legjobban tudjuk, érezzük önmagunk. Ime, a törvényben biztosított fizetésünk ma is csak papiroson van meg. A terménybeli járulékok s közmunkák megváltásával, vagyis az új adórendszer életbeléptetésével a kánta szerinti javadalmunk egy jó részétől is elestünk. Családi, drágasági pótlékról, mit az állami tisztviselők s velük együtt a felekezeti tanítók is élveznek, mi hasztalan álmodozunk. Az államkormány is, egyházi főhatóságunk is mintegy behunyt szemmel nézi, hogy e nehéz időkben is mint küzd, mint birkozik a szegénység paizsos emberével a magyar ref. lelkészi kar. Sok irányu munkakört, fontos missziót, nehéz szerepet biz reánk manapság a haza, az egyház s a társadalom, ennek daczára a mi munkánkat, fáradságunkat sem fent, sem lent nem értékelik kellően. Ma már a csekély 10⁰/₀-os és személyi adót is sokalják hiveink s egyházépitő munkásságuk, áldozatkészségük fokozatos hanyatlását szomorú tényként állapíthatjuk meg. Lelkészi nyugdij-intézetünk, özvegy-árva gyámtárunk sem olyan, aminőnek lennie kellene. Sem egyik, sem másik nem felel meg kellően hivatásának. S nem lehetetlen, hogy a lelkészek nyugdíjazását bizonytalan időre fel kell függesztenünk, csakhogy özvegyeink, árváink ne éhezzenek. Egyházi lapjainkban ilyen irányu törekvésekről már is olvashatunk.

S ha azt vizsgáljuk, hogy a lelkiekben, a hitélet és valláserkölcsi dolgokban hogyan állunk? Hát bizony e tekintetben is sok hiányt, fogyasztékosságot, sőt visszaesést látunk. Ó, ha nem lennének egyre üresebbekké templomaink, a zajos munkák által mindjobban megzavartakká vasárnapjaink, ha hiveink lelkét oly megdöbbenő módon nem ragadná magával az anyagiasság, a pénz utáni sóvárgás s ha — mint hajdan — nemcsak templomainkból, de a családi tűzhelyek mellől is ki-ki hallatszanék egy-egy szép ének, egy-egy ájtatos imádság: akkor nem lenne szükség arra, hogy a külföldi egyházak példáját utánózva, akár önszántunkból, akár felsőbb hatáságunk rendelkezésére belmisszióval, egyleteskedéssel s más eféle új dolgokkal experimentáljunk.

Kultuszunkban, egyházkormányzatunkban sincs meg az egységes rendszer, az egyöntetűség. Erre — azt hiszem — felesleges bővebben rámutatnunk.

Aztán mit mondjunk a lelkészválasztásról, mely az idők folyamán annyi mindenféle fázisán átment már a reformálásnak és egyik végletből átcsap a másikba, anélkül, hogy bárminő formában megfelelné a hozzá fűzött várakozásainknak. Valóban szégyenletes dolog, hogy a törvény kijátszásával odáig megy még ma is a korteskedés, miszerint egyes esetekben a kinevezési rendszert kell nálunk is alkalmazni.

S végül nem feledkezhetünk meg arról a rajtunk kívül álló s mondhatni, legnagyobb veszedelemről, mely a protestantizmus bölcsőkorára óta itt ólálkodik körülünk s hol titokban, hol pedig egész leplezetlenül, de komolyan tör ellenünk. A klerikális reakciót értem. Azt az átkos irányzatot, mely, e történelmi időkben is, midőn a nemzetiségi korlátokon felül-emelkedve a világtörténelem szinpadán mint egy ember jelenik meg az egész nemzet, valóságos aknamunkát végez ellenünk s élet-halál harcaink közepette sem átálja folytatni lélekhajhászó tanainak, dogmáinak propagálását, sőt új, meg új jezsuita táborokat s mindenféle kongregációkat szervez, csakhogy minél szélesebb körben s minél jobban felvirágozzék a „Regnum Marianum”!

Nagytiszteletű Lelkészértekező! Ugy gondolom, csak nagy vonásokban, ami legfőbb bajaink, legégetőbb sebeink, miket nem elég csak számon tartanunk, de lehetőleg orvosolnunk is kell, ha nem akarjuk, hogy anyaszentegyházunk épülete további vészes rázkódtatásoknak legyen kitéve s ha megérni óhajtjuk, hogy mind erkölcsi, mind anyagi tekintetben egykor jobb napokat lássunk.

S ha már feltártuk a sebeket, vegyük elő a megfelelő gyógyszereket is.

Hogy bármely hivatalnok hivatásának élhessen s lehető jó kedvvel és odaadóan munkálkodhasson, ahhoz főkéllék a gondtalan anyagi helyzet, a tisztességes javadalom. A legfényesebb tehetség is idő előtt elfárad, a legideálisabb lélek is mihamar meglankad, ha a komoly szellemi munka mellett az anyagi gondokkal is állandó harcot kell vívnia. Ez az igazság áll nagyrésztben reánk, lelkesekre is. Tisztünknel fogva vezető, irányító sze-

repre vagyunk hivatva úgy egyházi, mint sok esetben polgári társadalomban is. Ma már szinte megvárják, megkövetelik tőlünk, hogy minden mozgalomban részt vegyünk s még az adakozásban is elsők legyünk. Azzal azonban nem igen számol a közvélemény, hogy minő szerény jövedelme van egy lelkész-családnak s mi mindenről le kell sok esetben mondania, hogy háztartásában az egyensúly meg ne rendüljön. Ő, azt nem igen látja meg senki, hogy sok lelkész, ki tanulmányai végeztével szép készültséget, nemes ambíciót, komoly munkakedvet hozott ki magával az életbe, csakhamar kénytelen kiábrándulni az illuziókból, mert hivatalától, irásztalától elvonja s a röghöz kötözi a parancsoló szükség, a gondterhes élet. Pedig éppen ez a nagy baj! A lelkész szerintem legyen igazán lelkész s hivatásának megfelelően dotáltassék, úgy, hogy ne kelljen gazdálkodnia, magán tanítással, szövetkezeti könyveléssel s más e féle dolgokkal bibelődnie. S mert elsőrendű állami érdek, hogy a vallás őrei minél intenzívebben közreműködjenek a vallásos érzület, a lelki műveltség, a felvilágosodottság, az emberbaráti szeretet s ezek folytán a belbéke és jórend érdekében: *ne szűnjünk meg újra, meg újra sürgetni s ha kell, követelni is az 1848. XX. t.-cz.-ben biztosított jogos kívánságaink teljesítését.* Felsőbb hatóságaink, egyházi és világi vezérférfiaink győzzék meg már valahára az államkormányt arról, hogy a protestáns lelkészi kar anyagi helyzete ma már fentartatlan s hassanak oda, hogy igaz hazafias szellemtől áthatott komoly munkásságunk méltányos elbírálásban s az állami tisztviselőkével egyenlő dotációban részesüljön. Vigyék keresztül az illetékes tényezők, hogy a terménybeli dolgokat ne a konventi csekély értékelés szerint, hanem a piaczi árban élvezhessük mindannyian.

A zsinatelőkészítő bizottságok is már most kezdjék meg működésüket s tekiutttal a megváltozott viszonyokra, nagy körültekintéssel végezzék alapvető munkálataikat. Számoljanak ők is, majdan zsinati atyáink is, a háboru által előidézett s még beláthatlan időig fenállható nehézségekkel s főképp a lelkészválasztás, lelkészi fizetés s az egyházi adózás kérdését igyekezzenek úgy megoldani, hogy ne legyen ok az előző zsinatok nyomán elhangzott s bizony sok esetben indokolt panaszszavakra. Aztán kérjük fel ismételten főhatóságunkat, hogy az új liturgiával kapcsolatban az új énekes könyv ügyét is vigye immár dülőre, hadd legyen kultuszunk is egységes az egész vonalon s ne kelljen legegyszerűbb hívünknek sem afelett tűnődnie, hogy miért más az istentiszteleti rend és szertartás Martonyiban, mint p. o. Bűdszentmihályon?

Ami pedig felekezeti nehéz helyzetünket illeti, hát e tekintetben főképp reánk háramlik a kötelesség, hogy megfelelő védelmi eszközökről gondoskodjunk. Azt már is konstatálhatjuk, hogy pusztán az igehirdetéssel célzott nem érhetünk. Híveinkkel az eddiginél is egy bensőbb, szorosabb összeköttetést kell fentartanunk. Meg kell őket győznünk arról, hogy nem

csupán lelkivezéért, de oly emberbarátot is birnak bennünk, ki készséggel támogatja őket ügyes bajos dolgaikban.

Különösen nagy gonddal kell végeznünk a betegek látogatását, mert ezzel bizonyítjuk be legjobban, hogy hiveink sorsa iránt komolyan és önzetlenül érdeklődünk. Még netaláni rosszakaróinkat is keressük fel betegségében s jólesően fogjuk tapasztalni, hogy e nem várt figyelmünk folytán mint lesz az ellenség is jóakarónkká s a hitetlen is tántoríthatatlan hívünnké. Mint gyakorló lelkész, sok szép bizonyosságot tehetnék arról, hogy a betegek látogatása minő fontos és üdvös cura-pastoralis. Megengedem, hogy ugy egészségi, mint kényelmi szempontból nehéz feladat ez. De teljesíteniünk kell az általános nagy cél érdekében. Lehetetlen nem látnunk, hogy a katolikus egyház mily nagy súlyt helyez a betegek látogatására, a haldoklók vigasztalására s éppen e nemü ténykedésével mily nagy sikerrel gyakorolja a lélekhalászatot. Ne nézzük hát tétlenül a tuloldali akciózt, hanem tanuljunk még ellenségeinktől is. Nekem szent meggyőződés az, hogy ha anyaszentegyházunk oltárai körül igaz készséggel forgolódnak s hiveink is ugy néznek, ugy értékelnek bennünket, mint hivatásos lelki pásztort, akkor hiába törnek ellenünk Róma sötét lovagjai, bár tulerejükkel itt-ott rést üthetnek sorainkon, de végkép legyőzni nem fognak bennünket soha!

Nagytiszteletü Értekezet! A mai nagy időkről elmélkedve irta legközelebb egyik kiváló egyházi írónk: „Meg kell mozdulnia a világnak, mert az egyetemes fájdalom megadta a vészjelt!“ Meg kell mozdulnunk nekünk is! A haza sorsa mellett egyházunk jövője is ezt kívánja tőlünk. A világháborútól, mint más egyebekben, ugy az egyháztársadalmi téren is nagy megújhadást várunk. Várjuk a hitélet fellendülését, a lelkek megjobbulását, Istenhez visszatérését! S hogy ne legyen hiábavaló várakozásunk, legyünk továbbra is kitaratók a komoly munkálkodásban. Ne ismerjük akadályt nagy céljaink elérésében, hanem legyen intő, buzdító példa előttünk a „Kálvineum“, az a szent épület, melynek minden kicsi kődarabja hirdeti immár s hirdetni fogja századok multán a késő utódoknak is, hogy mire képes a lelkes felbuzdulás s az egyesült erő. Ha érezzük is a nehéz idők nyomását, ne csüggedjünk, hanem dolgozzunk s egy jobb jövő reményében reméljünk és bizzunk.

Értekezetünk megjelent tagjait szeretettel üdvözölve, tanácskozásunkra, közös szent munkánkra Isten áldását kívánva, a gyűlést megnyitom.

Értekezetünk a meggyőző erővel előadott s lelkes éljenzéssel fogadott, magas színvonalu elnöki megnyitó beszédet, mely nemcsak a sebeket tárja fel, de a gyógyszereket is megjelöli, szives elismeréssel méltányolja és azt, mint értekezetünk érzelmeinek, gondolatainak hű kife-

jezését, méltónak ítélvén a megörökítésre, egész terjedelmében jegyzőkönyvünkbe iktatja.

2. Jegyző felolvassa Doktor Gyula lelkésztársunknak gyűlésünkhöz írott levelét, melyben őszi értekezletünk részvétnyilvánítását, „mely különös gyógyír gyanánt hatott mélyen sebzett szíveikre,“ hálásan megköszöni.

Értekezletünk a bánatos hangú köszönő levelet tudomásul veszi.

3. Az „Országos Református Lelkészegyesület“ választmányába

értekezletünk Szentmártony Dániel elnököt választja be választmányi tagul, helyettesévé pedig Bartha Gyula alelnököt.

4. Elek József pénztáros jelentést tesz egyesületünk vagyoni helyzetéről, mely szerint bevétel 884.52 kor., kiadás 89 kor., pénztári maradvány: 795.52 kor., mely összegből 763.02 kor. betét az egyházmegyénél, 3250 kor. pedig készpénz.

Értekezletünk e jelentést örvendetes tudomásul veszi, a mindenkori elnököt és jegyzőt pedig felkéri az évi számadások felülvizsgálására, jóváhagyására.

5. Tárgyalás alá kerülvén mult őszi gyűlésünk jegyzőkönyvének 12-ik pontjában foglalt indítvány, -- mely értekezleti gyűléseink állandósításáról szól, -- többek hozzászólása s az ügy alapos megtárgyalása után

egyhangulag kimondja értekezletünk, hogy őszi gyűléseink helye ezután -- Edelény helyett -- Sajószentpéter legyen, mely jobb központban fekszik s ahová lelkészeink többsége is, részint a közelség, részint a jobb vonatkozlekedés mellett, könnyebben elmehet.

Kimondja továbbá értekezletünk azt is, hogy ezután az őszi gyűléseket csak abban az esetben hívja össze

az elnök, ha olyan fontos tárgyalandó ügyek kerülnek napirendre, mely ügyekben értekezletünk állásfoglalására, határozathozatalára szükség van, részint az ügy fontossága, részint pedig az egyházmegyei gyűlésre való előkészítés miatt, amit elnök az esperes úrral való előzetes megbeszélés alapján állapít meg. Az őszi gyűlés elmaradása esetén az egy tavaszi gyűlésre is felszámítható az eddig szokásos évi 10 kor. fuvardij, mely a mai drága fuvardijokban találja indokolt magyarázatát.

6. Szuhay Benedek jelentést terjeszt elő egyházmegyénkben a múlt év folyamán végzett belmissziói munkálkodásról s az általános jelentés után részletesen is felsorolja az egyes egyházakban végzett belmissziói munkát.

Értekezletünk a gondosan összeállított szép jelentést elfogadja, egész terjedelmében felterjeszti az egyházmegyéhez s a fáradságos munkálatért köszönetét nyilvánítja.

7. Hubay Mihály felolvasást tart az önnevelés alkalmairól és eszközeiről a lelkészi hivatal folytatásában. Sok más hivatallal való összehasonlítás után úgy találja s ezt alaposan meg is indokolja, hogy a lelkészi hivatal a legalkalmasabb az önnevelésre. Nagy szakismeretre vall s alapos ilélőképességet árul el tanulságos felolvasása, mely első fele egy nagyobbfajta tudományos munkálatának.

Értekezletünk odaadó érdeklődéssel figyeli a mélyen szántó, sok körültekintéssel s nagy ügyszeretettel megírt szép tanulmányt, az abban foglaltakat megszivlelendőknek tartja s felolvasónak közreműködéséért szives köszönetet mond. Felkérjük egyszersmind arra is, hogy tanulmányát az egyházi lapokban közreadni sziveskedjék. A munka másik felét pedig jövő gyűlésünkre szivesen várjuk és látjuk.

8. Lökös Sándor előterjesztést tesz a sáróspataki theol. és jogi akadémiák áthelyezése tárgyában. Ékesszólóan ismerteti s behatóan méltatja az akadémia tanári karának emlékiratát az aka-

démiának Miskolcra való áthelyezése tárgyában. Ügyes érvelés és fejtegetés után előterjeszti a következő határozati javaslatot:

„Lelkészértekezleti közgyűlésünk, bár még a reformáció 400-ados évfordulója által sem tartja igazoltnak azt, hogy e háborus, zavaros időkben a sárospataki kettős akadémia Miskolcra való áthelyezésének nagy horderejű kérdése felvetett, mindazonáltal a kérdés elől kitérni nem akarván, mindkét akadémia áthelyezését — a tanári kar emlékiratában kifejtett indokok alapján — *elvileg* helyesli, amennyiben pedig az áthelyezéssel kapcsolatos jogi kérdések előzetesen biztosítva volnának, javasolja értekezletünk, hogy ha nem kifejezetten a reformáció 400-ados évfordulójához kötötte is, de mihelyest a háboru elmúlik, a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés helyezze át Sárospatakról Miskolcra teológiáját és jogakadémiáját, a mindkét fakultás hallgatóit ellátó közös internátus szervezésével. Az áthelyezés folytán felszabadult kollégiumi helyiségek pedig a magára maradt főgimnázium növendékei számára szolgáljanak internátusul“.

Lelkészértekezletünk, — jóllehet a főt. egyházkerület még nem tárgyalta az eléje terjesztett Emlékiratot s így nem is tehetné le véleményezését az egyházmegyékhez, — mindazáltal már most, jóelőre is körvonalozni óhajtja ez ügyben elvi állásfoglalását és fenti javaslatot elfogadja, határozati erőre emeli s azt a nt. egyházmegyére felterjeszti azon kérelemmel, hasson oda a nt. egyházmegyei közgyűlés, hogy addig ne döntsön a főt. egyházkerület e fontos ügyben, míg az egyes egyházmegyék véleményét ki nem kéri.

9. Szuhay Benedek újabb versei közül felolvassa „Szent fájdalom“ és „Tábortűznél“ című szép háborus költeményeit.

A szép figyelemért s a gyönyörködtető, élvezetes percekért közgyűlésünk lelkes éljenzéssel adózott lelkészegyesületünk eme nagynevű poétájának.

10. Botos József szomorúan látva azt a nehéz helyzetet, melyben lelkészözvegyeink és árváink vannak csekély ellátási díjazásuk miatt, különösen a mai nehéz viszonyok között, — ezért olyan forrást óhajt keresni, melyből azok pótszegélyben részesülnének. — Ilyen forrásnak tekinti azt, ha nyugdíjba csak azon lelkészek bocsáttatnának, kiknek nyugdíjazása egyházi közérdekből szükséges, a többi szolgálatképtelen lelkészeknek pedig adassék meg egy év eltelte után is a káplántartási kongrua vagy az államsegélyből, vagy pedig a lelkészi nyugdíjpénztárból. Az előbbi esetben a nyugdíjra jogosított lelkészeknek jutható egész nyugdíjösszeg, az utóbbi esetben pedig a káplántartási segély levonása után felmaradó nyugdíjösszeg fordítassék a lelkészözvegyek és árvák segélyezésére.

Indítványa a következő:

„Határozza el a közgyűlésünk, hogy:”

1. Feliratban megkéri a főt. és mélt. egyet. Konventet, hogy a lelkészek nyugdíjazását függessze fel azon időig, míg a mostani nehéz megélhetési viszonyok nem változnak s csak akkor nyugdíjazzon lelkészeket, ha azt egyházi közérdek kívánja.

2. A káplántartási segélyt utalványozza egy év eltelte után is az idősebb és beteg lelkészek és káplánjaik részére, vagy az ezen célú szolgáló államsegélyből, vagy a lelkészi nyugdíj és özv. árvatári pénztárból.“

Közgyűlésünk ez indítványt, melynek elfogadása által a lelkészözvegyek és árvák megrendítő nehéz anyagi helyzetén segíteni lehetne, elfogadja, határozattá emeli s felterjeszti a nt. egyházmegyére.

11. Indítvány folytán

azon óhaját fejezi ki értekezletünk, hogy czélszerű lenne, ha a főt. és mélt. egyetemes Konvent mindig a kerületi gyűlések után tartaná meg üléseit, hogy így a hozzá felterjesztett fontos és sürgős ügyek hamarosan elintézését nyerjenek.

12. Elek József hivatkozva a mai rettenetes, nagy drágaságra, melyet a lelkészek is nagy mértékben megéreznek, sőt sokan meg is sinylenek, indítványozza, hogy mint más tisztviselők, a többi kulturmunkások, épp úgy a lelkészek is részesedjenek háborús, drágasági pótlékban.

Indítványát, mely egész gyűlésünk óhajának hű kifejezője, egyhangulag elfogadja értekezletünk s azt egész terjedelmében felterjeszti a nt. egyházmegyére, — kérve a felettes egyh. hatóságokat, hogy hamarosan jöjjenek a papi testület segítségére és bölcsességükkel keressenek, jelöljenek meg ők olyan forrást, melyből a lelkészek is részesülnének drágasági pótlékban, hogy így a ref. lelkészek, — kikre legtöbbször egy népes család eltartásának gondja nehezedik s akik fiaik által a harczmezőn is véreznek — a súlyos anyagi gond terhe alatt össze ne roskadjanak.

Mert ahol a szegénység, a nyomoruság lenyüggözi a testet, ott a lélek is elveszti magasan repülő szárnyait és „a magasból földre vonja le a néma fájdalom“!

13. Több tárgy nem lévén, elnök a jelenlévők érdeklődését megköszönve,

a gyűlést bezárja.

K m. f.

Szentmártoni Dániel,
értekezleti elnök.

Varga Imre,
értekezleti jegyző.

A jegyzőkönyv rövid tartalma.

1. Esperesi ima után gondnok a gyűlést megnyitja.
2. A gyűléstartás engedélyezése.
3. Esperesi jelentés felolvasottnak tekintetik.
4. Távollevők igazoltatnak.
5. Petri Elek dunamelléki püspök üdvözlése.
6. Bartha Mihály t.-bíró lemondólevele.
7. Dávid József t.-bíró lemondólevele.
8. Segédlelkészek bekebeleztetnek.
9. Üveges Ida tanítóúő S.-Kazinczra beerősítettik.
10. Dr. Baltázár Dezső ORLE. elnöke levele.
11. Lelkészerterkezleti jegyzőkönyv felolvastatik. Javaslati (Belmissziói jelentés. A sárospataki mindkét fakultás áthelyezése. Lelkész özvegyek és árvák ügye. Háborus díjpótlék.) megerősítettnek.
12. Missziói bizottság jegyzőkönyve felolvastatik.
13. Segélyosztó bizottság jegyzőkönyve tárgyalatik.
14. Kerületi képviselők küldése.
15. Egyházlátogatási számvevőszék jegyzőkönyve fololvastatik. Javaslati határozati erőre emeltetnek.
16. Számvevőszéki jegyzőkönyv felolvastatik.
17. Gyámügyi választmány jegyzőkönyve felolvastatik.
18. Tanítótestület jegyzőkönyve tárgyalatik.
19. Disznóshorváti belhivatalnokok hátralékáról való jelentés.
20. Borsodvármegye alispánja megkerestetik.
21. Hanyag lelkészekről való intézkedés.
22. A statisztikai iver kitöltéséről való rendelkezés.
23. A végbizonyítványokról való rendelkezés.
24. Zárt perselyek teendői ki templomainkban.
25. Közalapi és lelkészi nyugdíjkezelő jelentése felolvastatik.
26. Dédesi parochia építésre engedély adatik.
27. Zilizi lelkész rozs árának megállapítása.
28. Pataky János kérelme teljesítettik.
29. Pataky Sándor kérelme segélyosztó bizottság figyelmébe ajánltatik.
30. Soltész Kálmán szendrői tanító kérvénye felolvastatik.
31. Bármely tárból segélyt kérnek.
32. Kondói lelkészi díjlevél visszaadatik.

33. A dédesi presbytérium határozatai részben megerősítetnek, részben az állami iskolagondnokság jog- és hatáskörébe utaltatik. Révész József állami tanító okmányait tartozik bemutatni.
34. Tóth János nekézseni volt gondnok ügye egyházmegyei ügyészre bizatik.
35. Csabay Ferencz nyugalmazott tanító kérelmével elutasítatik.
36. A laki egyház kérelme pártolólág felterjesztetik.
37. A sajóvelezdi egyház a 2000 korona építési tőkesegély visszafizetésére utasítatik.
38. A tornaszentjakabi egyház kérvénye 2000 korona tőkesegély iránt.
39. Tornaszentjakabi egyház építkezés iránti kérelme teljesítetik.
40. Alacsikai lelkészlak javításra engedély adatik.
41. Csik Miklós volt szendrői gondnok hátralékos ügye ügyészre bizatik.
42. A borsodi tanítóilak építés ügye.
43. Antóni János szentpéteri lakos 20.000 koronás alapítványa elfogadtatik
44. Hrabovszky Józsefné szül. Vitéz Anna sajósenyei lakos alapító levele pótlás végett visszaadatik.
45. Jegyzőkönyv hitelesítés.

Birósági ügyek.

- I. A ladbessenyői egyház és behivatalnokok közötti vitás fizetési ügy.
- II. A sajókápolnai ref. egyház és behivatalnokok közötti vitás fizetési ügy.

Függelék.

Le.készértekezleti jegyzőkönyv.
